23.319/eln. fbü. 1940. sz. körrendelethez. Honvédségi Közlöny 16. sz.

A – 46.

BECSÜLETÜGYI SZABÁLYZAT

A M. KIR. HONVÉDSÉG ÉS A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁMÁRA

ÉRVÉNYES 1940. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 1.-TŐL.

A M. KIR. HONVÉDELMI MINISZTÉRIUM KIADVÁNYA

Székesfehérvár, 1940. X. 25.
Szilassy Elemér

BUDAPEST
STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT R.-T. NYOMDÁJA
1940

326.777
B 2057/1994

Stádium Sajtóvállalat Rt.

Felelős: Györy Aladár igazgató.

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

A becsületügyi eljárás célja és tárgya. 1. §.

1. A becsületügyi eljárás célja mind a tisztiállás közös becsületének, mind az egyes tisztek becsületének megóvása és épségben tartása.

2. Becsületügyi eljárásnak akkor van helye, ha tiszttel szemben olyan magatartás (cselekmény vagy mulasztás) gyanuja merül fel, amely nem egyeztethető össze a tisztiállás közös becsületével, vagy a tiszt becsületével és ezért kérdésessé válik, vajjon az illető tiszt a tisztiállás közös becsületének sérelme nélkül rendfokozatában meghagyható-e.

3. Csupán fegyelmi megtorlásnak van helye a tisztiállás közös becsületét, vagy a tiszt becsületét csak kisebb fokban érintő magatartás esetén, amidőn tehát már eleve kétségtelenül megállapítható, hogy az vétkességet kimondó becsületügyi határozatot amúgy sem vonhat maga után.

Ily esetben fegyelmi fenyítést az állományviszonyra (Szolg. Szab. I. R. 640. pont), valamint az elévülésre (Szolg. Szab. I. R. 643. pont) vonatkozólag egyébként fennálló korlátozásokra való tekintet nélkül ki lehet szabni.

2. §. A becsületügyi szabályzat hatálya.

1. A becsületügyi szabályzat rendelkezéseinek a m. kir. honvédség és a m. kir. csendőrség valamennyi tisztje és tisztjelöltje állománycsoportjára és állományviszonyára való tekintet nélkül alá van vetve.*

2. A „tábornokok", „törzstisztek" és „főtisztek" megjelölés alatt e szabályzatban nem csupán a katonaállománynak, hanem a többi tisztikarnak hasonló állású egyéneit is értjük.

3. Tiszten a jelen szabályzatban mindenütt tisztjelöltet (zászlós és hasonlóállású) is érteni kell.

3. §. Megelőző bűnvádi eljárás után becsületügyi elbírálás.

1. Katonai vagy polgári bűnvádi (ügyészi), továbbá rendőri vagy polgári fegyelmi eljárásnak akár ítélettel, akár megszüntető végzéssel, félretételi határozattal történt *jogerős* befejezése után az illető tisztnek a bűnügyi stb. iratok tartalma alapján terhére róható mindennemű cselekményét vagy mulasztását becsületügyi szempontból is mindig el kell bírálni.**

2. Ilyenkor a bűnvádi eljárás keretében már elbírált magatartás (cselekmény vagy mulasztás) miatt becsületügyi eljárásnak csak akkor van helye, ha a 4. §-ban részletezett esetek egyike sem forog fenn és az említett magatartás *természeténél* fogva a közös állásbecsületet, vagy az illető tiszt egyéni becsületét oly fokban látszik érinteni, hogy kérdésessé válik, vajjon az érdekelt tiszt

* A honvéd lelkészek az A—19., a honvéd tisztviselők és tisztviselő jelöltek az A—8., a karpaszományosok pedig az E—36. jelzésű szabályzat hatálya alá tartoznak.

** Az egyenruhaviselési jog időközben való esetleges felfüggesztése tekintetében a Szolg. Szab. I. R. 335. pontja tartalmaz rendelkezéseket.

a tisztiállás közös becsületének sérelme nélkül rendfokozatában meghagyható-e.

3. A bűnvádi eljárás során el nem bírált magatartás (cselekmény vagy mulasztás) tekintetében az 1. §. rendelkezései mérvadók.

4. Megelőző *katonai* bűnvádi eljárás után az érdekelt tiszt magatartásának a jelen §. alapján becsületügyi szempontból való elbírálására mindenkor a bűnvádi üldözés elrendezésére illetékes parancsnok, megelőző *polgári* bűnvádi stb. eljárás után pedig a 6. §. szerint jogosult parancsnok hivatott.

4. §. Rendfokozatból elbocsátás becsületügyi eljárás nélkül.

Büntetőbirósági eljárás után

1. Becsületügyi eljárás mellőzésével közigazgatási úton kell rendfokozatából elbocsátani azt a tisztet,

I.

akit a polgári büntető *bíróság*

a) bűntett.

b) az 1913:XXXIV. t.-c.-be* ütköző *vétség*, az 1921:III. t.-c.-ben** meghatározott, vagy az állam iránti hűség kötelmeit sértő bármely más *vétség*,

c) szemérem elleni vétség,

d) nyereségvágyból eredő *vétség* vagy *kihágás* miatt jogerősen elítélt;

II.

akit a polgári *büntetőbíróság* hivatalvesztésre, a politikai jogok gyakorlatától való felfüggesztésre, vagy a viselt hivatal vagy állás, illetőleg az ügyvédség elvesztésére jogerősen elítélt;

* A király (államfő) megsértéséről és a királyság intézményének megtámadásáról szóló törvény.

** Az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló törvény.

III.

akire megelőző katonai vagy polgári *bűnvádi eljárás* során az I. pontban részletezett cselekmények vagy mulasztások valamelyike *rábizonyult* ugyan, de emiatt őt elévülés, magánindítvány hiánya vagy visszavonása, kegyelmi vagy közkegyelmi tény (pertörlés) folytán elítélni nem lehetett.*

2. Mindezekben az esetekben a becsületügyi elbírálásra jogosult parancsnok az általa beszerzett bűnperiratok alapján az illetékes becsületügyi választmánytól *véleményt* követel be abban a tekintetben, vajjon az érdekelt tiszt magatartása a közös állásbecsületet oly fokban érinti-e, hogy annak következtében rendfokozatában meghagyhatónak nem látszik és hogy kitüntetéseit — elbocsátása esetén — neki meghagyják, vagy tőle elvonják-e.**

A jogosult parancsnok a becsületügyi választmány véleményét a bűnügyi iratok csatolása mellett és saját véleményének jelentésével szolgálati úton a honvédelmi miniszterhez terjeszti elő. Az előterjesztésre nézve az elöljáró hadtest — hasonló állású magasabb — parancsnok, valamint a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) is állást foglal.

3. A honvédelmi miniszter az előterjesztést felülbírálja abban a tekintetben, vajjon az elbocsátásnak feltételei fennállanak-e és megfelelő esetben az *elbocsátásra* intézkedik, ha pedig a kellő feltételek fennforgása

* A polgári tisztviselői, továbbá ügyvédi, orvosi stb. kamarai fegyelmi eljárások nem tartoznak e §. hatálya alá, még akkor sem, ha azok eredményeképpen esetleg a viselt hivatal vagy állás elvesztésére hoztak jogerős ítéletet. Ily ügyeket a 3. §. értelmében kell elbírálni.

** A Btk. 55. §-a értelmében a hivatalvesztésre ítélt egyén belföldi rend- és díszjeleit, illetve a külföldi rend- és díszjelek viselhetésének jogosítványát is elvesztette, ezért ily mellékbüntetésre történt elítéltetés esetében a kitüntetések elvonása tárgyában intézkedésre nincs szükség.

híján és az eset természetéhez képest a bü. eljárás lefolytatását látja szükségesnek, a felterjesztett összes iratokat a bü. elbírálásra jogosult parancsnoknak visszaadja. Ez esetben a további eljárás a 3. §. értelmében történik.

Amennyiben *kitüntetések elvonása* iránt kell intézkedni, a honvédelmi miniszter megelőzőleg az Államfő legfelsőbb elhatározását kéri ki.

Elmebetegség vagy csökkent beszámíthatóság esetén

4. Ugyancsak nincs becsületügyi eljárásnak helye, ha megállapítást nyer, hogy valamely tiszt a beszámíthatóságot kizáró, korlátozó vagy csökkentő *kóros elmeállapotban* követett el kétségtelenül beigazoltan oly cselekményt, mely a közös állásbecsülettel össze nem egyeztethető, vagy a tisztiállás tekintélyének súlyos sérelmére szolgált.

Ily esetben a bü. elbirálásra jogosult parancsnok beszerzi az ügyben esetleg már lefolytatott bűnvádi, fegyelmi stb. eljárás iratait, ilyenek híján pedig — az illetékes büv. útján — a bizonyítékok beszerzéséről és a *tényállás* pontos megállapításáról gondoskodik, azután — amennyiben *szakorvosi lelet* az iratok között még nem volna — az összes iratokat ennek beszerzése végett a honvédelmi miniszterhez közvetlenül előterjeszti.*

A honvédelmi miniszter a beszerzett szakorvosi leletet a jogosult parancsnokhoz ugyancsak közvetlenül juttatja vissza.

5. A szakorvosi lelet beérkezte után a jogosult pa-

* Szakorvosi lelet alatt mindig valamely honvéd (helyőrségi) kórház elmeosztályának két szakorvos által kiállított kórházi bizonyítványát értjük. A szakorvosi lelet és vélemény megszerkesztésére vonatkozó rendelkezéseket a 9. §. 4. p. tartalmazza. Az elmeállapot megfigyelésénél ellenőrző elmeszakorvos közreműködését meg lehet engedni. Az ebből felmerülő költségek azonban a kincstár terhére nem számíthatók fel. Eltérő vélemények esetén a m. kir. honvéd egészségügyi tanács véleménye a döntő.

rancsnok beszerzi az illetékes becsületügyi választmány véleményét atekintetben, hogy

a) a cselekmény a közös *állásbecsületet* érinti-e és hogy — hasonló eseteket a tisztiállás becsület-védelme érdekében megelőzendő — az érdekelt tisztet rendfokozatából el kell-e bocsátani, vagy hogy

b) a cselekmény csupán a *tisztiállás tekintély* sérelmét jelenti-e és ezért elbocsátását egyelőre mellőzni lehetne-e, a tisztiállás tekintély védelme érdekében pedig mindaddig, míg elmebeli fogyatkozása fennáll, csak egyenruhaviselési jogát kellene-e megvonni.*

Amennyiben a becsületügyi választmány az érdekelt tiszt elbocsátását javasolja: *kitüntetéseinek* meghagyása, vagy megvonása tekintetében is véleményt terjeszt elő.

6. A jogosult parancsnok a becsületügyi választmány véleményét *felülbírálás végett a tisztigyűlés* (23. §.) elé terjeszti** és ennek határozatát saját véleményével kiegészítve az összes iratok csatolásával szolgálati úton döntésre a honvédelmi miniszterhez előterjeszti.

Az előterjesztésre nézve az elöljáró hadtest — hasonló állású magasabb — parancsnok, valamint a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) is állástfoglal.

7. A honvédelmi miniszter az ily módon felülbírált előterjesztés alapján dönt abban a tekintetben, hogy az érdekelt tisztet rendfokozatából elbocsássa-e vagy sem és döntéséből folyó egyéb intézkedéseit is

* Az egyenruhaviselési jog esetleges visszaadása tekintetében — újabb szakorvosi lelet alapján — a honvédelmi miniszter hivatott dönteni.

** A tisztigyülésre az érdekelt tisztet megidézni és neki a becsületügyi választmány véleményét kiadni nem kell.

megteszi.* Egyebekben a jelen §. 3. pontjában foglalt rendelkezések ezekre az esetekre is érvényesek

8. Ha a tiszt beszámíthatósága tekintetében a már elrendelt bü. eljárás (előzetes megállapítás) folyamán merül fel kétely, a követendő eljárást a 9. §. szabályozza.

Tiszti (tisztjelölti) kinevezés megsemmisítése

9. Ugyancsak nincs becsületügyi eljárásnak helye,

a) ha utólag megállapítást nyer, hogy az 1. pont I. vagy II. alpontja alá tartozó elítéltetés alapjául szolgált bűncselekményt a tiszt még tisztté történt *kinevezése előtt* követte el, még ha elítéltetése kinevezése után következett is be, továbbá, ha a tisztté történt kinevezése előtt elkövetett cselekménye tekintetében az 1/III. pontban megjelölt esetek valamelyike forog fenn,

b) ha utólag megállapítást nyer, hogy a tiszt még kinevezése előtt olyan cselekményt követett el, amely nem illeszthető be ugyan az előbbiekben felsorolt keretek közé, de amely — ha azt mint tiszt vitte volna véghez — a szabályzat 1. §-a értelmében bü. eljárást vont volna maga után.

10. Mindezen esetekben a *tiszti* (tisztjelöiti) *kinevezés megsemmisítésének* van helye.

11. Ily esetekben a bü. elbírálásra jogosult parancsnok beszerzi az ügyben esetleg már lefolytatott bűnvádi, fegyelmi stb. eljárás iratait, ilyenek híján — az illetékes büv. útján — a bizonyítékok beszerzéséről és a tényállás pontos megállapításáról gondoskodik, ugyanakkor a bü. választmány véleményét atekintetben köve-

* Ténylges állományba tartozó elmebeteg tisztnek (hasonlóállásúnak) rendfokozatból való elbocsátása mindenkor csak nyugállományba való helyezése után következhet be.

Nyugállományú tisztnek jelen §. 7. bekezdése értelmében közigazgatási úton való elbocsátása az 1921. évi XXXII. t.-c. (Katonai Ellátási Törvény) 15. §. *k)* pontja értelmében nyugellátását nem érinti.

teli be, vajjon az érdekelt tiszt kinevezésre — szolgálatonkívüli tekintetben — akkor is alkalmas lett volna, ha a szóbanforgó cselekmény vagy mulasztás már kinevezése előtt ismeretes lett volna.

Amennyiben a büv. az érdekelt tiszt kinevezésének megsemmisítését javasolja, kitüntetéseinek meghagyása vagy megvonása tekintetében is véleményt terjeszt elő.

12. A jogosult parancsnok a becsületügyi választmány véleményét, felülbírálás végett, a tisztigyűlés (23. §.) elé terjeszti* és ennek határozatát saját véleményével kiegészítve, az összes iratok csatolásával, szolgálati úton döntésre a honvédelmi miniszterhez előterjeszti.

Az előterjesztésre nézve az elöljáró hadtest- — hasonlóállású magasabb — parancsnok, valamint a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) is állástfoglal.

13. A honvédelmi miniszter az előterjesztést felülbírálja abban a tekintetben, vajjon a kinevezés megsemmisítésének feltételei fennállanak-e és megfelelő esetben tisztjelölt ügyében maga határoz, tiszti kinevezés megsemmisítése esetén, valamint a kitüntetések elvonása tekintetében pedig megelőzőleg az Államfő legfelsőbb elhatározását kéri ki.

14. Ha a honvédelmi miniszter, a kellő feltételek fennforgása híján, vagy az eset természetéhez képest a becsületügyi eljárás lefolytatását látja szükségesnek, a felterjesztett összes iratokat a becsületügyi elbírálásra jogosult parancsnoknak adja vissza, aki azután a bü. eljárás lefolytatására intézkedik.

* A tisztigyűlésre az érdekeltet megidézni és neki a becsületügyi választmány véleményét kiadni nem kell.

II. FEJEZET.

A becsületügyi eljárásról általában.

Becsületügyi eljárás megindítása. 5. §.

1. A becsületügyi eljárást vagy hivatalból, vagy a tiszt saját kérelmére lehet megindítani.

2. Mindenki jogosult, a tiszt pedig köteles bármely tiszt oly cselekményét vagy mulasztását, amely nézete szerint a tisztiállás becsületébe ütközik, vagy a tisztikar tekintélyének csorbítására alkalmas, az illető tiszt elöljáró parancsnokságának (hatóságának) bejelenteni. Az ilyen jelentésben minden bírálat nélkül kizárólag a cselekmény vagy mulasztás tárgyilagos leírására kell szorítkozni. A jelentéstevőt a Szolg. Szab. I. Rész 111. pontjában meghatározott felelősség terheli. Tényleges katonai egyének a jelentést szolgálati úton teszik meg. Ez a bejelentési kötelezettség tisztnél önmagával szemben is fennáll.

Becsületügyi eljárás elrendelésére jogosult parancsnokok. 6. §.

1. Becsületügyi eljárás elrendelésére *általában* jogosultak: Általában

a) mindazok a magasabb parancsnokok, akik a fennálló jogszabályok értelmében a bűnvádi üldözés elrendelésére illetékesek,

b) mindazok a katonaállományú parancsnokok, főnökök, vezetők stb., akiket szervi határozványok, szolgálati utasítások, vagy külön rendeletek a bü. jogosult parancsnoki jogkörrel felruháznak. Mindezek a jogszabályok azonban csak azt a katonaállományú parancsnokot, főnököt, vezetőt stb.-t ruházhatják fel jogosult parancsnoki jogkörrel, aki legalább törzstiszti rendfokozatban van és alárendeltjei felett a csapattest parancsnok fegyelmi fenyítő hatalmát gyakorolja.

Részletezve

2. Az 1. pontban foglalt feltételek fennforgása mellett a bü. eljárás elrendelésére jogosultak:

I. Csapattestek (ezred, önálló zászlóalj és osztály), intézetek stb. parancsnokai:

csapattestük, intézetük, stb. állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt — bármely állománycsoportbeli — *főtisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a IX. alpont alatti parancsnok jogosult a becsületügyi eljárás elrendelésére.

II. Csendőrkerületi parancsnokok:

a csendőrkerület állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt — bármely állománycsoportbeli — *főtisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a IX. alpont alatti parancsnok jogosult a becsületügyi eljárás elrendelésére.

III. A hadtestparancsnokok:

a) a hadtestparancsnokság, továbbá az alárendelt alakulatok (parancsnokságok, csapatok, hatóságok, intézetek, stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt tényleges, úgyszintén a hadtest területén állandó lakóhellyel bíró nemtényleges *főtisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben az I—II., illetőleg a IV—IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére, végül a nekik szervezetszerűleg ugyan alá nem rendelt, de „illetékes parancsnoki" jogkörük alá tartozó mindama *főtisztek* ellen, akikkel szemben nem az I., vagy a IX. alpont alatti pk. jogosult a bü. eljárás elrendelésére,

b) a hadtestparancsnokság, továbbá az alárendelt alakulatok (parancsnokságok, csapatok, hatóságok, intézetek stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt tényleges, úgyszintén a hadtest területén állandó lakóhellyel bíró nemtényleges *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a IV—IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére, végül a nekik szervezetszerűleg ugyan alá nem rendelt, de „illetékes parancsnoki" jogkörük alá tartozó mindama *törzstisztek* ellen, akikkel szemben nem a VIII/b., vagy a IX. alpont alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

IV. A légierők parancsnoka, valamint

V. A folyamierők parancsnoka:

a) törzsükhöz, továbbá közvetlen alárendelt alakulataik állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben az I., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére,

b) parancsnoklásuk alatt álló alakulatok állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a VIII/b., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

VI. Magyarország Kormányzója katonai irodájának főnöke, a m. kir. honvéd vezérkar főnökének csoportfőnökei, a m. kir. honvédelmi minisztérium katonai főcsoport főnöke és katonaállományú csoportfőnökei:

a hozzájuk közvetlen beosztott, valamint a szervezetszerűleg alájuk rendelt alakulatok és osztályok állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek* és *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben valamely közöttes elöljáró, vagy a VIII/b., illetve IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

VII. A m. kir. csendőrség felügyelője:

a) törzséhez, továbbá közvetlen alárendelt alakulatai (csapatok, hatóságok, tanfolyamok stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a II., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére,

b) a m. kir. csendőrség állományába (nyilvántartásába) tartozó, vagy oda tartósan vezényelt összes *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a VI., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok (főnökök) jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

VIII. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke:

a) az állományába tartozó, továbbá a neki közvetlen alárendelt alakulatok (parancsnokságok, csapatok, hatóságok, intézetek, tanfolyamok stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek* és *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben valamely közöttes elöljáró, vagy a IX. alpont alatti parancsnok jogosult a becsületügyi eljárás elrendelésére,

b) a tábornoki kar tagjai, tábornoki helyen beosztott ezredesek, csapat- és intézetparancsnokok, végül

csapatparancsnoki fegyelmi fenyítő hatalommal felruházott valamennyi parancsnok és vezető ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a VII., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

IX. A bűnvádi üldözés elrendelésére illetékes parancsnokok:

megelőző katonai bűnvádi eljárás, vagy ügyészi előzetes megállapítások után mindazok ellen, akikkel szemben az illetékes parancsnoki jogokat gyakorolták.

•

3. A parancsnokok jogosultsága mindenkor a szervezetszerű tagozás értelmében neki közvetlenül alárendelt tisztekre (Szolg. Szab. I. R. 63. pont), valamint a hozzájuk tartósan vezényeltekre terjed ki, nem terjed ki azonban a tartósan elvezényeltekre.

E rendelkezések alól kivételt képeznek azok az ügyek, amelyekben a parancsnok a 2./IX. alpont alapján gyakorolja a jogosult parancsnoki jogokat.

Eljárás, ha több tiszt van együttesen érdekelve

4. Ha egy és ugyanabban az ügyben több tiszt van együttesen érdekelve, tartozzanak azok bár különböző állománytestekbe, állománycsoportokba, vagy rangosztályokba, a parancsnoki jogokat és ezáltal az ügy egységes elbírálását az a parancsnok gyakorolja, aki az érintett tisztek rangban legidősebbjének jogosult parancsnoka.*

* Ha egy becsületügyben tiszteken kívül karpaszományos is érintve van, magatartását — még az esetleges becsületügyi eljárás lefolytatása előtt — csapatparancsnoka által külön el kell bíráltatni. Célszerűségi szempontok fogják ily esetben meghatározni azt, hogy az elbírálás alapján esetleg szükséges — az E—36. jelz. Utasítás szerinti — bizottsági eljárás a tiszti becsületügyi eljárást megelőzze, vagy kövesse-e.

A két eljárást egyesíteni nem lehet.

5. Kétes esetekben a bü. jogosultság tekintetében a honvéd vezérkar főnöke dönt.

Áthelyezés

6. Becsületügyi eljárás alá vont tisztet az eljárás befejeztéig elvileg nem szabad áthelyezni. Ha azonban az állástekintély fenntartására irányuló kivételes és különös okok az áthelyezést mégis szükségessé teszik, a bü. jogosultság az áthelyezés megtörténtével önmagától megváltozik.

Kivételt képeznek azok az ügyek, amelyekben a becsületügyi eljárást, vagy egy már korábban folyamatba tett eljárás során szükségessé vált vádkiterjesztést a 2./IX. alpont alatti parancsnok rendelte el, mert ily esetben a bü. jogosultság az eljárás alatt álló tiszt áthelyezése esetén sem változik, illetőleg csak akkor változik meg, ha ezt a m. kir. honvéd vezérkar főnöke kivételes és különös körülményekre való tekintettel külön elrendeli és az ügyet egy más, illetékes parancsnoki jogkörrel felruházott parancsnok bü. jogosultságába átutalja.

Valamely becsületügynek az első bekezdés alapján az új jogosult parancsnoknak történt átadását — nyilvántartás végett — szolgálati úton a m. kir. honvéd vezérkar főnökének (a csendőrség felügyelőjének) be kell jelenteni.

7. §. A becsületügyi eljárás tagozódása, a jóváhagyásra hivatott parancsnokok, becsületügyek bejelentése.

Az eljárás tagozódása

1. A becsületügyi eljárás a jogosult parancsnoknak az eljárást elrendelő intézkedésével kezdődik és magában foglalja:

a) a becsületügyi választmány által megejtett ténymegállapításokat *(tényfelderítő eljárás)*,

b) a tisztigyűlés határozatát a végtárgyalás szüksége, vagy a becsületügy fegyelmi befejezése tekintetében *(tisztigyűlés)*,

c) a bü. tanács véghatározatát *(végtárgyalás)*.

A becsületügyi eljárás az eljárás befejezésére, illetve *jóváhagyására hivatott parancsnok* erről szóló döntésével nyer befejezést. (22., 28. és 38. §§.)

Az eljárás befejezésére, illetve jóváhagyására hivatott parancsnokok

2. *A becsületügyi eljárás befejezésére, illetve jóváhagyására az alábbi parancsnokok hivatottak:* *

I. a hadtestparancsnokok:

a) a szervezetszerűleg alárendelt, továbbá a nekik szervezetszerűleg ugyan alá nem rendelt, de *„illetékes parancsnok"-i jogkörük alá tartozó jogosult parancsnokok* által *megindított főtiszti* becsületügyek befejezésére, illetve jóváhagyására,

b) az általuk, mint jogosult parancsnokok által *megindított,* úgyszintén a 6. §. 4. és 6. pontjai, végül a 19. §. 1. pontja értelmében *hozzájuk tartozó,* vagy *oda utalt főtiszti és törzstiszti* becsületügyek befejezésére.

II. A légierők parancsnoka,

III. A folyamierők parancsnoka,

valamint

IV. a m. kir. csendőrség felügyelője:

a) *a szervezetszerűleg alárendelt jogosult parancsnokok* által *megindított főtiszti* becsületügyek befejezésére, illetve jóváhagyására,

b) *az általuk,* mint jogosult parancsnokok által *megindított,* úgyszintén a 6. §. 4. és 6. pontjai, végül a 19. §. 1. pontja értelmében *hozzájuk tartozó,* vagy *oda utalt főtiszti és törzstiszti* becsületügyek befejezésére.

* Esetleges újrafelvételi eljárás tekintetében a 42. §. határozványai mérvadók.

V. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke:

az általa, mint jogosult parancsnok, *úgyszintén a* 6. §. *2/VI. pont alatti jogosult parancsnokok* által *megindított, vagy* a 6. §. 4., illetve 6. pontja értelmében közvetlenül az ő, vagy az említett parancsnokok *jogosultsága alá került* becsületügyek befejezésére, illetve jóváhagyására.

Becsületügyek bejelentése

3. A becsületügyi eljárás megindítását, annak esetleges átadását (6. §. 6. pont), átutalását, megszakitását, vádkiterjesztést, a tisztigyűlés, valamint a bü. tanács összehívását, esetleges kiegészítő ténymegállapitások elrendelését, az eljárás alatt álló (állók) személyi adatainak (név, névváltoztatás esetén az előbbi név is, rendfokozat, állományviszony, állományilletékes csapattest, születési év és hely, szülőanya leánykori neve), a vád (terhelő körülmények) lényegének, az ügyben eljáró bü. szervnek, végül az esetleg alkalmazott szigorításoknak felemlítésével a jogosult parancsnok szolgálati úton a jóváhagyásra hivatott parancsnok útján a m. kir. honvéd vezérkar főnökének *nyilvántartás végett* mindenkor és késedelem nélkül *bejelenteni* köteles.*

A csendőrség felügyelőjének alárendelt jogosult parancsnokok eme jelentést a csendőrség felügyelőjéhez terjesztik elő, aki az abban foglaltakról a honvéd vezérkar főnökének jelentést tesz.

Ugyanígy be kell jelenteni az eljárás jogerős befejezését is, amikor is egyben a bü. iratokat — a becsületügyi eljárás befejezését tartalmazó intézkedések csatolásával — megőrzés végett a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez kell felterjeszteni.

* A m. kir. honvéd vezérkar főnöke a bü. eljárás adatait a szükséghez képest a m. kir. honvédelmi miniszterium illetékes osztályaival közli.

A jogosult parancsnok kötelességei feljelentés esetén. 8. §.

Becsületügyi elbirálás

1. A ténymegállapitások elrendelésére jogosult parancsnok elvileg és elsősorban az érdekelt tisztet utasitsa felderítő, vagy igazoló jelentés felterjesztésére.*

2. Az 1. pontban említett jelentés beérkezte után a jogosult parancsnok azt mérlegelje, vajjon a följelentett, illetve bármely úton tudomására jutott cselekmény vagy mulasztás:

a) bűnvádi megtorlást igényel-e?

b) fegyelmi úton elintézhető-e? (Szolg. Szab. I. R. 637. és a jelen szabályzat 1. §-ának 3. pontja),

c) a bü. eljárás megindítását teszi-e szükségessé?

d) csupán a Szolg. Szab. I. R. 121. pontjában körvonalozott valamely intézkedést követeli-e meg?

e) mindennemű intézkedést mellőzhetővé tesz-e?

Az elbírálás eredményéhez képest a jogosult parancsnok a megfelelő további intézkedéseket megteszi.

3. Ha a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet határozottan megállapitani azt, hogy a bü. eljárást feltétlenül el kell-e rendelni, akkor a jogosult parancsnok a döntéshez szükséges további *támpontok* beszerzése végett becsületügyi *előzetes megállapitásokat* rendel el és ezek végrehajtásával a becsületügyi választmányt bízza meg, esetleg más célhoz vezető utat választ.**

A parancsnok ily esetben határozottan jelölje meg azokat a körülményeket, amelyeknek felderitését és megállapitását szükségesnek tartja és amelyekre vonatkozólag a büv. véleményét meghallgatni kívánja.

4. A büv. az előzetes megállapitásokat az érdekelt tiszt meghallgatásával a lehető *legrövidebb időn belül*

* Névtelen feljelentések esetén követendő eljárást a Szolg. Szab. I. R. 692., adóssági feljelentések tekintetében követendő eljárást pedig a 721. pontja szabályozza.

** A bü. előzetes megállapitások azt a célt is szolgálják, hogy a parancsnok becsületügyi eljárást kellő

foganatosítsa és eljárásában — anélkül, hogy ez a pontosság vagy alaposság rovására menne — a legcélravezetőbb utat válassza. A feltétlenül szükséges tanukihallgatásokat is csak a parancsnok által megjelölt körülmények megállapítására kell korlátozni.

A becsületügyi választmány az előzetes megállapítások eredményét *véleményes jelentésben* foglalja össze.

5. A jogosult parancsnok a kivizsgálás eredményéről és döntéséről a *feljelentőt* — a tisztiállás tekintélyvédelmét szem előtt tartva — megfelelően *értesítse.*

6. A ténymegállapítások elrendelése ellen kifogásnak, panasznak, vagy fellebbezésnek nincsen helye.

9. §. Bűnvádi eljárással kapcsolatban

A becsületügyi eljárás megszakítása.

1. Ha a becsületügyi eljárás során az derül ki, hogy az eljárás alatt álló cselekménye vagy mulasztása *bűnvádi megtorlást igényel:* a jogosult parancsnok a becsületügyi eljárást *megszakítja* és az ügyiratokat a bűnvádi üldözés elrendelésére illetékes parancsnokhoz, avagy az illetékes polgári igazságügyi hatósághoz elbírálás végett előterjeszti, illetőleg átteszi. Ha a bűnvádi eljárást elrendelik, a becsületügyi eljárás megszakítását és ennek okait szolgálati úton a m. kir. honvédvezérkar főnökének (csendőrség felügyelőjének) nyilvántartás végett be kell jelenteni; ellenkező esetben pedig a becsületügyi eljárást folytatni kell.

2. Ha a becsületügyi eljárás folyamán az derül ki, hogy az eljárás alatt állót a becsületügyi eljárás tárgyát képező cselekményen *kívül* valamely bűnvádi megtorlást igénylő cselekmény is terheli, akkor a becsületügyi eljárás *jóváhagyására hivatott parancsnok* dönt abban a tekintetben, hogy a becsületügyi eljárást — függetlenül az esetleg folyamatba teendő vagy tett bűnvádi eljárától — *folytatni,* vagy a bűnvádi eljárás idejére *megszakítani* kell-e. Az esetleges megszakítást és okait, nyilvántartás végett, szolgálati úton a honvéd vezérkar főnökének (csendőrség felügyelőjének) be kell jelenteni.

3. Ha a becsületügyi eljárás folyamán kétség merül fel arra vonatkozólag, hogy az eljárás alatt álló a tett elkövetése idején *beszámítható* állapotban volt-e, vagy hogy a becsületügyi eljárás idején beszámítható-e, az eljárást a jogosult parancsnok megszakítja és a 4. §. 4. pontban foglaltak szerint intézkedik *szakorvosi lelet* beszerzése iránt. **Beszámíthatlanság esetében**

A megszakításról szolgálati úton a honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) jelentést kell tenni.

4. A szakorvosi leletben* határozottan nyilatkozni kell arranézve, vajjon az eljárás alatt álló:

a) a cselekmény elkövetésekor elmebeteg volt-e, avagy kivételes elmeállapota folytán szabad akaratának elhatározási képességével bírt-e, vagy

ok és szükség nélkül meg ne indítson és alárendeltet feleslegesen vagy meg nem érdemelten ily súlyos jelentőségű eljárás alá ne vonjon. Ezért a becsületügyi tényfelderítő eljárást elvileg bü. előzetes megállapításoknak kell megelőzni.

A bü. előzetes megállapítások nem tartoznak a becsületügyi eljárás keretébe, azok tisztán a parancsnok döntéséhez szükséges támpontokat szolgáltatják és mint ilyenek — nyilvántartás végett — a m. kir. honvéd vezérkar főnökének sem jelentendők. Ha azonban az előz. bü. megállapítások eredményeként a parancsnok törzstisztre fegyelmi fenyítést szab ki, a Szolg. Szab. I. R. 663. pontjában körvonalazott jelentési kötelezettség ily esetre is fennáll. Ilyenkor indokolás helyett a büv. összefoglalását és véleményét kell csatolni.

A bü. előzetes megállapítások elrendeléséről és eredményéről a pk. az érintett tiszteket is értesíti.

*Szakorvosi lelet alatt mindig valamely honvéd (helyőrségi) kórház elmeosztályának két szakorvosa által kiállított kórházi bizonyítványt értjük. Az elmeállapot megfigyelésénél ellenőrző elmeszakértő közreműködését meg lehet engedni. Az ebből felmerülő költségek azonban a kincstár terhére nem számíthatók fel. Eltérő vélemények esetén a m. kir. honvéd egészségügyi tanács véleménye a döntő.

b) a cselekményt csökkent beszámítható elmebeli állapotban követte-e el, vagy

c) a cselekmény elkövetésekor beszámítható volt ugyan, de jelenleg olymérvű elmezavarban szenved, amely miatt a tárgyalást vele megfelelően megtartani nem lehet.

d) a cselekmény elkövetésekor kétségtelenül beszámítható volt és vele a tárgyalás jelenleg is megtartható.

5. A szakorvosi lelet beérkezte után a parancsnok az *a)—c)* alatti esetekben — ha a tényfelderítő eljárás még befejezve és az előadás még megszerkesztve nem volna — az illetékes büv. útján a bizonyítékok beszerzéséről és a tényállás pontos megállapításáról gondoskodik, azután a 4. §. 5. és 6. bekezdése szerint jár el.

A jogosult parancsnok előterjesztéséhez az előljáró hadtest- — hasonló állású magasabb — parancsnok, valamint a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) is állást foglal. A honvédelmi miniszternek a 4. §. 7. bekezdése értelmében hozott döntése után a becsületügyi eljárás *megszüntetéséről* a honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) gondoskodik.

A *d)* alatti esetben a becsületügyi eljárást folytatni kell.

10. §.

Kizárási okok.

1. A becsületügyi eljárásban való közreműködésből *ki van zárva:*

a) aki az ügyben mint *sértett* érdekelve van,

b) aki az esetről *jelentést tett,* kivéve, ha a jelentés oly tényeket tartalmaz, amelyek a jelentéstevőnek szolgálatilag jutottak tudomására,

c) aki az eljárás alatt állónak *alárendeltje,*

d) aki az eljárás alatt állónak fel- vagy lemenő ágbeli *rokona,* vagy sógora,* unokatestvére vagy még

* Aki az egyik házastársnak rokona, az a másik házastársnak sógora.

közelebbi rokona, továbbá, aki az eljárás alatt állóval gyámsági, gondnoksági, nevelőszülői, vagy örökbefogadói viszonyban áll, vagy állott,

e) akit az ügyben *tanúként,* vagy szakértőként kihallgattak, vagy előreláthatóan kihallgatni fognak,

f) aki a becsületüggyel esetleg kapcsolatos *lovagias ügyben megbízott* volt,

g) aki a *megelőző bűnvádi eljárásban* bíróként (hadtörvényszéki tagként), vizsgálóbíróként, vádlóként, vagy védőként *közreműködött,* vagy akit annak során tanúként kihallgattak,

h) aki ellen bűnvádi, vagy becsületügyi *eljárás van folyamatban,* vagy aki *intés hatálya* alatt áll.

Az *a)—h)* alatt felsorolt okok fennállása esetén nincs helye szavazásnak, hanem az érdekelt feltétlenül ki van zárva a becsületügyi eljárásban való közreműködésből. Fennállásuk előzetes és idejekorán való felfedése mindenkinek kötelessége.

2. Ha az eljárás alatt álló, vagy annak védője, avagy képviselője a bü. választmány, tisztigyűlés, vagy a bü. tanács valamelyik *tagja* ellen, az előbbi pontokban *felsorolt okokon kívülálló* okból kizárási indítványt tesz, annak *teljesítése* vagy elutasítása felöl az érintett bü. szerv maga azonnal határoz. Ily indítvány alapjául szolgálhat bármely ok, amely alapos kételyt alkalmas támasztani a kizárni indítványozottnak teljes *elfogulatlansága* iránt. Az indítványt és a hozott döntést rövid indokolással a tárgyalási jegyzőkönyvbe kell foglalni.

3. A becsületügyi választmány, a tisztigyűlés vagy a bü. tanács *elnöke* ellen emelt kizárási indítvány felől a becsületügyi eljárás *jóváhagyására* hivatott parancsnok dönt. Ily esetben azonban a kizárási indítványt az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) az idézés átvétele után írásban közvetlenül és azonnal elő kell terjesztenie, hogy a döntés még a tárgyalás

megkezdése előtt megtörténhessék. Elkésve, avagy a tárgyaláson előterjesztett indítványt el kell utasítani.

4. Aki a becsületügyi eljárásban a parancsnok jogait gyakorolja vagy gyakorolta, ugyanabban az ügyben becsületügyi szervnek elnöke vagy tagja nem lehet. Éppen így az is, aki a bü. eljárás során valamelyik bü. szervnek már elnöke vagy tagja volt, ugyanabban az ügyben más bü. szervnek elnöke, vagy tagja nem lehet.

II. §. Az eljárás alatt álló jogai és kötelességei.

1. Az eljárás alatt álló *védőjét* az alábbi korlátozásokkal szabadon választhatja:

védő bármely állománycsoportbeli tényleges, vagy hivatásos állományból származó nemtényleges tiszt lehet, aki az eljárás alatt állóval legalább egyenlő, az illetékes bü. választmány elnökénél pedig nem magasabb rendfokozatú.

2. Az eljárás alatt álló a 10. §. 2. bekezdése értelmében *kizárási indítványt* terjeszthet elő.

3. Az eljárás alatt álló az ellene folyó becsületügyi eljárás *ténymegállapítási szakában* kivételes méltánylást érdemlő körülmények, vagy nyomatékos indokok alapján ügyének *átutalását* kérheti egy más bü. szervhez. A kérelem tekintetében, amennyiben az átutalás ugyanannak a hadtestparancsnokságnak (légierők parancsnoka, folyamierők parancsnoka, csendőrség felügyelője) parancsnoklási körletében állomásozó (működő) bü. *szervhez* történik, az illető hadtest- stb. parancsnok, egyébként a honvéd vezérkar főnöke dönt. A kérelmet a jogosult parancsnok útján kell előterjeszteni, aki annak tárgyában az esetleg szükséges puhatolások megejtése után állást foglal.

Az eljárás késleltetésére irányuló törekvést meg kell akadályozni.

4. Az eljárás alatt állónak joga van első kihallgatásakor (20. §. 4/e. pont), valamint végkihallgatásakor (20. §. 5. p.), azonkívül az esetleges kiegészítő tényállapítás során ugyanily alkalmakkor a *bü. iratokba betekinteni.* Egyéb kivételes méltánylást érdemlő alkalmakkor a büv. adhat erre engedélyt. Tisztigyűlési és bü. tanácsi jegyzőkönyvekbe, valamint parancsnoki intézkedésekbe és döntésekbe, úgyszintén a jogosult pk. által külön megjelölt egyes iratokba betekintést engedélyezni nem szabad.

A betekintés alkalmával mindig a becsületügyi választmány két tagjának kell jelen lenni.

5. Az eljárás alatt álló a ténymegállapítások és a kiegészítő ténymegállapítások során *tanukihallgatásokat és kiegészítő megállapításokat javasolhat.* A javaslat teljesítése felől a büv. dönt. Az eljárás késleltetésére irányuló törekvést ebben az esetben is meg kell akadályozni.

6. Az eljárás alatt álló *mindenkor személyes és szóbeli vallomástételre van kötelezve.* A becsületügyi választmánynak azonban joga van arra, hogy írásbeli vallomást követeljen be, vagy az eljárás alatt álló kérelmére írásbeli jelentés előterjesztését engedélyezze. Az eljárás alatt álló vallomását *nem* erősíti meg becsületére és kötelességére való hivatkozással, azonban tudatában kell lennie annak, hogy tudatos hamis vallomás vagy jelentés külön megtorlást — vádkiterjesztést — von maga után.

7. Az eljárás alatt álló *köteles védőjét* kihallgatásának, valamint a tisztigyűlés és tanács tárgyalásának helyéről és idejéről *értesíteni.*

8. Az eljárás alatt álló *köteles* a tisztigyűlés és a bü. tanács tárgyalása alkalmával előadott *védelmét írásban összefoglalva* a védőbeszéd befejezésekor az elnöknek átadni.

9. Az eljárás alatt állónak *jogában* áll, hogy a

tisztigyűlésen és a becsületügyi tanács tárgyalásán oly *becsületügyi iratok felolvasását kérje,* amelyekét az elnök esetleg nem rendelte el. Ez a joga védelmének előadása közben is fennáll.

10. Az eljárás alatt álló védelmének előadása alkalmával mindazt felhozhatja, amit igazolására vagy mentségére felhozni jónak és szükségesnek lát és eközben véleményét is szabadon nyilváníthatja. Ha azonban a védelem megengedett határait alaki vagy tartalmi tekintetben túllépi, a parancsnok vagy a bü. szervek intézkedéseit vagy eljárását tiszteletlen és fegyelmetlen módon bírálja, az illendőség és kölcsönös megbecsülés ellen vét, az állásfelfogás és állástekintély követelményeit jogosulatlan bírálat tárgyává teszi, vagy egyes személyek becsületét szükség nélkül és alaptalanul megtámadja, az elnök — egyízbeni figyelmeztetés után — a szót tőle megvonni köteles.

12.§ **A védő (képviselő) jogai és kötelességei.**

1. A védőt (képviselőt)* mindazok a jogok és kötelességek megilletik, amelyek az eljárás alatt állót megilletik.

A védő (képviselő) az eljárás alatt álló érdekében lelkiismeretesen, megfontoltan és tapintatosan járjon el és oly mértékben vesse latba egyéniségét, amennyire azt meggyőződése követeli és amily mértékben ez az állásbecsületről alkotott fogalmakkal összeegyeztethető.

* A képviselő állományviszonya, rendfokozata, valamint működése tekintetében miben sem különbözik a védőtől. Mindkettő az eljárás alatt álló érdekeinek lelkiismeretes megóvására hivatott. Különbség csupán alaki tekintetben áll fenn annyiban, hogy a védőt eljárás alatt álló nevezi meg, a képviselőt pedig az előírt esetekben a parancsnok hivatalból rendeli ki. (20. §. 4. pont *b)* és *c)* bek., továbbá 25. §. 4. pont, végül 36. §. 3. pont 2. bek.)

2. Nem lehet védő (képviselő) az a tiszt:

a) akire nézve a 10. §. 1. pontjában felsorolt kizárási okok valamelyike forog fenn, kivéve azt az esetet, amikor a megelőző bűnvádi eljárásban védőként működött közre,

b) aki oly *állandó* becsületügyi szervnek rendes vagy póttagja, amely az eljárás alatt álló ügyében eljárni, vagy ítélkezni hivatott, avagy eljárt, vagy ítélkezett,

c) aki az eljárás alatt állónak, vagy az ügyben közreműködésre hivatott bü. szerv bármely tagjának előljárója.

3. A védő a védelem elvállalását — az eljárás alatt álló írásbeli meghatalmazásának csatolása mellett — személye szerint jogosult parancsnokának írásban bejelenteni köteles. Ha a jogosult parancsnok a védelem ellátása tekintetében akadályt fennforogni nem lát, hozzájárulását a meghatalmazásra rávezeti. A védő az ekként láttamozott meghatalmazást első védői tevékenysége alkalmával az elnöknek átadja.

4. A védő a ténymegállapítások (kiegészítő ténymegállapítások) során az eljárás alatt álló kihallgatásánál jelen lehet. A kihallgatás helyét és idejét az eljárás alatt álló köteles a védővel közölni.

5. Becsületügyben eljáró védő díjazásra anyagi igényt nem támaszthat és ilyet el sem fogadhat.

Az állásbecsület megóvásának kötelezettsége, a ténymegállapítások gyors végrehajtása, titoktartás. 13. §.

1. Mindenkit, aki a becsületügyi eljárásban közreműködik, előkelő gondolkodás, valamint a közös állásbecsület és a tisztikar tekintélyének megóvására és fenntartására irányuló törekvés vezéreljen. Tartsa mindenki

szem előtt, hogy ezt a megtisztelő feladatot bajtársai bizalmából teljesíti.

2. A tisztiállás közös becsülete és a tisztikar tekintélye megköveteli, hogy az, aki a tiszti rendfokozatra érdemtelenné vált, a tisztikarból mielőbb kiváljék, de a bajtársiasság is azt parancsolja, hogy az eljárás ok és szükség nélkül el ne húzódjék.

Különösen a ténymegállapításokat, mint az egész eljárás alapját kell minden fölösleges körülményesség nélkül alaposan, de a lehető leggyorsabban elvégezni. Ennek során a becsületügyi választmány a jelen szabályzatban bárki számára biztosított jogokat lelkiismeretesen óvja ugyan meg, de szegüljön ellen minden olyan kísérletnek, amely az eljárás elhúzódására vezethetne.

Ugyanez a kötelesség hassa át az ügyben intézkedő összes parancsnokokat, valamint a tisztigyűlés és tanács elnökeit is.

3. Becsületügyi eljárásban közreműködő minden tisztnek becsületbeli, egyben bajtársi kötelessége is, hogy az eljárás folyamán tudomására jutottakat titokban tartsa (Szolg. Szab. I. Rész 75. pont). Az e tekintetben netán elkövetett kötelességszegéseket meg kell torolni.

III. FEJEZET.

A tényfelderítő eljárás.

A tényfelderítő eljárás elrendelése. 14. §.

1. A tényfelderítő eljárás a jogosult parancsnoknak a 8. §-ban körvonalazott idevonatkozó rendelkezése alapján indul meg. A jogosult parancsnok a tényfelderítő eljárást elrendelő parancsában *a vádakat* pontokba foglalva felsorolja* és a tényfelderítő eljárás elrendeléséről mind a becsületügyi választmányt, mind az eljárás alatt állót értesíti és a 7. §. 3. pontja értelmében egyidejűleg a honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) is — szolgálati úton — jelentést tesz. Egyúttal a becsületügyi választmánynak az ügyben keletkezett összes iratokat — ideértve az előzetes bü. megállapítások, valamint az esetleg megelőző bűnvádi eljárás iratait is, — továbbá az eljárás alatt álló minősítvényi táblázatának rövid és jellegzetes kivonatát, anyakönyvi lapjának másolatát, végül büntetési jegyzőkönyvének kivonatát kiadja.**

* A vádpontokban az elkövetett cselekményeket vagy mulasztásokat röviden és jellegzetesen, de a szereplő személyek nevének megemlítése nélkül kell összefoglalni.

** A bü. választmánynak, amennyiben előadásának megszerkesztéséhez bizonyos adatok ellenőrzésére vagy kiegészítésére van szüksége, jogában áll a minősítvényi táblázatba betekinteni, vagy a jogosult parancsnoktól a minősítvényi táblázat kivonatában nem szereplő adatok közlését kérni.

A tényfelderítő eljárás megindítását, valamint az esetleg alkalmazott szigorításokat annak a csapattestnek, alakulatnak stb. tisztikara előtt, amelyhez az eljárás alatt álló (állók) tartozik — a vádak ismertetése nélkül — ki kell hirdetni.

2. A jogosult parancsnok akár a tényfelderítő eljárás elrendelésével egyidejűleg, akár az eljárás későbbi szakában arra utasíthatja az eljárás alatt állót, hogy állomáshelyét további rendelkezésig ne hagyja el, esetleg, hogy tartózkodási helyét a büv. állomáshelyére tegye át.

Kivételes esetben, amikor az állástekintély megköveteli, a jogosult parancsnok az eljárás alatt állót a *szolgálat alól is felmentheti* és a *tiszti intézmények látogatásától is eltilthatja*. Ily kivételes esetnek kell tekinteni például azt, amikor az eljárás alatt álló cselekményével *közbotrányt* okozott, vagy azt az esetet, amikor a cselekményt a tiszti rendfokozattal, vagy az egyenruhával való *visszaéléssel* követte el.

Az *egyenruhaviselési jog felfüggesztése* tekintetében a Szolg. Szab. I. R. 335. pontja tartalmaz rendelkezéseket.

Az eme pont értelmében — úgyszintén az esetleg megelőzően lefolytatott bűnvádi eljárással kapcsolatban — alkalmazott korlátozó intézkedések (szigorítások) hatálya elvileg a becsületügyi eljárás jogerős befejeztéig tart. Indokolt esetben korábbi megszüntetésük a szigorítás elrendelésére jogosult parancsnok — egyenruhaviselési jog tekintetében a honvédelmi miniszter — hatáskörébe tartozik.

Becsületügyi választmányok. 15. §.

1. A tényfelderítő eljárás lefolytatására *becsületügyi választmányok* vannak hivatva. Becsületügyi választmányok főtisztek, törzstisztek és a tábornoki kar tagjai számára külön-külön alakulnak.

2. A becsületügyi választmányok az elnökből, két rendes és két póttagból állanak.

3. A becsületügyi választmányok elnökét mindenkor a jogosult parancsnok nevezi ki, tagjait pedig az érdekelt alakulatok hivatásos tisztjei titkos szavazással választják.*

4. Az elnök és a tagok a jogosult parancsnok és a tisztikar bizalmának letéteményesei, akiknek az állásbecsület és állástekintély fenntartására irányuló előkelő gondolkodást, önzetlenséget és fáradtságot igénylő munkásságát elismerni és megkönnyíteni a jogosult parancsnok feladata. A jogosult parancsnok a tényfelderítő eljárás, különösképpen pedig a tanukihallgatások gyors lebonyolítása érdekében a büv. működését a szükséghez és lehetőséghez képest szolgálati időn belül is engedélyezze.

* A választás idejét a jogosult parancsnok mindenkor úgy rendeli el, hogy a surlódás nélküli átmenet biztosítva legyen.

Szavazatok szétforgácsolódásának elkerülése, valamint egyes szolgálatilag különösképpen elfoglalt tisztek kivételes tehermentesítése céljából a jogosult parancsnoknak jogában áll megfelelő számú tisztet jelölni.

A választás borítékba zárt szavazójegyekkel a rendes és a póttagokra együttesen történik. A legtöbb szavazatot kapott két tiszt a rendes tag, a két utánuk következő a póttag. Egyenlő számú szavazat esetében a rangban idősebb tiszt a megválasztott tag.

A választás eredményét a büv. (első választáskor pedig egy, a jogosult parancsnok által külön erre a célra kirendelt háromtagú bizottság) összegezi és jegyzőkönyvbe foglalja.

A szavazójegyeket meg kell semmisíteni.

5. A büv. elnöke és tagjai csak hivatásos, vagy a hivatásos állományból származott (ny. áll., szkv.) katonaállományú tisztek lehetnek. A póttagok a rendes tagok szolgálati akadályoztatása vagy távolléte (betegsége, szabadsága) esetén azok helyettesítésére vannak hivatva. Az elnök esetenkénti helyettesítésére a jogosult parancsnok intézkedik. Valamely végleg kilépő tag helyébe a legtöbb szavazatot kapott — rendfokozatának megfelelő — póttag lép be. A hiányzó póttag helyét pótválasztással kell betölteni.

6. A büv. elnökének és tagjainak megbízatása egyaránt három naptári évre szól. Csonka év egész évnek számít. Az első megválasztást el kell fogadni. Ujabb megválasztás alól az érdekelt kérelmére a jogosult parancsnok annyi időre, mint amennyit az illető tiszt a büv. rendes tagjaként eltölött, felmentést köteles adni.

Főtiszti becsületügyi választmányok.

16. §. 1. Állandó *főtiszti* becsületügyi választmányok alakulnak:

a) minden csapattest (ezred, önálló osztály), csendőrkerület és minden intézet törzsállomásán az illető csapattest stb. állományába tartozó főtisztek,

b) minden hadtestparancsnokság állomáshelyén a hadtestparancsnok közvetlen jogosultsága alá tartozó főtisztek,

c) egy-egy főtiszti bü. választmány Budapesten a légierők parancsnokának, illetve a folyamierők parancsnokának közvetlen jogosultsága alá tartozó főtisztek,

d) egy főtiszti büv. a honvédelmi minisztérium kebelében a 6. §. 2/VI. és VIII. alpontokban felsorolt parancsnokok, főnökök jogosultsága alá tartozó főtisztek ügyeinek intézésére.

Parancsnokságok, csapattestek, intézetek stb. csak akkor alakítanak külön főtiszti becsületügyi választmányt, ha rendszeresített állományuk legalább egy önálló osztály létszámának (két törzstiszt, 12 főtiszt) megfelel, egyébként hovatartozandóságukat elöljáró hadtestparancsnokságuk, illetve a m. kir. honvéd vezérkar főnöke szabályozza. (19. §. 3. pont.)

2. A főtiszti becsületügyi választmány elnöke törzstiszt (rangidős százados), rendes tagjai egy százados (rangidős főhadnagy) és egy alantos tiszt, póttagjai pedig egy százados (rangidős főhadnagy) és egy alantos tiszt, valamennyien a büv. megalakulása helyén szolgálatot teljesítő hivatásos katonaállományú tisztek közül.

3. Választók: az érintett tisztikarok összes *tényleges főtisztjei*, állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

Törzstiszti becsületügyi választmányok. 17. §.

1. Állandó *törzstiszti* becsületügyi választmányok alakulnak:

a) minden hadtestparancsnokság állomáshelyén a hadtestparancsnok jogosultsága alá tartozó törzstisztek ügyeinek intézésére,

b) egy-egy törzstiszti bü. választmány Budapesten a légierők parancsnoka, illetve a folyamierők parancsnoka jogosultsága alá tartozó törzstisztek ügyeinek intézésére,

c) egy törzstiszti bü. választmány Budapesten a m. kir. csendőrség felügyelője jogosultsága alá tartozó törzstisztek ügyeinek intézésére,

d) egy törzstiszti bü. választmány a honvédelmi minisztérium kebelében a 6. §. 2/VI. és VIII. alpontokban felsorolt parancsnokok és főnökök jogosultsága alá tartozó törzstisztek ügyeinek intézésére.

2. A törzstiszti becsületügyi választmány elnöke tábornok (tábornoki helyen beosztott ezredes), rendes tagjai egy ezredes és egy alezredes vagy őrnagy, pót-

tagjai pedig egy ezredes és egy alezredes vagy őrnagy, a becsületügyi választmány megalakulása helyén szolgálatot teljesítő hivatásos katonaállományú tisztek közül.*

3. Választók: az érintett tisztikarok összes *tényleges törzstisztjei*, állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

18. §. Tábornoki becsületügyi választmány.

1. Ha a m. kir. honvéd vezérkar főnöke a tábornoki kar tényleges szolgálatban álló tagja, vagy tábornoki helyen beosztott ezredes ellen rendel el becsületügyi eljárást, akkor a tábornoki karnak egy magasabb rendfokozatú tagját a tábornoki büv. elnökéül kinevezi, egyúttal a tábornoki büv. rendes és póttagjaiul két-két tábornoknak, vagy tábornoki helyen beosztott ezredesnek megválasztása iránt intézkedik.

2. Választók: a m. kir. honvédség tábornoki karának összes *ténylegesen* szolgáló tagjai és a tábornoki helyeken beosztott ezredesek.

3. Ha a tábornoki kar nyugállományú tagjának ügyéről van szó, a tábornoki becsületügyi választmány tagjai nyugállományú tábornokok is lehetnek.

4. Egyrészt a tábornoki kar nyugállományú tagjai becsületügyeinek intézésére, másrészt azért, hogy a m. kir. honvéd vezérkar főnökének jelen szabályzat 48. §-ában körvonalazott esetekben meghozandó döntéséhez vagy állásfoglalásához időveszteség nélkül megfelelő véleményező szerv álljon rendelkezésére, végül a tábornoki kar tényleges és nemtényleges tagjai lovagias

* Jogosult parancsnoki hatáskörrel bíró csapat stb. parancsnokok, valamint magasabb parancsnokságok bü. előadói büv. tagként nem jönnek tekintetbe. Ha ilyképpen az ezredesi rendfokozatú tag megválasztása akadályba ütköznék, alezredesi rendfokozatú taggal pótolható.

ügyeiben a 48. §. 3. pont szerinti tanácsadásra, Budapesten a tábornoki kar egy magasabb rendfokozatban levő tényleges állományú tagjának elnöklete alatt nyugállományú tábornokokból *állandó* tábornoki büv. alakul.

Ez az állandó tábornoki becsületügyi választmány, melynek illetékessége elvileg a tábornoki kar nyugállományú tagjaira terjed ki, jogosult a honvéd vezérkar főnökének rendeletére a tábornoki kar tényleges állományú tagjai becsületügyeiben is közreműködni, illetve eljárni.

19. §. Kivételek a becsületügyi választmányok általános illetékessége alól.

1. A becsületügyi választmányoknak jelen szabályzat 16—18. §-ában megállapított általános illetékessége alól *kivételt* képeznek:

a) az *együttes becsületügyek*, amelyekben a jogosultság a 6. §. 4. bekezdése értelmében a rangban legidősebb tiszt jogosult parancsnokára száll át. Ebben az esetben a ránézve illetékes büv. valamennyi többi tisztre nézve is illetékes,

b) az eljárás alatt álló kérelmére a 11. §. 3. bekezdése értelmében engedélyezett *átutalás esetei*. Ezekben az esetekben a jogosult parancsnoki hatáskörnek az új parancsnokra való átszállásával együtt az utóbbi parancsnokságnál alakított büv. válik illetékessé,

c) végül azok az esetek, amikor különös körülmények folytán — akár előterjesztésre, akár enélkül is — az erre hivatott parancsnok szükségesnek látja, hogy a ténymegállapítások végrehajtásával az illetékes büv. helyett egy más becsületügyi választmányt bízzon meg. Ezzel együtt a jogosult parancsnoki hatáskör is az új parancsnokra száll.

A *b)* és *c)* alatti esetekben az átutalást, amennyiben az a hadtest területén, illetve a légierők, folyamierők, vagy csendőrségen belül megtörténhetik, a hadtest- stb. parancsnok, egyébként a m. kir. honvéd vezérkar főnöke rendeli el. Az előbbi esetekben az átutalást nyilvántartás végett a honvéd vezérkar főnökének jelenteni kell. Amennyiben az átutalás csendőrtisztet is érint, arról a csendőrség felügyelőjét is értesíteni kell.

2. Az 1. pont alapján jogosulttá vált új parancsnok a becsületügynek esetleges fegyelmi úton történő befejezése esetén a fegyelmi fenyítő hatalom gyakorlására is hivatva van.

3. Amennyiben különös rendelkezések vagy viszonyok következtében csapattestek szolgálatukat tartósan szétszórt elhelyezésben látják el, avagy létszám-viszonyok következtében (16. §. 1. pont) állandó büv. megalakítására vagy fenntartására nincsen lehetőségük, az egyes parancsnokságoknak, osztályoknak, alosztályoknak, avagy akár egész csapattesteknek, intézeteknek, valamely más csapattest (intézet) becsületügyi választmányához való utalását az előljáró hadtest — hasonló állású magasabb — parancsnokság, illetve a m. kir. honvéd vezérkar főnöke szabályozza. Az érintett alakulatok tisztjei az odautalás folytán rájuk nézve illetékessé vált becsületügyi választmány megválasztásában közreműködnek.

Ez az odautalás a csapattest- (intézet stb.) parancsnok jogosultságát nem érinti.

4. A honvéd vezérkar főnöke, ha szervezési változások vagy egyéb különös körülmények szükségessé teszik, jogosult arra, hogy jelen szabályzat 16—18. §-ában rendszeresített állandó választmányokon felül más ideiglenes vagy állandó becsületügyi választmányok megalakítását — ny. áll. tisztekből is — elrendelje.

A tényfelderítő eljárás végrehajtása 20. §.

1. A tényfelderítő eljárás célja az, hogy az eljárás alatt álló cselekményeinek és mulasztásainak *földerítése*. majd a megállapított tényállás *összefoglalása* által a parancsnok döntése, valamint a tisztigyűlés és bü. tanács határozatai számára megbízható alapot biztosítson. A tényfelderítő eljárást tehát mindaddig nem szabad befejezni, amíg kétségtelenül meg nem állapítható, hogy a vád tárgyává tett cselekmények és mulasztások valóban fennállanak-e vagy sem és ha igen, milyen mértékben.

2. A becsületügyi választmány mint *hatóság* a fenti cél elérése érdekében a következőkre jogosult:

a) a feljelentő (sértett), továbbá az eljárás alatt álló, valamint az általuk bejelentett, vagy egyébként ismeretessé vált tanuk személyes (jegyzőkönyvi) *kihallgatására* vagy írásbeli nyilatkozataiknak (jelentéseiknek) bekövetelésére,

b) az üggyel kapcsolatos bűnügyi, becsületügyi, fegyelmi *iratokba,* ítéletekbe, határozatokba stb. való *betekintésre,*

c) a feljelentő (sértett) és az eljárás alatt álló, valamint a tanuk esetleges *szembesítésére,*

d) különleges bizonyítékok, ú. m. szakértői vélemények, íráspróbák stb. *beszerzésére.*

3. A tényfelderítés vezetését a büv. tartsa mindenkor *szorosan* kezében. Ezért, noha kitűzött célja elérésében mindenkor lelkiismeretes kötelességteljesítés vezesse, gátoljon meg minden olyan törekvést, amely az eljárás elhúzására irányulna.

A tényfelderítés során előterjesztett *bármely indítvány felett a bü. választmány dönt.* Ilyenkor tartsa mindig szem előtt, hogy a tisztikar bizalmának letéteményese, döntését tehát mindenkor megfontoltság, igazságérzet, határozottság és méltóság jellemezze.

Az indítványt és a büv. döntését annak rövid indo-

kolásával együtt, mindenkor *írásba is kell foglalni.* A döntés akár magában a jegyzőkönyvben, akár külön feljegyzés gyanánt rögzíthető, de azt minden esetben a becsületügyi iratokhoz kell csatolni.

4. A tényfelderítő eljárásra vonatkozó további szabályok a következők:

a) az eljárás alatt állót a büv-nak úgy kell *megidéznie,* hogy az idézést legalább 8 nappal kihallgatása előtt kézhez vehesse.

Az idézéshez *átvételi elismervényt* kell csatolni és tértivevénnyel kell feladni. Az idézésben a büv. közölje az eljárás alatt állóval, hogy távolmaradása nem fogja gátolni a tényfelderítő eljárás lefolytatását, egyúttal hívja fel figyelmét a rendfokozatról való lemondás tekintetében fennálló jogára, (43. §.)

b) ha az eljárás alatt álló az idézést átvette ugyan, de a büv. előtt annak ellenére *nem jelent meg,* illetőleg akadályoztatását elfogadhatóan nem igazolta, vagy, ha az idézés átvételét megtagadta, avagy a kézbesítést meghiusította, akkor a büv. a tényfelderítő eljárást az eljárás alatt álló *távollétében* is lefolytatja. Ilyenkor a jogosult parancsnoktól azonnal *képviselő* (12. §.) kirendelését kell kérni,

c) ha az eljárás alatt állónak az idézést valamely *rendkívüli körülmény** következtében kézbesíteni nem lehetett, avagy ily körülmény következtében a megjelenésben huzamosan akadályozva van, akkor a jogosult parancsnok *dönt* afelett, hogy a bü. eljárást az akadályoztatás tartamára szünetelteti-e, vagy pedig — ha különösen súlyos cselekmények következtében a tisztikar érdekei úgy kívánják — a tényfelderítő eljárást az eljárás alatt álló távollétében is, védő vagy képviselő közbejöttével lefolytattatja.

* Ilyen rendkívüli körülmények lehetnek: eljárás alatt állónak külföldre való távozása, esetleg valamely bünügygyel kapcsolatban letartóztatása stb.

Az eljárás alatt állót a döntésről lehetőleg értesíteni, az eljárás esetleges szüneteltetését pedig szolgálati úton a m. kir. honvéd vezérkar főnökének (csendőrség felügyelőjének) nyilvántartás végett bejelenteni kell,

d) az eljárás alatt állónak első kihallgatása alkalmából *személyesen* kell a büv. előtt megjelenni és vallomását *kimerítően és összefüggően* jegyzőkönyvbe mondania. (1. melléklet.) Későbbi személyes megjelenés alól a büv. felmentést adhat és neki az írásbeli vallomást (védekezést) engedélyezheti, esetleg jegyzőkönyvi kihallgatása céljából a lakóhelyéhez legközelebb eső büv-t is megkeresheti, avagy kisebb helyőrségben, ahol büv. nincs, e célra az állomásparancsnokságtól 2 tisztből álló bizottság kirendelését kérheti. Hasonló jog illeti meg a büv-t a tanukihallgatások tekintetében is,

e) első kihallgatásának *befejezte után* az eljárás alatt állónak jogában áll, hogy a büv. két tagjának jelenlétében az iratokba — a 11. §. 4. pontban foglalt korlátozások mellett — betekintsen és azokból jegyzeteket készítsen. A betekintés megtörténtét, vagy azt a körülményt, hogy ezzel a jogával az eljárás alatt álló nem kívánt élni, az iratjegyzéken aláírásával köteles megerősíteni,

f) az eljárás alatt álló első kihallgatásánál, valamint a végkihallgatásnál a büv. elnökének és két tagjának (póttagjának), eljárás alatt álló esetleges egyéb személyes kihallgatásánál, úgyszintén a büv. által foganatosított tanukihallgatásoknál az elnöknek és a büv. egy rendes vagy póttagjának kell jelen lennie,

g) minden *honvéd* (csendőr) egyén köteles a büv. előtt vallomást tenni, vagy a tőle kívánt felvilágosítást a büv. által meghatározott módon megadni.*

* A 10. §. 1. *d)* pontban felsorolt rokonokat a tanúvallomás alól kérelmükre fel kell menteni.

Ha valamely honvéd (csendőr) egyént a hivatali vagy *szolgálati titoktartás* kötelessége által védett oly ténykörülményre kell kihallgatni, melyet az illető katonai tényked̈ése során tudott meg, akkor a büv. előtti kihallgatásához a titoktartás kötelessége alól való felmentésére csak akkor van szükség, ha oly tényekre vagy körülményekre vonatkozólag kellene vallomást tennie, amelyek tekintetében a titoktartásra a tanút *különleges rendelkezések* vagy külön parancs kötelezik.

A felmentés megadása a honvédelmi miniszter hatáskörébe tartozik.

A felmentésre irányuló megkeresésben mindig le kell írni, még pedig lehetőleg kérdőpontokba foglalva, azon ténykörülményeket, melyekre vonatkozólag a tanu kihallgatása szükségessé vált, (2. melléklet.)

h) *polgári személyeket* — az állami és velük egy tekintet alá eső tisztviselők kivételével — tanukihallgatásuk céljából való megjelenésre a büv. közvetlenül felkéri. Ha az ily módon felkért polgári személy a felkérésnek nem tett eleget, a büv. kihallgatásának foganatosítása iránt az illetékes közigazgatási hatósághoz (m. kir. rendőrség) fordul,* (3. mell.)

i) állami vagy ezzel egyenlőnek tekintendő vármegyei, városi stb. *közszolgálatban álló tisztviselőket* a becsületügyi választmány az általuk teendő tanuvallomás fontossága szerint, vagy közvetlen elöljáró hatóságuk (hivatalfőnökük) útján személyes tanuvallomás céljából meghívja, vagy pedig elöljáró hatóságukat kihallgatásuk megejtése végett megkeresi.

Ha a tanut *hivatali* vagy szolgálati *titoktartás* kötelessége által védett oly ténykörülményre kell kihallgatni, amelyről a polgári közszolgálat körében szerzett tudomást, kihallgatása előtt mindenkor ki kell eszközölni az illetékes polgári hatóságtól a tanu hivatali titoktartás kötelessége alól való felmentését.

* Polgári tanuk illetményei tekintetében a 46. §. tartalmaz rendelkezéseket.

Azok a tanuk, akik a polgári büntetőbíráskodás alá tartoznak, a *tanuzás kötelessége* alól akkor is mentesek, ha oly körülmények forognak fenn, amelyek a polgári bűnvádi perrendtartás szerint a tanuságtétel akadályait képezik, vagy a tanuzás alól mentességet állapítanak meg,*

j) *külföldön tartózkodó* honvéd (csendőr) és polgári személyek kihallgatása, különösen, ha vallomásuk nagyobb fontossággal bír, rendszerint külföldi követségeink útján történik. Idevonatkozó kérelmet a kérdőpontok csatolásával közvetlenül a honvédelmi miniszterhez kell előterjeszteni, aki a tanuval felvett jegyzőkönyveket vagy beszerzett nyilatkozatokat a büv-hoz ugyancsak közvetlenül juttatja vissza.

A diplomáciai út mellőzése lényegesen gyorsítja az eljárást. Ezért különösen csekélyebb jelentőséggel biró tanuvallomások esetén — feltéve, hogy a bejelentett tanu magyar állampolgár és megbízható címe ismeretes — a büv. a tanut írásbeli nyilatkozatra közvetlenül is felhívhatja.

Ilyenkor azonban a különös katonai érdekeket és az államvédelmi szempontokat a megkeresés (levél) külső alakja tekintetében is, a katonai jelleg feltüntetésének és bélyegző használatának mellőzésével, a legnagyobb gondossággal szem előtt kell tartani,

k) a bü. választmány elnöke a tanut kihallgatása előtt az *igaz vallomástételre* szólítsa fel és figyelmeztesse őt a hamis vallomás büntetőjogi következményeire.**

Abban az esetben, ha a büv. a tanu *megesketését* az ügy elbírálására döntő befolyással biró körülmény meg-

* Lásd: az 1896. évi XXXIII. t.-c. 204. §-ának 2. és 3. pontját és 205. §-át.

** Lásd: az 1878. V. t.-c.-nek az 1930. III. t.-c. 73. §-ával módosított 220. §-át.

állapítása céljából szükségesnek találja, a vallomásnak *esküvel* való megerősítését rendeli el.

Az eskü szövege, tekintet nélkül esküttevő hitvallására, a következő: „Én X. Y. esküszöm a mindenható és mindentudó Istenre, hogy legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint a tiszta és teljes igazat és csakis az igazat vallottam és abból semmit el nem hallgattam. Isten engem úgy segéljen!"

Tisztek és hasonlóállásúak mint tanuk jegyzőkönyvi vallomásukat (írásbeli nyilatkozatukat) *„becsületükre és kötelességükre"* való hivatkozással erősítik meg, legénységi és polgári személyeket szükség esetén meg kell esketni.

A tanuk az eskütevésnek kötelessége alól mentesek, ha oly körülmények forognak fenn, amelyek a rájuk nézve mérvadó bűnvádi perrendtartás szerint a megesketés akadályát képezik, vagy az eskütevés kötelessége alól mentességet állapítanak meg.*

Végkihallgatás

5. Mihelyt a büv. a tekintetbe jövő összes tanukat kihallgatta, a szükségesnek mutatkozó összes megállapításokat befejezte és a vádbeli cselekmények tekintetében a tényállást tisztázottnak látja, a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülményeket), valamint a súlyosító és enyhítő körülményeket röviden összefoglalja és egyidejű közlésükkel az eljárás alatt állót *végkihallgatásra* megidézi.

A végkihallgatás, amelyen eljárás alatt állónak ugyancsak *személyesen* kell megjelennie, célja az, hogy az eljárás alatt állónak az iratokba való egyidejű betekintés** által módot és alkalmat nyujtson arra, hogy

* A katonai büntetőbíráskodás alá tartozó egyénekre nézve az 1912. XXXIII. t.-c. 200. §-a, a polgári büntetőbíráskodás alá tartozó egyénekre nézve pedig az 1896. évi XXXIII. t.-c. 205. és 221. §§-ai tartalmaznak idevonatkozó rendelkezéseket.

** Korlátozások tekintetében lásd a 11. §. 4. pontját.

mindazokat a körülményeket, amelyeket a megállapított tényállás, a bizonyítékok, valamint a súlyosító és enyhítő körülmények tekintetében pótlólag még előadni kíván, vagy védelmére felhozni szükségesnek lát, előadhassa vagy felhozhassa és a *tényfelderítő eljárás megbízhatóságát és teljességét ily módon is előmozditsa.*

Eljárás alatt állónak joga van arra is, hogy a tényfelderítés *kiegészítésére* tegyen javaslatot. E javaslat felett a büv. dönt. Az eljárás alatt álló javaslatát és a büv. döntését, ennek rövid indokolásával együtt, mindenkor irásba kell foglalni.

A büv-nak jogában áll, hogy a végkihallgatást a bizonyítás kiegészítése céljából bármikor és ismételten is *megszakítsa* és a szükséghez és lehetőséghez képest később folytassa, illetve fejezze be.

Az eljárás alatt álló idézése és megjelenése tekintetében a 4. pontban foglalt rendelkezések a végkihallgatás alkalmára is érvényesek. Az eljárás alatt álló a végkihallgatás befejeztével azt a körülményt, hogy az iratokba betekintett, vagy, hogy ezzel a jogával nem kívánt élni, az iratjegyzéken aláírásával megerősíteni köteles.

Vádkiterjesztés

6. Ha a tényfelderítő eljárás során az eljárás alatt állóval szemben olyan újabb vádak merülnek fel, melyeket a jogosult parancsnok még nem bírált el, illetve vád tárgyává nem tett: a büv. a tényállás és a bizonyítékok rövid összefoglalása, valamint a bü. iratok csatolása mellett a jogosult parancsnokhoz megfelelő előterjesztéssel él, illetőleg a *vádkiterjesztést* javasolja.

A jogosult parancsnok eljárását a 8, illetve 41. §. szabályozza. A vádkiterjesztést a jogosult parancsnok a 7. §. 3. pontja értelmében a m. kir. honvéd vezérkar főnökének (csendőrség felügyelőjének) bejelenti.

Ha a jogosult parancsnok vádkiterjesztést rendel el,

a büv. a tényfelderitést az új vádakra vonatkozólag is jelen §. 4. és 5. pontja szerint folytatja le.

Előadás és indítvány

7. A végkihallgatás befejezte után a tényállásban nem szabad hiánynak vagy hézagnak mutatkoznia.

A teljesen befejezett tényfelderítő eljárás eredményét, tehát a tényállást, bizonyítékokat, a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülmények), végül a súlyosító és enyhítő körülményeket a büv. beható eszmecsere és mérlegelés után az „Előadás"-ba* foglalja, egyúttal a *szavazás arányának feltüntetésével indítványt* terjeszt elő az iránt, vajjon a becsületügyben:

a) a tisztigyülés egybehivása szükséges-e, avagy

b) a tisztigyűlés egybehivása nem szükséges.

A fennforgó körülmények által indokolt esetben a büv. a tisztigyűlés egybehivásának mellőzésére irányuló indítványával egyidejűleg javaslatot tesz az eljárás alatt állóval szemben esetleg teendő egyéb intézkedések iránt, mint pld. az 1. §. 3. bekezdése szerinti fegyelmi felelősségrevonás. A javaslatot mindig indokolni kell.

Együttes előadás

8. Ha a tényfelderítő eljárást több tiszt ellen együttesen kellett lefolytatni (6. §. 4. pontja és a 19. § 1/a. pontja) akkor a büv. *együttes előadást**) szerkeszt és ebben az egész ügyre áttekintést nyujtó rövid összefoglalás előrebocsátása után a tényfelderítő eljárás eredményét, tehát a tényállást, bizonyítékokat, a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülmények), a súlyosító és enyhítő körülményeket, végül indítványát minden egyes eljárás alatt álló tisztre vonatkozólag különkülön sorolja fel, illetőleg teszi meg.

9. Az előadás és indítvány megszerkesztése után a büv. a becsületügyi iratokat a jogosult parancsnokhoz terjeszti elő.

* Lásd 4. mellékletet és annak megjegyzését.

A jogosult parancsnok teendői a becsületügyi választmány indítványának előterjesztése után. **21. §.**

1. A jogosult parancsnok a hozzá előterjesztett előadás és bü. iratok alapján elbírálja, vajjon a tényfelderítő eljárás érdemi és alaki tekintetben egyaránt helytállónak és teljesnek tekinthető-e, avagy ennek kiegészítése szükséges-e és ha igen, mely irányban.

2. Ha a jogosult parancsnok a tényfelderítést hiányosnak vagy helytelennek találja, akkor annak kiegészítését, illetve újbóli lefolytatását rendeli el.*

Ha pedig helytállónak tartja, a büv. indítványa felett az alábbiak szerint érdemben dönt:

a) ha a büv-nak csak egy tagja is a tisztigyűlés egybehivását tartja szükségesnek, intézkedik a tisztigyűlés (25. §.) egybehivása iránt,

b) ha a büv. egyhangúlag a tisztigyűlés egybehivásának mellőzését javasolja, a jogosult parancsnok megítélése szerint azonban az eljárás alatt álló terhére megállapított cselekmények. vagy mulasztások olyan súlyosak, hogy azok az állásövetelmények szem előtt tartásával fegyelmi úton kellőkép megtorolhatónak nem látszanak, indokainak egyidejű közlése mellett, ugyancsak a tisztigyűlés egybehivása iránt intézkedik,

c) ha a büv. nem tartja szükségesnek a tisztigyűlés egybehivását és a *jogosult parancsnok* ezzel az indítvánnyal egyetért, akkor az esetleg indítványozott vagy szándékolt fegyelmi megtorlás egyidejű bejelentésével a bü. iratokat a jóváhagyásra hivatott parancsnokhoz

* A büv. a kiegészítő tényfelderítést a tényfelderítő eljárással teljesen azonos módon folytatja le és megállapításai eredményét „Kiegészítő előadás"-ban foglalja össze. Ha azonban a kiegészítések során a tényállás előreláthatóan lényeges vagy többirányú változást fog szenvedni, a jogosult pk. — tévedések elkerülése érdekében — kiegészítő előadás helyett az egész „Előadás" újbóli megszerkesztését is elrendelheti.

előterjeszti, illetve amennyiben a jogosult parancsnok a 7. §. 2. pont értelmében egyben az eljárás befejezésére is hivatott, akkor az eljárást a 22. §. értelmében befejezi.

22. §. A jóváhagyásra hivatott parancsnok teendői.

1. A bü. eljárás *jóváhagyására,* illetve befejezésére hivatott parancsnok a hozzá a 21. §. 2/c. pontja alapján előterjesztett bü. iratokat felülbírálja és a bü. eljárás befejezése tekintetében véglegesen dönt.

2. Ha a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok a becsületügynek fegyelmi úton való befejezéséhez hozzájárul, *hozzájárulását a jogosult parancsnokkal közli, aki azután a fegyelmi tekintetben szükséges intézkedéseket* a Szolg. Szab. I. R. XIII. fejezete, illetőleg jelen szabályzat 1. §. 3. bekezdése értelmében *megteszi,* majd a bü. iratokat a jogerős döntéssel és a büntetési jegyzőkönyvi kivonattal kiegészítve, nyilvántartás és megőrzés végett a honvéd vezérkar főnökéhez előterjeszti.

A bü. eljárás a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok döntésének napjával nyer jogerős befejezést.

3. Ha a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok a becsületi eljárásnak fegyelmi úton való befejezéséhez a 21. §. 2/b. pontjában megjelölt okból nem járul hozzá, a tisztigyűlést egybe kell hívni.

NEGYEDIK FEJEZET

A tisztigyűlés.

23. §. A tisztigyűlés rendeltetése.

1. A tisztigyűlés a m. kir. honvédség (csendőrség) tisztikarának képviselete, felfogásának az adott becsületügyben kifejezője, határozatával a tisztikar tekintélyének fenntartója és őre.

2. A tisztigyűlés rendeltetése az, hogy határozzon afelől, vajjon a tényfelderítés által az eljárás alatt álló terhére immár megbízhatóan megállapított cselekmények, illetve mulasztások:

a) az 1. §. 2. bekezdése szerint minősülő *becsületcsorbító* cselekmények vagy mulasztások-e és ehhez képest a becsületügyi tanácsot végtárgyalás céljából egybe kell-e hívni, avagy

b) a becsületügyi tanács egybehívása nem szükséges.

Indokolt esetben a tisztigyűlés a bü. tanács egybehívásának mellőzésére irányuló határozata mellett javaslatot tehet az eljárás alatt állóval szemben esetleg teendő egyéb intézkedésre, pl. az 1. §. 3. bekezdése szerinti fegyelmi felelősségrevonásra is.

3. A tisztigyűlés határozatának meghozatala alkalmával ne tévessze szem elől, hogy méltatlannak kímé-

lése, vagy becstelen cselekedetnek helytelenül felfogott bajtársiasságból való palástolása (Szolg. Szab. I. R. 30. pontja) nem szolgálja a tisztikar érdekeit.

24. §. A tisztigyűlés megalakulása.

1. Főtiszti ügyekben főtiszti, törzstiszti ugyekben törzstiszti, a tábornoki kar tagjainak ügyeiben tábornoki gyűlés van hivatva határozatot hozni.

2. A tisztigyülés egybehivását a jogosult parancsnok rendeli el és ő jelöli ki a tisztigyűlés elnökét.

3. A főtiszti gyűlés elnöke törzstiszt, a törzstiszti gyűlés elnöke tábornok vagy tábornoki helyen beosztott ezredes, a tábornoki gyülés elnöke pedig a tábornoki karnak egy az eljárás alatt állónál magasabb rendfokozatú vagy rangban idősebb tagja legyen.

A főtiszti gyűlés tagjai fő- és törzstisztek, a törzstiszti gyűlés tagjai törzstisztek, a tábornoki gyűlés tagjai tábornokok és tábornoki helyen beosztott ezredesek.

4. A tisztigyűlés annak a parancsnokságnak, hatóságnak, csapattestnek, intézetnek stb. helyben állomásozó, mindenkor hárommal osztható, de legalább 12 hivatásos katonaállományú tisztjéből alakul, amelyhez az eljárás alatt álló tiszt tartozik.*

5. Ha a becsületügyi eljárás nem katonaállományú tiszt ellen folyik, a tisztigyűlés az érintett tiszt állománycsoportjából és rendfokozata szerint vezényelt 3 főtiszti, törzstiszti, vagy tábornoki, illetőleg hasonrangú taggal kiegészül. Ez utóbbi tagoknak azonban, ha együttes becsületügyről van szó, mindenkor csak a saját állománycsoportjukhoz tartozó tiszt ügyében van szavazati joguk.

6. Ha ugyanabban az ügyben több tiszt van érdekelve (6. §. 4. pont), a tisztigyűlést a rangban legidősebb eljárás alatt álló tiszt rendfokozatának megfelelően kell egybehívni.*

7. A becsületügyben parancsnoki jogokat gyakorló elöljárók, a tényfelderítő eljárásban közreműködött büv.-tagok, valamint a kizárási okok (10. §.) által érintett tisztek a tisztigyűlésnek sem elnökei, sem tagjai nem lehetnek.

8. Ha az érintett alakulat, illetve a jogosult parancsnok a 3—6. pontokban meghatározott rendfokozatú elnököt vagy tagokat saját állományából nem tudja vezényelni és ez okból a tisztigyűlésnek más alakulatok állományába tartozó tisztekkel való kiegészítése válik szükségessé, a tisztigyűlés kiegészítése iránt az állomásparancsnok és ha ez sem tudná az előírt létszámot biztosítani, a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok (7. §.) intézkedik.

* Szolgálati elhelyezési, vagy létszámviszonyok okából a fenti irányelvektől szükség parancsolta mértékben eltérésnek lehet helye. Igy létszámhiány esetén az illetékes tisztigyűlés helyben állomásozó más alakulatok tisztjeivel egészíthető ki, a tisztigyülés külső állomáson is egybehívható, ny. áll. tisztek b. ügyében elnökül és tagokként ny. áll. tisztek is bevonhatók stb. Ny. áll. tisztek bevonása esetén figyelemmel kell lenni a G—10. jelzésű Illetmény Szabályzat I. Fejezet 14. §. 4. pont *a), b)* alpontjának rendelkezésére (napidíjak). Az esetleges kizárási indítványokra való tekintettel célszerű a tisztigyülésre 2—3 póttagot is kirendelni.

* Szolgáljon útmutatásul a következő példa: ha egy olyan együttes becsületügyről van szó, melyben eljárás alatt állóként egy főtörzsorvos, egy katonaállományú százados és egy gazd. főhadnagy szerepel, a törzstiszti gyülést legalább 12 katonaállományú törzstiszt taggal kell egybehívni és azt 3. az V—VII. rangosztályban levő orvossal és 3, a VIII—X. rangosztályban levő gazdászati tiszttel kell kiegészíteni, egyúttal megfelelő számú póttagról kell gondoskodni. Szavazati joguk az orvosoknak csak a főtörzsorvos, a gazdászati tiszteknek csak a gazd. főhadnagy ügyében van, a katonaállományú százados ügyében csak a 12 katonaállományú törzstiszt szavaz.

A bü. előadó

9. Terjedelmes vagy bonyolult ügy tárgyalása esetén a jogosult parancsnoknak jogában áll, hogy a tisztigyűlés akadálytalan és gyors lefolytatása érdekében becsületügyi előadót rendeljen ki. Becsületügyi előadóként rendszerint az ügyet legalaposabban ismerő büv. tagot kell a büv. elnöke útján kirendelni.

A bü. előadó a tisztigyűlés elnökét kötelességének teljesítésében, így főleg a bü. eljárás anyagának ismertetésében és a jegyzőkönyv kifogástalan megszerkesztésében támogatja, érdemben azonban nem működik közre és sem a tanácskozásban, sem a szavazásban nem vesz részt.

25. §. A jogosult parancsnok intézkedései a tisztigyűlés egybehívására.

1. Mihelyt a jogosult parancsnok a tisztigyűlés egybehívása tekintetében döntött, kijelöli annak elnökét, kirendeli a tagokat, szükség esetén előterjesztést tesz a hiányzó elnök vagy tagok pótlására, adott esetben nem katonaállományú tisztek bevonására, gondoskodik a szükséghez képest bü. előadóról, azután a bü. iratokat a tisztigyűlés megtartása végett a kijelölt elnöknek kiadja, ugyanakkor az eljárás alatt állót (állókat) a tisztigyűlés egybehívásáról és az esetleg szükségesnek látott szigorításokról (14. §. 2. pontja) értesíti, végül a tisztigyűlés egybehívását a beigazolt vádbeli cselekmények (terhelő körülmények), a súlyosító és enyhítő körülmények, valamint az esetleg alkalmazott szigorítások rövid közlésével nyilvántartás végett szolgálati úton a honvéd vezérkar főnökének (csendőrség felügyelőjének) bejelenti.

2. Az eljárás alatt állóhoz intézendő rendelkezésnek a következőket kell tartalmaznia:

a) a tisztigyűlés egybehívására, valamint az esetleges szigorításokra vonatkozó értesítést,

SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

b) a tisztigyűlés elnökének nevét, hivatkozással az eljárás alatt állónak a 10. és 11. §-ban biztosított kizárási jogára,

c) azt az értesítést, hogy a tárgyalás napját a tisztigyűlés elnöke fogja az eljárás alatt állóval közölni, még pedig legalább 8 nappal a tárgyalás megtartása előtt.

A kiadott értesítéshez csatolni kell az előadásnak egy az eljárás alatt álló számára szerkesztett példányát.*

Az értesítést és az előadást átvételi elismervénnyel és tértivevénnyel kell az eljárás alatt állónak kézbesíteni.

3. Ha az eljárás alatt álló az idézés átvétele ellenére nem jelenik meg a tisztigyűlésen, sem védőt nem küld, sem védőiratot nem terjeszt elő, vagy ha az idézést neki saját hibájából kézbesíteni nem lehetett, annak átvételét megtagadta vagy meghiusította, akkor a tisztigyűlést távollétében is meg kell tartani.

4. Ha azonban az ejárás alatt állónak az idézést valamely rendkívüli körülmény következtében** nem lehetett kézbesíteni, vagy ha az eljárás alatt álló ily körülmény következtében a megjelenésben huzamosabb időn át akadályozva van, a jogosult parancsnok dönt afelől, hogy a tisztigyűlést el kell-e napolni, vagy pedig, hogy — különösen ha súlyos cselekmények következtében a tiszti állásbecsület érdekei úgy kívánják — a tisztigyűlést képviselő bevonásával (12. §.) az eljárás alatt álló távollétében is meg kell tartani. A jogosult parancsnok döntéséről a tisztigyűlés elnökét, valamint a lehetőséghez képest az eljárás alatt állót is értesítse.

* Ha együttes (társas) bü.-ről van szó, akkor mindegyes eljárás alatt állónak csak az előadás áttekintő összefoglalását és a rávonatkozó részt kell kiadni. (20. §. 8. pont.)

** 20. §. 4/c. pont.

26. §. A tisztigyűlés elnökének kötelességei, a tisztigyűlés lefolyása.

1. A tisztigyűlés elnöke a jogosult parancsnok által neki kiadott becsületügyről a lehető legrövidebb idő alatt, mindamellett oly alaposan tájékozódjék, hogy az egész anyagot *teljesen* ismerje, egyrészt, hogy a tisztigyűlés akadálytalan megtartását biztosíthassa, másrészt, hogy az állásfelfogás követelte megnyugtató határozat létrejöttét lehetővé tegye.

2. Mihelyt a tisztigyűlés elnöke a becsületügy teljes anyagát ismeri, meghatározza a tisztigyűlés *helyét* és *idejét* és a tárgyalásra a tisztigyűlés *tagjait*, valamint az *eljárás alatt állót* — ez utóbbit legalább 8 nappal a tárgyalás napját megelőzően — átvételi elismervény csatolásával (tértivevénnyel) megidézi. Egyben felhívja arra, hogy a tárgyaláson személyesen jelenjen meg, vagy igazolt védőt küldjön, vagy védőiratát az elnökhöz idejében terjessze elő, mert különben a tisztigyűlés csupán a ténymegállapítások eredménye és a rendelkezésre álló iratok alapján fogja határozatát meghozni. Ugyancsak figyelmezteti, hogy a 11. §. 8. pontja értelmében személyes megjelenés esetében is védelmét írásban összefoglalva a védőbeszéd befejeztekor az elnöknek átadni köteles.

3. A tárgyalást a tisztigyűlés elnöke *vezeti*, őrködik annak nyugalma és tekintélye felett és meggátol minden olyan törekvést, amely annak zavartalan lefolyását vagy méltóságát veszélyeztetné.

Az elnöknek erre a célra a következő *eszközök* állanak rendelkezésére: a helyszínen figyelmeztetés, szómegvonás és kizárás, a továbbiakban pedig az illető tiszt előljáró parancsnokságához teendő jelentés.

4. A tisztigyűlésről az 5. melléklet szerinti *jegyzőkönyvet** kell felvenni. Az elnök a tisztigyűlést az alábbi

* A tisztigyülésről együttes (társas) bü. esetén is csak egy jegyzőkönyvet kell vezetni, de minden eljárás alatt állóra vonatkozólag külön-külön kell szavazni és a határozatot is külön-külön kell a jegyzőkönyvbe foglalni.

alakszerűségek betartásával köteles vezetni:

a) az elnök a tisztigyűlést *megnyitja és megállapítja*, vajjon a kirendelt tagok jelen vannak-e és az összes megjelent egyének, ú. m. tagok, póttagok, eljárás alatt álló, védő stb. nevét *jegyzőkönyvbe foglalja*,

b) az elnök ezután megállapítja, van-e a tisztigyűlés tagjai között olyan, aki a bü. eljárásból ki van zárva, illetve van-e *kizárási indítvány*. (10. §.) A kizárás tekintetében — esetleg tanácskozás és szavazás útján — a tisztigyűlés dönt. A tanácskozás és szavazás idejére az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) a tárgyalási termet el kell hagynia. A szavazás nyiltan történik, a döntés szavazattöbbségen alapul, egyenlő szavazat esetén az elnöki szavazat dönt.

A döntés megtörténte után az elnök az esetleg *kizárt tagokat sorshúzás útján a póttagok közül pótolja*, majd ennek rövid jegyzőkönyvi feljegyzése után az immár *határozatképes tisztigyűlés érdemi tárgyalását* megnyitja,

c) az elnök az előadás alapján *ismerteti a tényállást*. Ennek során *bemutatja és felolvastatja* azokat az iratokat és egyéb bizonyítékokat, melyek a leglényegesebb megállapításokat támogatják, illetve bizonyítják. A felolvasott iratok iratjegyzéki számát *jegyzőkönyvbe véteti*,

d) ezután *ismerteti* az elnök a *beigazolt vádbeli cselekményeket* (terhelő körülmények), *a súlyosító és enyhítő körülményeket, a büv. indítványát* és adott esetben (21. §. 2. *b* pontja) a jogosult parancsnoknak a tisztigyűlés egybehívására vonatkozó rendelkezését és annak indokolását,

e) ezt követően az elnök *kérdést intéz* a tisztigyűlés tagjaihoz, vajjon kívánnak-e még valamely irányban felvilágosítást vagy tájékoztatást, avagy a tényállást

tisztán látják? A kívánt felvilágosításokat — szükség esetén az eljárás alatt állóhoz intézett kiegészítő kérdés után — megadja (a bü. előadóval megadatja), az esetleg pótlólag felolvasott iratok iratjegyzéki számát elő-jegyezteti,

f) az elnök *megadja az engedélyt* az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) *a védelem előadására.* A védőbeszéd írott példányát a jegyzőkönyvhöz csatolja.

A védelem előadása után a jegyzőkönyvet az eljárás alatt állóval (védőjével, képviselőjével) hítelesítteti (aláíratja) és távozásukra engedélyt ad,

g) az elnök — esetleg szünet közbeiktatása után — *megnyitja a tanácskozást* azzal, hogy az ügyet *rövid összefoglalásban,* amelyet írásban is a jegyzőkönyvhöz csatol, tömören mégegyszer ismerteti és a 23. §. lényeges rendelkezéseire való utalással felhívja a tagok figyelmét azokra a körülményekre, amelyeknek elhatározásukban döntő szerepet kell játszaniok,

h) az elnök *alkalmat ad a tagoknak véleménynyilvánításra,* indítványok előterjesztésére, döntő fontosságu körülmények megtárgyalására, az iratokba való betekintésre stb. A felszólalók nevét és a felszólalás lényegét a jegyzőkönyvben rögzíti,

i) a tanácskozás befejeztével az elnök *elrendeli a szavazást,* még pedig először ezekre az *előzetes* kérdésekre:

nem szükséges-e a *ténymegállapitások kiegészítése?* Ha igen, mely irányban, vagy mely körülményekre nézve?

nem merült-e fel a tisztigyűlés tagjainak kételye az *eljárás alatt álló beszámithatóságát* illetően, avagy nem szükséges-e az eljárás alatt álló (védője, képviselője) által esetleg fölvetett és orvosi bizonyítvánnyal valószínűsített ily kétely tekintetében szakorvosi lelet beszerzése.

A tisztigyűlés az előzetes kérdésekre *nyiltan* szavaz, a döntéshez *szavazattöbbség* elégséges, szavazategyenlőség esetén az elnök dönt, az egyes indítványokat és azok tárgyában hozott döntést jegyzőkönyvbe kell foglalni,

k) ha az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás eredménye úgy kívánja, az elnök a tárgyalást berekeszti és a bü. iratokat a szükséges további intézkedések* megtétele végett a jogosult parancsnokhoz előterjeszti.

A jogosult parancsnok a továbbiakban a 27. §. 2. pontja szerint jár el,

l) az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás után az elnök elrendeli a szavazást a *főkérdésre.** Ez előre elkészített szavazójegyekkel *titkosan és pontonként* az alábbiak szerint történik.

A szavazójegyek a következő szöveggel készülnek:

1. „A becsületügyi tanácsot véghatározat meghozatala céljából egybe kell hívni."

2. „A becsületügyi tanács egybehívása nem szükséges (eljárás alatt álló magatartását fegyelmileg kell elbírálni").

A tisztigyűlés minden egyes tagja akép szavaz, hogy a szavazójegy szövegének azt a részét, mely nem felel meg véleményének, *törli.* Az elnök nem szavaz,

m) a szavazás megtörténte után az elnök az egyes rendfokozatok rangban legidősebb tisztjeivel együtt *pontonként megállapitja a szavazás eredményét és ezt, mint a tisztigyűlés határozatát* — a tisztigyűlésnek a 23. §. 2. pont *b)* alpontja értelmében esetleg fegyelmi

* Ha együttes (társas) bü.-ről van szó, a szavazás minden egyes eljárás alatt állóra vonatkozólag külön-külön történik. Az a körülmény, hogy egyes eljárás alatt állók tekintetében a főkérdésben esetleg már nem lehet szavazni, nem akadályozza azt, hogy azokra az eljárás alatt állókra nézve, akiknél ily akadály nem merült fel, a szavazás a főkérdésben is megtörténjék.

fenyítésre tett javaslatával kiegészítve — a titoktartási kötelezettségre való egyidejű figyelmeztetéssel kihirdeti, *jegyzőkönyvbe foglalja*, azután a szavazójegyeket megsemmisíti.

Ahhoz, hogy a becsületügy a végtárgyalás mellőzésével befejezhető legyen, legalább kétharmad szavazattöbbségre van szükség, egyébként a bü. tanácsot a végtárgyalás céljából egybe kell hívni,*

n) az elnök a tisztigyűlés jegyzőkönyvét a saját, valamint minden egyes rendfokozat rangban legidősebb tisztjének aláírásával hitelesíti, a tárgyalást bezárja és az iratjegyzék megfelelő kiegészítése után a bü. iratokat a jogosult parancsnokhoz előterjeszti.

27. §. A jogosult parancsnok teendői a tisztigyűlés után.

1. A jogosult parancsnok a hozzá előterjesztett tisztigyűlési jegyzőkönyvet *ellenőrzi* abban a tekintetben, vajjon a tisztigyűlés egybehívása és tárgyalása során — ideértve a tisztigyűlés döntéseit is — nem történtek-e alaki, vagy a bü. eljárás lényeges alapelveibe ütköző hibák, azután a következőkép jár el:

a) ha csekélyebb jelentőségű, a hozott határozatot érdemben nem befolyásoló *alaki* hibák mutatkoznak, azok kiküszöbölésére a tisztigyűlés elnökének bevonásával intézkedik,

b) ha azonban a határozat *érdemét befolyásoló* alaki hibát észlel, akkor a tisztigyűlést az ügy újbóli

* Miután a tisztigyűlés taglétszáma hárommal mindig maradék nélkül osztható, a ⅔ többség is mindig maradék nélkül megállapítható lesz. Ezek szerint a bü. tanács egybehívását mellőző határozathoz katonaállományú tiszt ügyében legalább 8:4, nem katonaállományú tiszt ügyében legalább 10:5 szavazati aránynak kell mutatkozni.

letárgyalására és az észlelt hiba kiküszöbölésére utasítja.

2. Ha a tisztigyűlés az előzetes kérdésekre (26. §. 4. i. alpontja) lefolytatott szavazás eredményeképpen:

a) a ténymegállapítások kiegészítését tartotta szükségesnek, a jogosult parancsnok erre vonatkozólag intézkedik és a becsületügyi választmányt a kívánt irányban *kiegészítő előadás* (21. §. lábjegyzete) megszerkesztésére utasítja, majd ennek beérkezése után a tisztigyűlést újra egybehívja,

b) ha a tisztigyűlés a beszámíthatóság kérdésének eldöntésére *szakorvosi lelet* beszerzését tartotta szükségesnek, a jogosult parancsnok a 9. §. 3., illetve 5. pontja értelmében jár el.

3. Ha a jogosult parancsnok a tisztigyűlésnek a főkérdésben hozott határozatát *érdemben helytállónak* tartja, akkor erről szóló véleményének kifejezése mellett a bü. iratokat a tisztigyűlés határozata szerint szükséges intézkedések — ide tartozik a fegyelmi fenyítés kiszabása is — megtétele végett szolgálati úton a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnokhoz előterjeszti, illetve amennyiben a jogosult parancsnok a 7. §. 2. pontja értelmében egyben az eljárás befejezésére is hivatott, akkor a 28. §. 1. pont értelmében jár el.

4. Ha azonban a jogosult parancsnok úgy véli, hogy a tisztigyűlésnek a becsületügyi tanács egybehivásának mellőzésére szóló határozata — akár csak a beigazolt vádbeli cselekmények (terhelő körülmények) egyike tekintetében is — az állásbecsületnek és a tisztikar ezen alapuló tekintélyének hátrányára szolgálhat, akkor idevonatkozó észrevételeit és indokait a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok elé terjeszti, aki azután a 28. §-ban meghatározott jogai alapján végérvényesen dönt. Amennyiben a jogosult parancsnok a 7. §. 2. pont értelmében egyben az eljárás befejezésére is hivatott, akkor a 28. §. 2. pont értelmében intézkedik.

28. §. A bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok intézkedései a tisztigyűlés határozata alapján.

1. A bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok (7. §.) a hozzá előterjesztett bü. iratokat a 27. §. értelmében *felülbírálja,* azután a bü. eljárás folytatása vagy befejezése tekintetében az alábbiak szem előtt tartásával *végérvényesen dönt:*

a) ha a tisztigyűlés a végtárgyalást szükségesnek tartotta, intézkedik a *végtárgyalás* (35. §.) megtartása iránt,

b) ha a tisztigyűlés a bü. tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozatot hozott és ezzel a határozattal, valamint a netán javasolt egyéb intézkedésekkel a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok egyetért, megteszi a javasolt intézkedéseket, erről a jogosult parancsnokot, valamint az eljárás alatt állót értesíti, azután a bü. iratokat — a bü. eljárás befejezésére vonatkozó rendelkezéseivel kiegészítve — nyilvántartás és megőrzés végett a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez előterjeszti.

A jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnoknak ezzel a döntésével a bü. eljárás végleges befejezést nyert.

2. Ha a tisztigyűlés egybehívása vagy tárgyalása során — ideértve a tisztigyűlés döntéseit is — oly hibák fordultak elő, amelyek a bü. eljárás lényeges alapelveibe ütköznek, avagy a tisztigyűlésnek a bü. tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozata — akár csak a terhelő körülmények (beigazolt vádbeli cselekmények) egyikére is — nem felel meg a 23. §-ban megállapított elveknek, a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnoknak jogában áll az állásbecsület és a tisztikar ezen alapuló tekintélyének védelme érdekében, indokainak közlésével *egy más tisztigyűlést egyízben* akár az egész ügy, akár csak a kérdéses terhelő körülmények újbóli tárgyalására és újabb határozathozatalra utasítani.

3. Ha ez *újabb tisztigyűlés* a bü. újabb tárgyalása során:

a) akként határozott, hogy a végtárgyalás megtartása szükséges, a jóváhagyásra, illetve befejezésére hivatott parancsnok ennek megfelelően intézkedik,

b) ha azonban a tisztigyűlés a kifejtett indokok figyelembevételével is a bü. tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozatot hozott, a jóváhagyásra, illetve befejezésére hivatott parancsnok a becsületügyet a tisztigyűlés határozata szerint befejezi.

4. Az ily módon befejezett becsületügy újrafelvételét a 42. §. 2. pontjának rendelkezései alapján, idevonatkozó javaslatra vagy enélkül is, a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) rendelheti el.

V. FEJEZET.

A becsületügyi tanács tárgyalása, végtárgyalás.

A végtárgyalás célja. 29. §.

1. A végtárgyalás célja az, hogy a tisztigyűlés által a bü. tanács elé utalt cselekmények felett *a bü. tanács végsőfokon határozzon* abban a tekintetben,

a) vajjon a cselekmények, a kisérő körülményeket is figyelembevéve (ilyenek lehetnek a tiszti rendfokozattal vagy bajtárs bizalmával való visszaélés, egyenruhában elkövetett botrányos cselekmények következtében nyilvános megszégyenülés stb.), az egyéni és tisztiállás közös becsületét oly mértékben érintik-e, hogy az eljárás alatt álló a tiszti állástekintetek sérelme nélkül rendfokozatában meg nem hagyható *(sértő határozat)*, vagy

b) bár a cselekmények becsületcsorbító jellege kétségbevonhatatlan, méltánylást érdemlő körülmények (mint amilyenek véletlen események közrejátszása, első botlás, a jóvátételre való törekvés stb.) megengedik, hogy a tisztikar a legsúlyosabb megtorlást ezúttal még mellőzze *(veszélyeztető határozat)*, vagy végül

c) a bü. tanács úgy találja, hogy a cselekmények a tisztiállás becsületét nem érintik, ennélfogva eljárás alatt állót azon vád alól, hogy magatartásával a tisztiál-

lás becsületét érintette, felmenti és indokolt esetben vele szemben fegyelmi fenyítést, vagy más intézkedést javasol. *(Felmentő határozat.)*

2. A bü. tanács határozatának meghozatalakor tartsa szem előtt, hogy határozatával a becsületügy végérvényes befejezésére kell a becsületügy jóváhagyására hivatott parancsnok számára alapot nyujtania, ennélfogva azt egyrészt lelkiismeretes és elfogulatlan mérlegelésből folyó szabad meggyőződés, másrészt a tisztikar tekintélyének fenntartására irányuló köteles törekvés jellemezze.

30. §. Becsületügyi tanácsok általában.

1. A végtárgyalás megtartására a becsületügyi *tanácsok* vannak hivatva.

Becsületügyi tanácsok főtisztek, törzstisztek és a tábornoki kar tagjai számára külön-külön alakulnak.

2. A bü. tanács az *elnökből és 4 tagból áll.* Esetleges helyettesítésükre egy elnökhelyettes és 8 póttag szolgál.*

3. A bü. tanács *elnökét és elnökhelyettesét* a becsületügyek jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok nevezi ki, *rendes- és póttagjait* pedig az érdekelt tisztikarok titkos szavazással választják.

4. Ha az eljárás alatt álló nem katonaállományú tiszt, akkor a bü. tanács 2 katonaállományú tagja he-

* Az elnökhelyettes és a póttagok az elnök és a rendes tagok szolgálati vagy egyéb akadályoztatása, ú. m. betegsége, szabadsága stb. esetén azok helyettesítésére vannak hivatva.

Kivételes körülmények fennforgása esetén, mint amilyenek a becsületügyek nagyobb száma vagy torlódása, átmenetileg két egyidejüleg működő tanácsot is lehet alakítani. Ilyenkor a második tanács elnöke az elnökhelyettes, a tanácsok tagjaiként pedig a rendes és póttagok egyaránt igénybevehetők. Mindezeket szabályozni a tanács elnöke hivatott.

lyébe az eljárás alatt álló állománycsoportjához tartozó, legalább azonos rendfokozatú (rangosztályú) két tiszt lép. Esetenkénti kirendelésükre a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok intézkedik. (35. §.)

5. A tanács elnökének, elnökhelyettesének, tagjainak és póttagjainak megbizatása három naptári évre szól. Csonka év egész évnek számít. A választás idejét a parancsnok úgy rendelje el, hogy az átmenet fennakadás nélkül biztosítva legyen. Az évközben beálló hiányokat akként kell pótolni, hogy a végleg kilépő rendes tag helyébe a legtöbb szavazatot kapott póttag, a kieső póttag helyébe pedig az a tiszt lép, aki a legutóbbi választáson a következő legtöbb szavazatot kapta. Az első megválasztást el kell fogadni, újabb megválasztás alól az illető tisztnek — kérelmére — felmentést kell adni annyi időre, mint amennyit a bü. tanács rendes tagjaként eltöltött.

A bü. tanácstagok választását is a 15. §. 3. pontjához fűzött lábjegyzetben foglaltak szerint kell megejteni.

6. A bü. tanács elnöke és tagjai a parancsnok és a tisztikar bizalmának letéteményesei. Az állásbecsület és állástekintély fenntartására irányuló, előkelő gondolkodást, önzetlenséget és fáradságot igénylő munkásságukat minden parancsnok elismerni és előmozditani köteles.

31. §. Főtiszti becsületügyi tanácsok.

1. Főtisztek számára állandó bü. tanácsokat kell alakitani:

a) minden hadtestparancsnokság állomáshelyén a hadtestparancsnokság állományába tartozó, továbbá a hadtestnek alárendelt, vagy területén elhelyezett összes parancsnokságokhoz, csapatokhoz, intézetekhez, hatóságokhoz, szervekhez stb. beosztott vagy oda tartósan vezényelt, végül a hadtest területén állandó lakóhellyel

biró mindazon főtisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a hadtest parancsnoka a 7. §. értelmében a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnoki jogokat gyakorolja, úgyszintén, akiknek becsületügye külön rendelettel oda utaltatott,

b) egy-egy főtiszti bü. tanácsot a m. kir. légierők és a m. kir. folyamierők kötelékében Budapesten, mindama főtisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok jogait a 7. §. értelmében a m. kir. légierők, illetve a m. kir. folyamierők parancsnoka gyakorolja,

c) egy csendőr főtiszti bü. tanácsot a m. kir. csendőrség kötelékében Budapesten, mindama főtisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok jogait a 7. §. értelmében a m. kir. csendőrség felügyelője gyakorolja,

d) egy főtiszti bü. tanácsot Budapesten, a m. kir. honvédelmi minisztérium kebelében, mindama főtisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok jogait a 7. §. értelmében a m. kir. honvéd vezérkar főnöke gyakorolja, úgyszintén, akiknek becsületügye külön rendelettel oda utaltatott.

2. A főtiszti bü. tanács elnöke és elnökhelyettese ezredes, rendes tagjai két törzstiszt és két főtiszt, póttagjai négy törzstiszt és négy főtiszt, valamennyien a bü. tanács megalakulása helyén szolgálatot teljesítő hivatásos katonaállományú tisztek közül.*

3. Választók: az érintett tisztikarok összes tényleges főtisztjei állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

* Nem katonaállományú tiszt becsületügyében lásd a 30. §. 4. pontját.

Törzstiszti becsületügyi tanácsok. 32. §.

1. Törzstisztek számára állandó bü. tanácsok alakulnak:

a) minden hadtestparancsnokság állomáshelyén a hadtestparancsnokság állományába tartozó, továbbá a hadtestparancsnokságnak alárendelt, vagy területén elhelyezett alakulatokhoz, parancsnokságokhoz, csapatokhoz, intézetekhez, hatóságokhoz, szervekhez stb. beosztott vagy oda tartósan vezényelt, végül a hadtest területén állandó lakóhellyel bíró törzstisztek mindama becsületügyeinek intézésére, amelyekben a jogosult parancsnoki jogokat a 6. §. értelmében a hadtestparancsnoka gyakorolta, úgyszintén, akiknek becsületügye külön rendelettel oda utaltatott,

b) a m. kir. légierők és a m. kir. folyamierők kötelékében Budapesten, mindama törzstisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a jogosult parancsnoki jogokat a 6. §. értelmében a m. kir. légierők, illetve a m. kir. folyamierők parancsnoka gyakorolta,

c) egy csendőr törzstiszti bü. tanács a csendőrség kötelékében Budapesten, mindama törzstisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a jogosult parancsnoki jogokat a 6. §. értelmében a m. kir. csendőrség felügyelője gyakorolta,

d) egy törzstiszti bü. tanács Budapesten a honvédelmi minisztérium kebelében, mindama törzstisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok jogait a 7. §. értelmében a m. kir. honvéd vezérkar főnöke gyakorolja, úgyszintén, akiknek becsületügye külön rendelettel oda utaltatott.

2. A törzstiszti bü. tanács elnöke és elnökhelyettese tábornok (tábornoki helyen beosztott ezredes), rendes tagjai: 1 ezredes és 3 alezredes vagy őrnagy, póttagjai: 2 ezredes és 6 alezredes vagy őrnagy valamennyien a

bü. tanács megalakulása helyén szolgálatot teljesítő hivatásos katonaállományú tisztek közül.*

3. Választók: az érintett tisztikarok összes tényleges törzstisztjei állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

33. §. Tábornoki becsületügyi tanács.

1. Ha a m. kir. honvéd vezérkar főnöke a bü. eljárást a tábornoki kar tagja, vagy tábornoki helyen beosztott ezredes ellen rendelte el, akkor a tábornoki bü. tanács megalakítása alábbiak szerint történik:

a) a bü. tanács elnökéül a tábornoki karnak egy az eljárás alatt állónál magasabb rendfokozatú vagy rangidősebb tagját a m. kir. honvéd vezérkar főnöke nevezi ki,

b) a bü. tanács 4 rendes és 2 póttagját az ügyben illetékes tábornoki gyűlés (24. §. 4. pontja) a tábornoki kar katonaállományú *tényleges* tagjai közül választja meg.**

Ha a tábornoki kar nyugállományú tagjának becsületügyéről van szó, a tábornoki bü. tanács tagjai a tábornoki kar nyugállományú tagjai is lehetnek.***

34. §. A becsületügyi tanácsok illetékessége, átutalás stb.

1. A bü. tanácsok illetékessége, becsületügyek átutalása, együttes becsületügyek letárgyalása, fegyelmi fenyítések kiszabása, végül esetleges egyéb intézkedések

* Nem katonaállományú tiszt becsületügyében lásd a 30. §. 4. pontját.

** A tábornoki kar nem katonaállományú tagja becsületügyében lásd a 30. §. 4. pontját.

*** Nyugállományú tábornokok bevonása esetén figyelemmel kell lenni a G—10. jelzésű Illetmény Szabályzat I. fejezet 14. §. 4 pont *a)*, *b)* alpontjainak rendelkezésére (napidíjak).

tekintetében a bü. választmányokra fennálló rendelkezések (19. §.) értelemszerűen a bü. tanácsokra is érvényesek, azon *eltéréssel*, hogy *a parancsnoki jogokat itt a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok gyakorolja.*

Kétes esetben a döntés joga a m. kir. honvéd vezérkar főnökét illeti meg.

2. A honvéd vezérkar főnöke, ha szervezési változások vagy egyéb különös körülmények szükségessé teszik, jogosult arra, hogy a 31—33. §. szerint rendszeresített *állandó* bü. tanácsnokon felül további ideiglenes vagy állandó bü. tanácsoknak megalakítását is elrendelje.

35. §. A jóváhagyásra hivatott parancsnok intézkedése a végtárgyalás megtartása céljából.

1. Ha a tisztigyűlés akként határozott, hogy a végtárgyalás megtartása szükséges, a bü. jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok a bü. eljárás eddigi lefolyását a 28. §. 1. pontja értelmében idővesztés nélkül *felülbírálja*, azután a végtárgyalás megtartása iránt intézkedik. Ebből a célból a tisztigyűlés által a bü. tanács elé utalt cselekmények (terhelő körülmények) felsorolása mellett* a bü. iratokat a bü. tanács elnökének kiadja és a bü. tanácsot véghatározat hozatalára utasítja,** egyúttal az eljárás alatt állót és annak a csapattestnek, alakulatnak stb. tisztikarát, amelyhez az eljárás alatt álló tartozik, a végtárgyalás elrendeléséről, a tanács elé utalt cselekményekről és az alkalmazott szigorításokról értesíti, végül összes intézkedéseit

* Lásd 29. oldal * alatti lábjegyzetet.

** Nem katonaállományú tiszt becsületügyében a bü tanácsot előbb két nem katonaállományú tiszti taggal ki kell egészíteni. (30. §. 4. pont.) Póttag kirendelése célszerű.

nyilvántartás végett a honvéd vezérkar főnökének jelenti.

2. A parancsnok az eljárás alatt állót a végtárgyalás elrendelésével egyidejűleg *minden esetben* felmenti a szolgálat alól és eltiltja a tiszti intézmények látogatásától. Megfelelő esetben a Szolg. Szab. I. Rész 335. pontjának 3. bekezdése értelmében egyúttal az egyenruhaviselési jog felfüggesztése iránt is intézkedik.

3. A végtárgyalás megtartása céljából szükséges további intézkedéseket a bü. tanács elnöke teszi meg.

36. §. A becsületügyi tanács elnökének jogai és kötelességei.

1. A bü. tanács elnöke mindenekelőtt tájékozódjék a becsületügy anyagáról annyira, hogy annak sajátossága és terjedelme szerint a tárgyalás idejét *minél közelebbi időpontra* kitűzhesse, — azután jelölje ki a tanács tagjai közül az ügy előadóját és mind ezt, mind a tanács többi tagját értesítse a végtárgyalás idejéről és helyéről.* Ezekután értesítse az eljárás alatt állót a végtárgyalás idejéről és helyéről, még pedig oly módon, hogy ezt az átvételi elismervénnyel (tértivevénnyel) megküldött idézést legalább 8 nappal a tárgyalás előtt kézhez vegye.

2. Az eljárás alatt álló számára kiadandó értesítésnek az alábbiakat kell tartalmaznia:

a) a tárgyalás helyét és idejét,

b) figyelmeztetést egyfelől arra, hogy joga van a tárgyaláson személyesen, védőjével együtt megjelenni, vagy igazolt védőt küldeni, avagy védelmét írásban előterjeszteni, másfelől arra, hogy a bü. tanács egyébként

* Esetleges kizárási indítványokra vagy akadályoztatásra való tekintettel célszerű a tanácsba a rendes tagokon felül már eleve 1—2 póttagot is kirendelni.

Nem katonaállományú tiszt becsületügyében a tanács tagjai tekintetében lásd a 30. §. 4. pontját.

határozatát csupán a rendelkezésre álló iratok alapján fogja meghozni, végül, hogy a 11. §. 8. pontja értelmében személyes megjelenés esetében is védelmét írásban összefoglalva a védőbeszéd befejeztekor az elnöknek átadni köteles,

c) tájékoztatást arról, hogy ha a személyes megjelenésben elfogadható és igazolt körülmények akadályoznák és ezeket az elnöknek *idejében* bejelenti, az elnök a jelen §. 3. pontja értelmében a végtárgyalás megtartása vagy elnapolása tekintetében dönteni fog és döntését vele közli.

3. A szabályszerűen és kellő időben elrendelt tárgyalást csak igen fontos okból szabad elnapolni. Az esetleges *elnapolás* kérdésében a bü. tanács elnöke dönt és határozata ellen az eljárás alatt álló nem emelhet kifogást.

A bü. tanács elnöke döntésének meghozatalakor a méltányossági szempontok mellett a 25. §. 3. és 4. pontjának rendelkezéseit is tartsa szem előtt és főleg az eljárás késleltetését akadályozza meg.

4. A bü. tanács tárgyalását minden tekintetben maga az elnök vezeti, köteles ennélfogva a tárgyalás napjáig, az ügy előadójának közreműködésével a becsületügy teljes anyagát oly *alaposan* megismerni, hogy a végtárgyalás akadálytalan lefolyását és az állásfelfogásnak megfelelő határozat létrejöttét biztosíthassa.

5. A tárgyalások nyugalmának és méltóságának biztosítására szolgáló és a 26. §. 3. pontjában meghatározott eszközök a bü. tanács elnökét is megilletik.

6. Az ügy kijelölt előadójának kötelmei tekintetében a 24. §. 9. pontjának a bü. előadóra vonatkozó rendelkezései értelemszerűen érvényesek, azzal az eltéréssel, hogy a bü. tanács előadója az ügy érdemi tárgyalásában és a határozat meghozatalában mint a tanács tagja, résztvesz.

37. §.

A végtárgyalás lefolyása.

1. A végtárgyalásról a 6. melléklet szerinti jegyzőkönyvet kell vezetni.*

A végtárgyalást a bü. tanács elnöke az alábbi — *alakilag is kötelező* — rendelkezések szem előtt tartásával vezeti:

a) az elnök a végtárgyalást megnyitja, számbaveszi a megjelenteket és nevüket jegyzőkönyvbe foglaltatja,

b) felszólítja a jelenlevőket esetleges kizárási indítványaik előterjesztésére, adott esetben ezek felől a 26. §. 4/b. alpontja értelmében dönt, szükség esetén kiegészíti a bü. tanácsot,

c) megnyitja az immár *határozatképes bü. tanács érdemi tárgyalását* és személyesen, vagy az ügy előadója útján ismerteti a tényállás lényegét, bemutatja a leglényegesebb megállapításokat tartalmazó bizonyítékokat, ismerteti a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülményeket), a súlyosító és enyhítő körülményeket, a tisztigyűlésen előadott védelem lényegét, végül a tisztigyűlés határozatát,

d) felhívja a tagokat, hogy nyilatkozzanak abban a tekintetben, vajjon tisztázottnak látják-e a tényállást és nem kívánnak-e esetleg bizonyos irányban még tájékoztatást. Ha igen, a kívánt tájékoztatást — esetleg az eljárás alatt állóhoz intézett kiegészítő kérdés után — megadja,

e) engedélyt ad az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) a védelem előadására, jegyzőkönyvhöz csatoltatja az előterjesztett védőiratot, azután a jegyzőkönyvet az eljárás alatt állóval (védőjével, képviselőjével) aláíratva, távozásukra engedélyt ad,

* A végtárgyalásról együttes bü. eljárás estén is csak egy jegyzőkönyvet kell vezetni, de minden eljárás alatt állóra nézve külön-külön kell szavazni és a határozatot is külön-külön kell a jegyzőkönyvbe foglalni.

f) esetleges szünet közbeikatatása után az elnök megnyitja a *tanácskozást* azáltal, hogy az ügyet elnöki összefoglalásban, — melyet írásban is becsatol, — még egyszer tömören ismerteti, majd felhívja a tagok figyelmét azokra a körülményekre, amelyek elhatározásukban döntő szerepet kell, hogy játsszanak,

g) alkalmat ad a tagoknak véleménynyilvánításra, esetleges indítványaik előterjesztésére, döntő jelentőségű részletek megtárgyalására, az iratokba való betekintésre, stb. A felszólalók nevét és a felszólalás lényegét a végtárgyalás jegyzőkönyvében rögzíti,

h) a tanácskozás befejeztével elrendeli a szavazást, még pedig először az *előzetes* kérdésekre. A szavazás minden tekintetben a tisztigyűlésre vonatkozólag a 26. §. 4/i. pontjában foglaltak szerint történik,

i) ha az előzetes kérdésekre megejtett szavazás eredménye úgy kívánja, az elnök a tárgyalást berekeszti és a bü. iratokat a szükséges intézkedések megtétele végett a jóváhagyásra, illetve befejezésére hivatott parancsnokhoz előterjeszti.*

A jóváhagyásra hivatott parancsnok a továbbiakban a 27. §. 2. pontja szerint jár el,

j) az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás után az elnök elrendeli a *főkérdésre* való szavazást.

A tanács tagjai a főkérdésre a vád tárgyául szolgáló cselekmények (mulasztások) tekintetében *pontonként*, előre elkészített szavazójegyeken, *titkosan* szavaznak.

A szavazójegyek a következő szöveggel készülnek:

* Ha együttes becsületügyről van szó, a szavazás minden eljárás alatt állóra nézve külön-külön történik. Az a körülmény, hogy egyes eljárás alatt állókat illetően a főkérdésre esetleg már nem lehet szavazni, nem akadályozza meg azt, hogy azokra a tisztekre vonatkozólag, akiknél ily akadály nem merült fel, a szavazást a főkérdésben is megejtsék.

1. „Eljárás alatt álló magatartása az állásbecsületet *sérti*",

2. „Eljárás alatt álló magatartása az állásbecsületet *veszélyezteti*",

3. „Az eljárás alatt álló az ellene emelt vádak alól *felmentendő*, magatartását fegyelmileg kell elbírálni".

A szavazás úgy történik, hogy a bü. tanács tagjai a szavazójegy szövegének azt a részét, mely nem felel meg meggyőződésüknek, törlik. A szavazásban az elnök is részt vesz,

k) ahhoz, hogy a szavazás eredménye *határozattá* váljék, szótöbbség, tehát legalább 3 azonos szavazat szükséges. Ha a szavazatok ezt a szótöbbséget nem eredményezik, azaz a három lehetőség közt akként oszlanak meg, hogy egyikre sem esik három szavazat, veszélyeztető határozatot kell kimondani.*

l) a szavazás megtörténte után az elnök a tanácstagokkal együtt megállapítja, majd kihirdeti a szavazás eredményét és ezt mint a tanács *véghatározatát* pontonként külön-külön a jegyzőkönyvbe foglalja és megindokolja.**

A bü. tanács véghatározatát a következőképpen kell megfogalmazni:

1. ha a bü. tanács határozata az, hogy az eljárás alatt álló rendfokozatában meg nem hagyható, akkor:

(N. N., rendfokozat) a tisztiállás becsületét azáltal *sértette* meg, hogy ..... következik az eljárás alatt álló terhére megállapított tényállás rövid leírása. — Indokolás: ..... következik a határozat indokolása a 29. §. 1/a. alpontjában foglaltak szem előtt tartásával.

2. ha a tanács határozata az, hogy az eljárás alatt álló magatartásával a tisztiállás becsülete ellen vétett ugyan, de nem oly fokban, hogy rendfokozatát el kellene vesztenie, akkor:

(N. N., rendfokozat) a tisztiállás becsületét azáltal *veszélyeztette*, hogy ..... következik az eljárás alatt álló terhére megállapított tényállás rövid leírása. — Indokolás: ..... következik a határozat indokolása a 29. §. 1/b. alpontjában foglaltak szem előtt tartásával.

3. ha a bü. tanács határozata az, hogy az eljárás alatt álló az ellene emelt vádak alól felmenthető, akkor a határozat:

(N. N., rendfokozat)-t *fölmenti* az alól a vád alól, hogy a tiszti állás becsületét megsértette, vagy veszélyeztette volna azáltal, hogy ..... következik az eljárás alatt álló terhére rótt cselekmény vagy mulasztás rövid leírása, esetleg ehhez folytatólag: ellenben a tiszti tekintélyt érintő ama cselekménye miatt, hogy .... fegyelmi úton lenne felelősségre vonandó. — Indokolás: ..... következik a határozat indokolása a 29. §. 1. *c)* alpontjában foglaltak szem előtt tartásával,

m) sértő határozat esetében, ha az eljárás alatt álló olyan rendjelek, érdemrendek, kitüntetések, vagy díszjelvények birtokosa, amelyeket mint tiszt vagy tisztjelölt érdemelt ki, akkor a bü. tanács indítványt terjeszt elő arra nézve is, vajjon az eljárás alatt állótól cselekménye jellegét figyelembe véve, *kitüntetéseit* stb. megkellene-e vonni vagy sem. — Az indítvány élőszóval történt szavazás útján létrejött határozaton alapul és azt a szavazatarány feltüntetésével a tárgyalási jegyzőkönyvbe fel kell venni.

Legénységi állományban kiérdemelt kitüntetések (vitézségi érmek), továbbá a Károly csapatkereszt, a

* Legalább három sértő és bármely más két szavazat sértő határozatot jelent.
Legalább három veszélyeztető és bármely más két szavazat veszélyeztető határozatot jelent.
Legalább három felmentő és bármely más két szavazat felmentő határozatot jelent.
Bármely más lehetőség a veszélyeztető határozatot jelenti.

** Lásd a 29. oldal * alatti lábjegyzetét.

sebesülési érem, valamint egyéb dísz- és emlékjelek bü. eljárás eredménye alapján nem vonhatók meg,

n) sértő határozat esetén indokolt indítványt kell előterjeszteni a bü. tanácsnak abban a tekintetben is, hogy az érintett tiszt — a cselekmények jellegét és az eljárás alatt álló életkorát figyelembevéve — *altiszti vagy tisztesi rendfokozat* odaítélésére méltó-, illetve alkalmas-e vagy sem. Az indítvány alapjául szolgáló, élőszóval történt szavazás útján létrejött határozatot a tárgyalási jegyzőkönyvbe ugyancsak a szavazatarány feltüntetésével fel kell venni,

o) a véghatározat meghozatala és az indítványok előterjesztése után az elnök a végtárgyalási jegyzőkönyvet a tanácstagokkal aláíratja és saját aláírásával is ellátja, majd a szavazójegyeket megsemmisíti, végül a titoktartási kötelességre való figyelmeztetéssel a végtárgyalást berekeszti.

2. A végtárgyalás befejeztével az elnök a bü. iratokat az iratjegyzék megfelelő kiegészítése után időveszteség nélkül a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnokhoz terjeszti elő, aki azután intézkedéseit a 38. §. szerint megteszi.

§. A jóváhagyásra hivatott parancsnok intézkedései a végtárgyalás után.

1. A bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok a 37. §. 2. pontja értelmében hozzá előterjesztett becsületügyi iratokat mindenekelőtt felülbírálja abban a tekintetben, vajjon a bü. tanács egybehívása és tárgyalása során — ideértve a bü. tanács határozatait is, — nem merültek-e fel alaki, vagy a bü. eljárás lényeges alapelveibe ütköző érdemi hibák, azután az eljárás folytatása, illetve befejezése tekintetében az alábbiak szem előtt tartásával végérvényesen dönt:

a) ha csekélyebb jelentőségű, a határozatot érdemben nem befolyásoló *alaki* hibák mutatkoznak, ezeket döntése előtt a tanács elnöke útján kiküszöbölteti,

b) ha a határozat *érdemét befolyásoló* alaki hiba mutatkozik, akkor indokainak egyidejű közlésével az ügy újbóli letárgyalása és ennek során az észlelt hiba kiküszöbölése iránt intézkedik,

c) ha a bü. tanács az előzetes kérdésekre megejtett szavazás eredményeképen a tényfelderítő eljárás *kiegészítését*, avagy a *beszámíthatóság* kérdésének eldöntésére szakorvosi lelet beszerzését tartotta szükségesnek, akkor a parancsnok a 27. §. 2. pontja értelmében jár el,

d) ha a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok a bü. tanács határozatát érdemben és alakilag is *helytállónak* tartja, azt tudomásul veszi és a 40. §. értelmében kihirdeti,

e) ha azonban a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok *nem tartja érdemben helytállónak* és az álláskövetelményeknek megfelelőnek a bü. tanács határozatát, hanem úgy véli, hogy a becsületügynek a határozat szerinti befejezése az állásbecsületnek és a tisztikar ezen alapuló tekintélyének hátrányára szolgálhat, jogában áll, hogy indokainak egyidejű közlésével a becsületügyi tanácsot egyízben az ügy újbóli tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítsa.

Ha a bü. tanács ezen újabb tárgyalása a közölt indokok figyelembevételével is ugyanazt a véghatározatot eredményezte, a jóváhagyásra hivatott parancsnok a becsületügyet a véghatározat szerint befejezi.

2. Az ily módon befejezett becsületügy újrafelvételét a 42. §. 2. pontja alapján — idevonatkozó javaslatra vagy enélkül is — a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) rendelheti el.

39. §. A jogerős véghatározat következményei.

1. Az a tiszt, akit a tisztiállás becsületének *megsértésében* vétkesnek mondottak ki, elveszti rendfokozatát.

Ténylegesállományú tiszteknél a rendfokozat elvesztésével a rendfokozatszerű illetmények (tényleges vagy várakozási illetmények) elvesztése is együtt jár.*

Nyugállományú tiszt rendfokozatának becsületügyi úton történt elvesztése esetében is megtartja nyugellátása további élvezetére vonatkozó igényjogosultságát. (1921:XXXII. tc. 15. §. k) pontja.)

Ha a bü. tanács a kitüntetések elvonását indítványozta, vagy ha elvonásukat a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok, vagy a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) tartja szükségesnek, az Államfő idevonatkozó elhatározásának kieszközlése iránt a honvédelmi miniszterhez kell felterjesztést tenni.

Hasonlóan előterjesztést kell tenni az esetleg javasolt (37. §. 1./n. pont) altiszti vagy tisztesi rendfokozat odaítélése tekintetében is.

2. Az a tiszt, akit a tisztiállás becsületének *veszélyeztetésében* találtak vétkesnek, intésben részesül, aminek következményeképpen őt a honvédelmi miniszter az A—7—4. jelzésű Rangmeghatározási Szabályzat 5. §-ának 14. pontja értelmében rangban — fél évfolyamévvel — hátrább helyezi.

Az intést hatálybalépése napjának feltüntetésével a tiszt minősítvényi táblázatában elő kell jegyezni.*

Ha a *megintett tiszt* az intés hatálybalépésének napjától számított 1 éven belül újabb olyneműt cselekményt követ el, amely miatt ellene bü. eljárás indul és ez a bü. eljárás is veszélyeztető határozattal végződik, ennek az újabb veszélyeztető határozatnak következményei és kihatásai ugyanazok, mint a sértő határozatnak.

Veszélyeztető határozat esetén a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok a határozat alapjául szolgáló cselekmények (mulasztások) miatt az adott intéssel egyidejűleg fegyelmi fenyítést is kiszabhat.

3. Ha az eljárás alatt állót akár veszélyeztető, akár felmentő határozattal kapcsolatban fegyelmi úton megfenyítik, a fegyelmi fenyítés kiszabására, végrehajtására, kihirdetésére és előjegyzésére vonatkozólag a Szolg. Szab. I. R. XIII. fejezetben, valamint a jelen szabályzat 1. §. 3. bekezdésében foglalt rendelkezések irányadók.

* Az állásbecsület megsértésében vétkesnek talált és ennek folytán rendfokozatát vesztett tényleges tisztet a honvédelmi miniszter a m. kir. honvédségről szóló 1921:XLIX. t.-c. 19. §-ának 5. bekezdésében foglalt rendelkezésekhez képest a honvédség kötelékéből elbocsátja. Az érintett tiszt rendfokozatszerű illetményeit a bü. határozat jogerőre emelkedése után a fogyatéki esetekre nézve fennálló elvek szerint végleg be kell szüntetni. (G—10. Illetmény Szabályzat I. Fejezet 24. §. 4. pont.) Az ilyen volt tiszt a katonai ellátásról szóló 1921:XXXII. t.-c. 6. §-ának *d)* pontjához képest nyugellátásra való igényét is elveszti. A honvédelmi miniszter azonban a most idézett törvény 9. §-ának 1. bekezdése alapján beigazolt rászorultság és érdemesség esetén a törvényes mérték teljes összegéig terjedhető ellátási illetményeket (különleges ellátás) ítélhet oda.

* Az A—7. —3. jelzésű Szabályzat a minősítvényi táblázatok szerkesztésére c. szolgálati könyv 4. melléklete szerint az intést az időpont feltüntetésével a minősítvényi táblázat 4. lapoldalának 11. rovatába kell bevezetni.

Oly (nyugállományú, szolgálaton kívüli) tiszteknél, akikről minősítvényi táblázatot már nem szerkesztenek, a megintést utolsó évi minősítésük 11. rovatán kívül nyilvántartási lapjukban is elő kell jegyezni.

40. §. A véghatározat közlése, kihirdetése, a becsületügyi iratok előterjesztése.

1. A becsületügyi tanács határozata a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok döntésével, *a döntés aláírása napján* emelkedik jogerőre és lép hatályba (véghatározat).

2. A jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok az eljárás alatt állóval a véghatározatot mindenkor teljes tartalmában, indokolásával együtt közli, egyúttal öt a határozat hatálybalépésének napjáról és következményeiről, valamint az esetleges fegyelmi megtorlásról értesíti.

Az idevonatkozó értesítést az eljárás alatt álló nevére szóióan, szolgálati úton, átvételi elismervény ellenében, esetleg térti vevénnyel kell megküldeni.*

3. A véghatározatot a 2. pont értelmében történő közlésen felül ki is kell hirdetni. *A kihirdetésre nézve* az alábbi rendelkezések irányadók:

a) ha a véghatározat az állásbecsület *megsértésére* szólt, a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) azt tiszti parancsban teszi közzé,

b) ha a határozat *veszélyeztetésre* szólt, a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok dönt afelől, hogy a kihirdetés csupán az érintett csapattesten,

* Ha a véghatározatot ily módon nem lehet kézbesíteni, a kézbesítést — zárt borítékban — közigazgatási úton (községi elöljáróság, m. kir. államrendőrség, csendőrség stb. útján) kell megkísérelni.

Ha a kézbesítésnek ez a módja sem vezetne eredményre és a kézbesítést kétségtelenül az eljárás alatt álló magatartása hiusította meg, a véghatározatot a kézbesítése tárgyában keletkezett iratokkal együtt a bü. eljárás irataihoz kell csatolni.

Ily esetben a véghatározatot utólag mindenkor általánosan is ki kell hirdetni.

parancsnokságon, stb. belül, avagy ezen túlmenően is és mily mértékben történjék,

c) a *felmentésre* szóló határozatot annak a csapattestnek, alakulatnak stb. tisztikara előtt kell kihirdetni, amelyhez az eljárás alatt álló a bü. eljárás megindításakor tartozott, ha pedig az eljárás befejeztekor már más csapattestnél, alakulatnál stb. teljesít szolgálatot, ennek tisztikara előtt is,

d) fegyelmi fenyítések kihirdetése tekintetében a Szolg. Szab. I. Rész 686. pontjának b) alpontja szerint kell eljárni.

4. Ha a bü. eljárás során oly tiszt ellen hoztak sértő határozatot, aki polgári viszonyában *állami vagy ezzel egy tekintet alá eső* szolgálatban álló *tisztviselő*, akkor a véghatározatot indokolásával együtt az illető tiszt polgári elöljáró hatóságával is közölni kell.

Ily esetben a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) a 47. §. rendelkezéseinek figyelembevételével, az illető tiszt polgári elöljáró (felügyeleti) hatóságának a becsületügyi iratokba is betekintést engedélyezhet.

5. A becsületügyi eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok a végkép befejezett és lezárt bü. eljárás iratait, az eljárás befejezésére tett *intézkedéseit* (lásd 38. §. 1/d. pontja) tartalmazó iratokkal kiegészítve, nyilvántartás és megőrzés végett a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez terjeszti elő.

VI. FEJEZET.

Különleges rendelkezések.

Vádkiterjesztés. 41. §.

1. A jogosult parancsnok, ha a *tényfelderítő eljárás során*, az eljárás alatt állónak olyan újabb cselekménye vagy mulasztása jut tudomására, amely bü. eljárás tárgyává teendő, vádkiterjesztést rendel el.

Ha a vádkiterjesztést szükségessé tevő cselekményt vagy mulasztást a tényfelderítő eljárás során a büv. észleli, a követendő eljárást a 20. §. 6. pontja szabályozza.

2. Ha a vádkiterjesztést szükségessé tevő cselekmények vagy mulasztások a tényfelderítő eljárás befejezte után, de még a *tisztigyűlés megnyitása előtt* merülnek fel, a tisztigyűlést, — egységes határozat biztosítása végett, — a kiegészítő tényfelderítő eljárás befejeztéig el kell halasztani.

3. Ha a vádkiterjesztést szükségessé tevő cselekmény vagy mulasztás már a *tisztigyűlés határozata után*, de még a végtárgyalás megnyitása előtt merül fel, akkor a bü. tanács tárgyalását kell az összes cselekményekre kiterjedő egységes határozat elérése céljából a kiegészítő tényfelderítő eljárás befejeztéig elhalasztani.

Ebben az esetben a kiegészítő tényfelderítő eljárás befejeztével nem kell újabb tisztigyűlést egybehívni.

4. Ha a vádkiterjesztést szükségessé tevő cselekmény vagy mulasztás a *végtárgyalás után jut* a parancsnok tudomására, azt — föltéve, hogy erre még egyáltalán sor kerülhet — újabb bü. eljárás keretében kell elbírálni és megtorolni.

5. Ha a becsületügyi eljárás bármely szakában bebizonyosodik, hogy az eljárás alatt álló azért követ el a tisztiállás becsületét vagy tekintélyét érintő újabb cselekményeket, hogy ezáltal ügyének befejezését késleltesse vagy megakadályozza, a vádkiterjesztés, vagy egy esetleges későbbi új eljárás megindítása tekintetében való döntés joga a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnokot illeti.

6. Alaki tekintetben a vádkiterjesztésre a 14. §. 1. pontjában foglalt rendelkezések mérvadók.

42. § Újrafelvételi eljárás.

1. A már jogerősen befejezett bü. eljárás újrafelvételének* akkor van helye, ha az alapeljárás során ismeretlen, *utólag felmerült körülményekből,* illetőleg bizonyítékokból arra lehet következtetni, hogy a határozat téves adatok alapján jött létre, ennélfogva az helytállónak és igazságosnak nem tekinthető.

Az újrafelvételi eljárást mind az eljárás alatt álló javára, mind annak hátrányára el lehet rendelni.

2. Ugyancsak újrafelvételnek van helye akkor is, ha a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) az alapeljárás irataiból jut arra a meggyőződésre, hogy a határozatot az ítélkező bü. szerv tagjainak

* Az újrafelvételi eljárás nem azonos a visszahelyezési (rehabilitálási) eljárással. Az újrafelvételi eljárás esetleges tévedéseket vagy sérelmeket van hivatva helyrehozni, ezzel szemben a visszahelyezési eljárás a Legfelsőbb kegyelmi tény esetleges gyakorlását van hivatva előkészíteni. (44. §.)

tévedése folytán nem lehet helytállónak és igazságosnak elfogadni.

3. Az 1. pont alapján az újrafelvételt mind az érdekelt (védője, képviselője), mind az eljárásban közreműködött bármely parancsnok kezdeményezheti. A kérelmet, amelyben határozottan meg kell jelölni mindazokat az okokat, körülményeket és bizonyítékokat, amelyek az újrafelvétel elrendelésére alkalmasnak látszanak, döntésre ahhoz a parancsnokhoz kell előterjeszteni, aki a becsületügyben a jóváhagyásra hivatott parancsnok (7. §. 2. p.) jogait gyakorolta.

4. A 3. pontban említett parancsnok — szükség esetén valamely bü. választmány véleményének meghallgatása után, amely azonban a tényfelderítő eljárást vagy kiegészítő tényfelderítő eljárást végzett büv. nem lehet, — dönt afelől, vajjon az újrafelvételi eljárást elrendeli-e, vagy sem, döntését az érdekelttel közli és arról a m. kir. honvéd vezérkar főnökének is jelentést tesz.

5. Ha a döntésre hivatott parancsnok az újrafelvételt elrendeli, akkor az újrafelvett eljárás során a *jogosult parancsnok* jogait ő maga gyakorolja.

6. Az újrafelvett eljárásban azok a bü. szervek, amelyek az alapeljárásban közreműködtek, részt nem vehetnek. Egyébként az újrafelvételi eljárást az alapeljárásra fennálló szabályok szerint kell lefolytatni, annak során azonban az esetleg módosult tényállás tekintetében is legalább a tisztigyűlés határozatát be kell szerezni. A tisztigyűlés határozatának és az esetleg egybehívott bü. tanács véghatározatának alapjául az újonnan lefolytatott tényfelderítő eljárás eredménye szolgál.

7. Az újrafelvételi eljárásban a *jóváhagyásra hivatott parancsnok jogait* minden ügyben a m. kir. honvéd vezérkar főnöke gyakorolja.

Ha az újrafelvételi eljárás eredménye eltér az alapeljárás eredményétől, a hozott új határozat hatályba-

léptetésével egyidejűleg a m. kir. honvéd vezérkar főnöke az alapeljárás során hozott határozatot megsemmisíti.

43. §. Tiszti rendfokozatról való lemondás.

1. Minden tisztnek jogában áll, hogy a bü. eljárásnak vagy következményeinek elkerülése végett rendfokozatáról lemondjon. Az erre vonatkozólag előterjesztett kérelem teljesítését csak akkor lehet megtagadni, ha az érintett tiszt katonai bűnvádi eljárás alatt áll, vagy ha az ellene folyamatban lévő bü. eljárás már a végtárgyalás megnyitásáig jutott.*

2. A tiszti rendfokozatról való lemondás elfogadására irányuló kérelmet mindig írásban és a honvédelmi miniszterhez címezve kell a jogosult parancsnoknál benyujtani.

3. A jogosult parancsnok a kérvényt az anyakönyvi lap másolatának csatolása mellett szolgálati úton — soronkívül — a jóváhagyásra hivatott parancsnokhoz, ez utóbbi

* A tiszti rendfokozatról való lemondás joga az 1921. évi XLIX. t.-c. 19. §-ának rendelkezésein alapul és illetmények tekintetében alábbi következményei vannak:

1. tényleges tiszt a rendfokozatról való lemondás tényével egyben illetményeiről is lemond. A honvédelmi miniszternek azonban jogában áll részére kérelmére, beigazolt rászorultság esetén a törvényes mérték teljes összegéig terjedhető ellátási illetményeket oda ítélni. (1921. évi XXXII. t.-c. katonai ellátási törvény 9. §-a.),

2. nyugállományú tisztnek a rendfokozatról való lemondással egyidejűleg nyilatkozatot kell előterjesztenie arra vonatkozólag, hogy nyugellátásáról is lemond-e vagy sem. Ha a nyugellátás további meghagyását kérve mondott le és lemondását elfogadták, nyugdíjának további élvezete nem szünik meg. (1921. évi XXXII. t.-c. 15. §. *k)* pontja.) Ez esetben azonban a kérelmezőnek köteleznie kell magát arra, hogy esetleges polgári, állami, vagy ezzel egyenlőnek tartott szolgálatban való alkalmaztatását, illetményei összegét, ezek esetleges emelkedését a honvédelmi miniszternek azonnal jelenteni fogja.

pedig ugyancsak szolgálati úton és soronkívül a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) terjeszti elő. A kérvény láttamozási záradékában az esetleg folyamatban lévő katonai bűnvádi vagy bü. eljárás állását jelenteni kell. Ha a bü. eljárás már a végtárgyalás megnyitásáig jutott, a jóváhagyásra hivatott parancsnok a lemondás elfogadása vagy elutasítása tekintetében is véleményt terjeszt elő.

4. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) a lemondás elfogadására vagy elutasítására nézve, jelen §. 1. pontjának rendelkezéseit szem előtt tartva, állást foglal és állásfoglalását az ügyiratokkal együtt a honvédelmi miniszterhez döntés végett előterjeszti. Ha a honvédelmi miniszter a lemondást elfogadta, a m. kir. honvéd vezérkar főnöke, illetve a csendőrség felügyelője a bü. eljárást megszünteti. Ez utóbbi eme intézkedését a m. kir. honvéd vezérkar főnökének bejelenti.

5. Függetlenül a lemondási kérelemnek jelen §. 3. pontjában meghatározott soronkívüli előterjesztésétől, gondoskodni kell arról is, hogy a bü. eljárás alapjául szolgált cselekmények vagy mulasztások lényege egy esetleges későbbi visszahelyezési (rehabilitációs) eljárás céljaira összefoglaltassék, továbbá, hogy a rendfokozatról való lemondással kapcsolatban a tiszti kitüntetések meghagyása vagy elvonása, valamint altiszti vagy tisztesi rendfokozat esetleges adományozása tekintetében is döntés történjék. Ezért a jogosult parancsnok:

a) ha a tényfelderítő eljárás még nincs befejezve, gondoskodik az eljárás alapjául szolgáló cselekményeknek a rendelkezésre álló adatok alapján való megállapításáról és utasítja a bü. választmányt, hogy mind a kitüntetések meghagyása vagy elvonása, mind valamely altiszti vagy tisztesi rendfokozat esetleges odaítélése tekintetében véleményt nyilvánítson,

b) ha a kérelem oly időben érkezik, amidőn a tény-

felderítő eljárás már be van fejezve, azaz az előadás már meg van szerkesztve, csupán a kitüntetések meghagyása vagy elvonása, illetve az altiszti vagy tisztesi rendfokozat odaítélése tekintetében kell a büv. véleményét pótlólag beszerezni.

A jogosult parancsnok az ekként kiegészített bü. iratokat véleményezve, szolgálati úton, a jóváhagyásra hivatott parancsnokhoz. ez utóbbi pedig ugyancsak véleményezve, szolgálati úton, a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) terjeszti elő, aki azután azokat állásfoglalásával kiegészítve, a további szükséges intézkedések megtétele végett a honvédelmi miniszterhez terjeszti.

6. Ha a lemondásra vonatkozó kérvény már a becsületügyi tanács tárgyalása után, tehát oly időben érkezik be, amidőn a bü. tanács esetleges sértő határozattal kapcsolatban már a kitüntetések meghagyása vagy elvonása és altiszti vagy tisztesi rendfokozat odaítélése tekintetében is indítványt tett (37. §. 1. pontjának *m)* és *n)* alpontjai), a büv. véleményét nem kell ezekre külön beszerezni, hanem csupán a bü. iratokat kell a jóváhagyásra hivatott parancsnok véleményével kiegészítve a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) előterjeszteni.

7. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) a honvédelmi miniszter, illetve az Államfő döntésének beérkezte után a bü. iratokat a lemondás elfogadására, a kitüntetések meghagyására vagy megvonására, végül az altiszti vagy tisztesi rendfokozat odaítélésére vonatkozó rendelkezésekkel kiegészítve, lezárja és a 47. §. értelmében megőrzi, illetve a csendőrség felügyelője megőrzésre a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez előterjeszti.

Rendfokozat visszaadása kegyelmi úton. 44. §.
(Rehabilitáció.)

1. Volt tisztek (tisztjelöltek), akik rendfokozatukat bűnvádi vagy becsületügyi eljárás következményeképpen elvesztették, vagy abból közigazgatási úton elbocsáttattak, avagy arról önként lemondottak, egykor viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatukat Legfelsőbb kegyelemből *kivételesen* visszanyerhetik, ha cselekményük természetéhez viszonyított megfelelő *hosszú idő* eltelte alatt kétségtelen bizonyságát adták annak, hogy előbbi hibájukat tőlük telhetőleg *jóvátették*. a polgári társadalom megbecsülését kivívták, különleges *érdemeket* szereztek, ennélfogva a tisztikarba való esetleges visszavételük nem szolgálhat a tiszti állás tekintélyének hátrányára.*

2. A rendfokozatnak Legfelsőbb kegyelemből való kivételes visszaadását a 7. melléklet szerinti kérvényben kell kérni, melyet az alábbiak szerint kell előterjeszteni:

I volt törzstiszteknek, főtiszteknek és tisztjelölteknek közvetlenül annak a hadtestnek a parancsnokához, amelyhez állományilletékes csapattestük tartozik, vagy — amennyiben állományilletékes csapattestük nincs, — amelynek nyilvántartásában állanak, vagy legutoljára állottak,

II. a *légierőktől és folyamierőktől* származott volt törzstiszteknek, főtiszteknek és tisztjelölteknek közvetlenül a m. kir. légierők, illetve a m. kir. folyamierők parancsnokához,

III. volt *csendőr* törzstiszteknek, főtiszteknek és

* A rehabilitáció kivételes kegyelmi tény, amelyre jogigényt támasztani nem lehet. A rehabilitációs eljárást nem szabad összetéveszteni az újrafelvételi eljárással (42. §.), amely esetleges tévedéseket vagy sérelmeket van hivatva kiküszöbölni, amelyre tehát kellő feltételek fennforgása esetén mindenki igényt tarthat.

tisztjelölteknek közvetlenül a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez,

IV. a *tábornoki kar* volt tagjainak közvetlenül a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez.*

3. A visszahelyezési eljárásban a jogosult parancsnoki jogokat az a parancsnok (főnök) gyakorolja, akihez a kérvényt a 2. pont értelmében előterjeszteni kellett.

4. *A parancsnok* a hozzá előterjesztett kérvényt mindenek előtt alaki tekintetben megvizsgálja és szükség esetében folyamodót annak jelen szabályzat 7. melléklete szerinti újraszerkesztésére (kiegészítésére) utasítja. Azután beszerzi az esetleges megelőző eljárásra, vagy a tiszti rendfokozatról való lemondásra vonatkozó iratokat és azok birtokában elbírálja a kérelmet atekintetben, hogy a rendfokozat visszaadásának jelen § 1. pontjában foglalt feltételei megvannak-e legalább oly fokban, hogy a kérelem érdemi tárgyalás alá vehető, vagy sem.**

* Azok a hivatásos állományból származó volt tisztek, akik tiszti rendfokozatukat a *tényleges* állományban vesztették el, egykor viselt tiszti rendfokozatukat csak a szolgálaton kívüli viszonyban nyerhetik vissza. Ennélfogva ily egyének rendfokozatuk visszaadása iránti kérvényükhöz csatolják a szolgálaton kívüli viszonyba helyezésre vonatkozó és külön rendeletekben megállapított minta szerint szerkesztett és felszerelt kérvényüket is. (Lásd: 1925. évi 7. sz. Honvédségi Közlönyben megjelent 2471/eln. 8—1925. és az azt kiegészítő 8304/titk. 8—1925. sz. honvédelmi miniszteri rendeleteket.)

** Ha a folyamodót tiszti rendfokozatából kóros elmeállapotban elkövetett cselekmények miatt jelen szabályzat 4. §. 4—8. pontja értelmében bocsátották el, a visszahelyezési eljárás megindítása előtt szakorvosi leletet kell a honvédelmi miniszter útján beszerezni atekintetben, hogy egészségi állapota javult-e annyira, hogy a tiszti rendfokozat visszaadásának etekintetben akadálya nincs. Ha a szakorvosi lelet kedvezőtlen, a visszahelyezési eljárást nem lehet folyamatba tenni.

A parancsnok, ha szükségesnek látja, *döntéséhez* egy — a folyamodó volt rendfokozata szerint illetékes — becsületügyi választmány véleményét is beszerezheti.

5. Ha a parancsnok az elbírálás eredményeként úgy találja, hogy a kérelem érdemi tárgyalásra — jelen §. 1. pontjában foglalt feltételek hiánya következtében — még nem időszerű, folyamodót erről — esetleg indokai közlésével — értesíti, egyben megszabja azt a legközelebbi időpontot, melynek letelte után folyamodó kérelmét — az érdemi tárgyalás megejtése céljából — újból előterjesztheti.

6. Ha a parancsnok az elbírálás eredményeként úgy találja, hogy a visszahelyezési eljárás lefolytatásának — jelen §. 1. pontjában foglalt — feltételei legalább oly fokban megvannak, hogy a kérelem érdemi tárgyalás alá vehető, úgyszintén, ha a kérvény a parancsnok részéről az 5. pont értelmében megszabott határidő eltelte után érkezett be, akkor — folyamodó egyidejű értesítése mellett — a visszahelyezési eljárás lefolytatására intézkedik, egyben ehhez az összes tárgyiratokat egy, a folyamodó volt rendfokozata szerint illetékes *becsületügyi választmánynak kiadja.*

7. A *becsületügyi választmány* a folyamodót személyes vallomástétel céljára megidézi, vallomását, valamint a kérvényében előadottakat az ügyiratok és esetleg tanuvallomások alapján is ellenőrzi, szükség esetén azokat, különösen a jóvátétel tekintetében, megfelelő nyomozás után kiegészíti, azután megállapításait összefoglalva, azok eredményéhez képest — anélkül azonban, hogy az esetleges előző eljárások felülbírálásába bocsátkoznék* — *össze-*

* Ha a becsületügyi választmány a nyomozás során oly adatok vagy bizonyítékok birtokába jut, amelyek az alapeljárás során hozott határozat megdöntésére alkalmasak, akkor újrafelvételi eljárás (42. §.) lefolytatására kell javaslatot tennie.

foglalást és indokolt véleményt (8. melléklet) terjeszt elő arra nézve, vajjon figyelemmel az egykor elkövetett cselekmények *természetére,* az időközben történt esetleges *jóvátételre,* a folyamodó jelenlegi viszonyaira, különösképpen pedig szerzett *érdemeire:* összeegyeztethető-e az állástekintéllyel, hogy folyamodó egykor viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatát visszanyerje.

A becsületügyi választmány eljárására a tényfelderítő eljárás fejezetében (20. §.) foglalt rendelkezések értelemszerűen itt is érvényesek, végkihallgatást azonban nem kell tartani, az Előadást pedig a 8. melléklet szerinti Összefoglalás helyettesíti.

8. A parancsnok a becsületügyi választmány által hozzá előterjesztett összefoglalást és véleményt — a 21. §. 1. pontja és 2. pontjának 1. bekezdése értelmében — felülbírálja és a szükség esetén eszközölt kiegészítések megejtése után állásfoglalás céljából az illetékes tisztigyűlés elé utalja.*

9. A *tisztigyűlés,* mely mind érdemi, mind alaki tekintetben a IV. fejezet (Tisztigyűlés) rendelkezéseihez alkalmazkodik, arra vonatkozólag foglal állást, vajjon az egykor viselt tiszti rendfokozat visszaadását — jelen §. 1. pontjában megszabott követelményeket szem előtt tartva — a tisztiállás becsületével össze lehet-e egyeztetni vagy sem.**

10. A *parancsnok* a tisztigyűlés állásfoglalását a 27. §. 1. és 2. pontjában biztosított jogai alapján felülbírálja, szükség esetén a felmerült hibák kiküszöböléséről gondoskodik, azután a visszahelyezési eljárás összes iratait

* A folyamodót a tisztigyűlésre meg kell ugyan idézni, de a becsületügyi választmány összefoglalásáról másodpéldányt neki kiadni nem szabad.

** A tisztigyűlésen a becsületügyi választmány *véleményét* és annak indokolását folyamodóval (védőjével) ismertetni nem szabad. A kedvező határozathoz kétharmad szótöbbség szükséges.

— állásfoglalásával kiegészítve — szolgálati úton a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez terjeszti elő. A m. kir. csendőrség felügyelője a 11. pont értelmében jár el.

11. A m. kir. honvéd vezérkar főnökének (csendőrség felügyelőjének) indokolt esetben — különösen ha a visszahelyezési eljárás eddigi eredményét nem tartja a tisztiállás tekintélyével összeegyeztethetőnek (28. §. 2. pont), — jogában áll — javaslatra, vagy anélkül is — egy más tisztigyűlést — egyízben — az ügy újabb tárgyalására és újabb határozathozatalra utasítani, vagy az eddigi egész eljárás megsemmisítése mellett annak újbóli lefolytatását — egyízben — elrendelni. Ebben az újabb eljárásban az előbbi visszahelyezési eljárásban közreműködött becsületügyi szervek nem vehetnek részt.

Ily esetben az előbbi visszahelyezési eljárásban közreműködött becsületügyi választmány összefoglalását és a tisztigyűlés jegyzőkönyvét — mellékleteivel együtt — a tárgyiratokból ki kell emelni.

12. Ha a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) a visszahelyezési eljárás újbóli lefolytatását nem látja szükségesnek, vagy ha az újabb eljárást már lefolytatták, a visszahelyezési eljárás iratait állásfoglalásával kiegészítve a honvédelmi miniszterhez terjeszti,* aki azután az alábbiak szerint jár el:

a) ha a visszahelyezési eljárás során a bü. szervek és az eljárásban közreműködött parancsnokok *egyhangúlag* arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az egykor viselt rendfokozat visszaadása *nem* egyeztethető össze a tisztiállás tekintélyével, vagy, hogy a rendfokozat visszaadása még nem időszerű, a honvédelmi miniszter a visszahelyezési eljárást befejezi és a folyamodót, valamint a m. kir. honvéd vezérkar főnökét (csendőrség felsőjét) annak eredményéről értesíti;

* A m. kir. csendőrség felügyelője előzetesen a m. kir. honvéd vezérkar főnökének állásfoglalását is beszerzi.

b) ha a visszahelyezési eljárás során egyhangúan kedvező állásfoglalás nyilvánult meg, úgyszintén, ha a közreműködött parancsnokok és bü. szervek véleménye eltérő, akkor a honvédelmi miniszter, ha volt tiszt visszahelyezéséről van szó, a Legfelsőbb kegyelmi tény gyakorlása tekintetében az Államfő legmagasabb elhatározását kéri ki, ha pedig volt tisztjelöltet kellene rendfokozatába visszahelyezni, erről saját hatáskörében dönt.

13. A rendfokozat visszaadása tekintetében gyakorolt Legfelsőbb kegyelmi tényről, illetőleg döntéséről a honvédelmi miniszter, mind a m. kir. honvéd vezérkar főnökét (csendőrség felügyelőjét), mind a folyamodót értesíti. Ha a honvédelmi miniszter azt szükségesnek tartja, a Legfelsőbb kegyelem gyakorlásának tényét a tisztikarnak általánosan is kihirdeti.

14. Ha a visszahelyezési eljárás során bebizonyul, hogy folyamodó akár a kérvényében, akár a becsületügyi választmány által foganatosított nyomozás során valamely fontos körülmény tekintetében tudatosan az igazságtól eltérő adatot jelentett be, akkor az eljárást meg kell szakítani és az iratokat a parancsnokhoz elő kell terjeszteni, aki azután a szükséges felülbírálás után, indokolt esetben a további eljárást megszünteti, erről folyamodót értesíti és az ok jelentése mellett az iratokat megőrzés végett a honvédelmi miniszterhez szolgálati úton előterjeszti.

Ugyanígy kell eljárni akkor is, ha folyamodó az eljárás befejezése előtt kérelmét esetleg visszavonja.

15. Ha a folyamodó a visszahelyezési eljárásnak a 14. pont értelmében történt megszüntetése, vagy egy kedvezőtlen eredménnyel végződött visszahelyezési eljárás után később újabb kérvényt kíván előterjeszteni, ezt közvetlenül a honvédelmi miniszterhez kell benyujtania, aki azután az esetleg szükségesnek mutatkozó megállapítások megejtése után a visszahelyezési eljárás újbóli lefolytatásának engedélyezése tárgyában dönt.

45. §. Az újrafelvett katonai bűnvádi eljárás kedvező eredménye, vagy a jogegység érdekében használt semmiségi panasz folytán hozott ítélet alapján az előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatba való visszahelyezés körül követendő eljárás.

1. Ha a katonai bűnvádi eljárás újrafelvétele során, vagy a jogegység érdekében használt semmiségi panasz folytán a honvédbíróság olyan jogerős ítéletet (végzést), vagy a bűnvádi üldözés elrendelésére hivatott illetékes parancsnok olyan jogerős határozatot hozott, amellyel a *korábbi ítéletben* tiszt, vagy tisztjelölt ellen *kimondott rangvesztés mellőztetett,* a honvédelmi miniszter mindenekelőtt megállapítja, hogy nem forog-e fenn olyan törvényi ok, (így elsősorban a magyar állampolgárságnak időközben történt elvesztése, vagy az a körülmény, hogy az illető hivatalvesztést, vagy politikai jogai gyakorlatának felfüggesztését kimondó más ítélet hatálya alatt áll stb.), mely *eleve kizárja* az érdekeltnek előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatába való visszahelyezését. Ha ilyen ok nem forog fenn és az érdekelt maga is kéri, hogy előbb viselt rendfokozatába visszahelyezzék, a honvédelmi miniszter intézkedik aziránt, hogy az érdekeltnek mind a bűnvádi eljárás alapjául szolgált, mind az ennek okából esetleg megszakított, vagy a korábbi ítéletben kimondott rangvesztés következtében abban hagyott becsületügyi eljárás tárgyát képezett, mind a rangvesztésre szólt ítélet végrehajtása óta tanusított, illetőleg a jelen szabályzat rendelkezései szempontjából kifogás alá eső mindennemű egyéb magatartása is *sürgősen* elbíráltassék abból a szempontból, hogy az érdekelt a tisztiállás közös becsületének és a szolgálat érdekeinek csorbítása nélkül előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatába visszahelyezhető-e vagy sem.

2. Nincs helye az előbb viselt tiszti (tisztjelölti)

rendfokozatba való visszahelyezésnek, ha az érdekeltnek fentebb megjelölt bármely magatartása olyan súlyos kifogás alá esik, hogy a tiszti állásbecsület *megsértését,* illetőleg a tiszti (tisztjelölti) rendfokozatból való *elbocsátást,* avagy a tiszti (tisztjelölti) *kinevezés megsemmisítését* kimondó határozatot vonna maga után, ha az érdekelt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatnak lenne birtokában.

3. Annak megállapítására és elbírálására, hogy az érdekelt ilyen magatartást tanusított-e vagy sem, az 1. §. 2. és a 3. §. 1. pontja alá tartozó esetekben a becsületügyi szervek (bü. eljárás keretében) hivatottak, a 4. §. alá tartozó esetekben pedig az ott megjelölt szervek véleménye alapján a honvédelmi miniszter hivatott.

4. Ha nem a 4. §. alá tartozó esetről van szó, a honvédelmi miniszter a honvéd törvényszék, vagy az illetékes parancsnok (ügyésze) által hozzá fölterjesztett bűnvádi iratokat az érdekeltre vonatkozólag a honvédelmi központi hatóságoknál esetleg rendelkezésre álló terhelő adatok közlésével, *a bü. ténymegállapítások* elrendelésére jogosult parancsnoknak adja ki.

5. Az érdekelt azáltal, hogy az előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatába való visszahelyezését kéri, minden tekintetben aláveti magát jelen szabályzat rendelkezéseinek.

6. A becsületügyi szervek illetékessége az érdekelt előbbi állományviszonyához, rendfokozatához és ha tényleges tiszt (tisztjelölt) volt, még legutóbbi szolgálati beosztásához is igazodik. Mind a becsületügyi szervek, mind a honvédelmi miniszter eljárására és határozathozására a jelen szabályzat megfelelő rendelkezéseit értelemszerűen és akként kell alkalmazni, mintha az érdekelt előbbviselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatát el sem vesztette volna. Az igazságérzet és a méltányosság azonban megköveteli,

hogy az arra hivatottak enyhébb mértéket alkalmazzanak határozathozásukban (véleménynyilvánításukban) az érdekelt abbeli magatartásának elbírálásakor, amelyet a rangvesztésre szólt ítélet végrehajtása óta tanusított, ha a m. kir. honvédség (csendőrség) kötelékéből történt eltávolítása következtében rangjával együtt állását (átmeneti, nyug-, vagy hadirokkant-ellátását), eddigi egyetlen megélhetési forrását is elvesztette, megfelelő foglalkozáshoz, keresethez legjobb igyekezete dacára sem tudott jutni és egyébként is minden anyagi támogatás nélkül tengődött s mindezeknek a körülményeknek folytán olyan életmód folytatására kényszerült, amely a tisztiállás-tekintéllyel nem egyeztethető össze. Fokozott mértékben áll ez a követelmény, ha az érdekeltet esetleg teljesen ártatlanul ítélték volt el, így különösen, ha elítéltetését csak valamely *okiratnak meghamisítása, hamis tanuzás, megvesztegetés,* vagy harmadik személynek más bűncselekménye idézte elő.

7. Az érdekeltnek a rangvesztésre szóló ítélet végrehajtása óta tanusított magatartását, különben — ha csak az ezt megelőző időben tanusított és bűnvádi, vagy megszakított vagy abbahagyott korábbi becsületügyi eljárás alapjául szolgált, avagy esetleges egyéb magatartása már egymagában is nem teszi őt kétségtelenül méltatlanná arra, hogy előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatába visszahelyezzék — minden esetben a legnagyobb gondossággal és pontossággal kell felderíteni. Evégből mindenekelőtt be kell szerezni az érdekelt erkölcsi és vagyoni bizonyítványát, az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivataltól értesítő lapját, tőle pedig lehetőleg hatósági bizonyítványokkal vagy egyéb hiteles igazolványokkal felszerelt részletes írásbeli jelentést arra vonatkozólag, hogy a rangvesztésre szólt ítélet végrehajtása óta milyenek voltak családi és vagyoni, valamint megélhetési viszonyai, mikortól meddig hol tartózkodott, mily alkalmazásban állott vagy milyen foglalkozást űzött és mily

javadalmazást, vagy jövedelmet élvezett. Az érdekelt idevonatkozó jelentésében foglalt adatok helytállóságát tüzetesen ellenőrizni kell.

8. Az érdekeltet ugyanazok a jogok illetik meg és ugyanazok a kötelességek terhelik, mint az eljárás alatt állót.

9. Képviselő közrevonásával kell lefolytatni a jelen §-ban szabályozott eljárást abban az esetben, ha az érdekelt meghalt, vagy elmebetegségben szenved. Az eljárás lefolytatását ilyenkor az érdekelt özvegye, illetőleg házastársa, továbbá fel- és lemenőágbeli rokonai és gondnoka kérhetik.

10. Miután az illetékes becsületügyi szervek az érdekeltnek az 1. §. 2., vagy a 3. §. 1. pontjába ütköző magatartását jogerősen elbírálták, jelen szabályzat megfelelő rendelkezése értelmében a további intézkedések megtételére hívatott parancsnok az összes iratokat szolgálati úton a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel.

11. Ha az érdekeltet nem mondották ki a tisztiállás becsületében vétkesnek s olyan magatartás sem bizonyult rá, amely miatt tisztet (tisztjelöltet) a 4. §. alapján rendfokozatából el kellene bocsátani, vagy tisztté (tisztjelöltté) történt kinevezését meg kellene semmisíteni, a honvédelmi miniszter az érdekeltet a D—9. jelzésű szolgálati könyv 48. §-ának 5. pontja, illetőleg a D—10. jelzésű szolgálati könyv 52. §-ának 3. bekezdése értelmében visszahelyezi előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatába azzal a nappal, amelyen a rangvesztésre szólt ítéletet rajta annakidején végrehajtották. Ellenkező esetben a honvédelmi miniszter kimondja, hogy az érdekelt nem helyezhető vissza előbb viselt rendfokozatába és erről a határozatról azt a honvéd (csendőr) igazságügyi hatóságot, amely az érdekeltnek előbb viselt rendfokozatába való visszahelyezése iránt előterjesztést tett, az érdekelttel (illetőleg a 9. pontban megjelölt hozzátartozóival, vagy gondnokával) való közlés végett értesíti.

12. Ha a jelen §. alapján folyamatba tett eljárás során a tisztiállás becsületének veszélyeztetését kimondó jogerős határozatot hoztak, ennek végrehajtására, valamint a vele kapcsolatos, vagy tőle függetlenül is szükségesnek vélt fegyelmi fenyítés kiszabására és végrehajtására és a mindezekkel összefüggő egyéb intézkedések megtételére csak azután kerülhet sor, miután a honvédelmi miniszter az érdekeltet előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatába már visszahelyezte. A kiszabott fegyelmi fenyítésben az érdekelt által ártatlanul elszenvedett szabadságvesztés-büntetést be kell tudni.

13. Az az érdekelt, aki a honvédelmi miniszter határozata szerint nem helyezhető vissza előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatába, ezt adott esetben már csak a 44. §.-ban szabályozott eljárás (rehabilitáció) útján nyerheti vissza. Ugyanez áll megfelelő esetben arra az érdekeltre is, aki az előbb viselt rendfokozatába való visszahelyezését egyáltalán nem kéri, vagy erről a jelen §. alapján folyamatba tett eljárás során lemond. Az illetőt úgy kell tekinteni, mintha előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatáról a becsületügyi eljárás (elbírálás) elkerülése végett lemondott volna.

14. A jelen §-ban szabályozott eljárás során mindenkor *soronkívül* kell intézkedni és határozni.

Illetmények. 46. §.

1. A becsületügyi eljárás sem a ténylegességi, sem az ellátási illetmények élvezetét nem szakítja meg.

2. Mind a tényleges, mind a nemtényleges honvéd egyének utazásai, amelyeket mint eljárás alatt állók, védők, képviselők, tanuk, vagy mint a becsületügyi választmány, a tisztigyűlés, vagy a bü. tanács tagjai tesznek, az Illetmény Szabályzat III. Fejezet 2. §-ának *g)* pontja értelmében ügyködési utazásoknak minősülnek, ennélfogva az érdekelteknek költségeik megtérítésére az

idevonatkozó rendelkezések szerinti mértékben igényük van.

Nyugállományú (szkv.) tiszteknek valamely bü. szervbe elnökként vagy tagként *esetenként* történt kirendelése alkalmával nekik a G—10. jelz. Illetmény Szabályzat I. fej. 14. §. 4. pont a), b) alpontja szerint *napidíj* illetékes.

3. Lovagias ügyekkel kapcsolatban felmerült kiadások nem számíthatók fel a kincstár terhére.

4. Polgári tanuk díjai tekintetében az alábbiak irányadók:

a) a becsületügyi eljárás során kihallgatott polgári tanuknak kívánságukra ugyanazokat a díjakat kell kitalni, mint amelyet nekik a polgári bűnvádi perrendtartásáról szóló 1896. évi XXXIII. t.-c. 223. §-a és az 1930. évi XXXIV. t.-c.-nek, az imént idézett szakasz harmadik bekezdésének helyébe lépett 106. §-a szerint illetékesek, — nevezetesen:

„A tanu követelheti a megjelenésével járó útiköltségeinek megtérítését.

Napi- vagy hetibérből élőknek ezen felül még igényük van az utazáshoz és kihallgatáshoz megkívánt időnek és rendes keresetüknek megfelelő kárpótlásra.

Az oly tanuk, akik nem napi- vagy hetibérből élnek, ha kihallgatásuk lakóhelyükön kívül legalább 10 km-re eső helyen történik, útiköltségeiken felül csak legszükségesebb kiadásaik megtérítését kérhetik, ha erre vagyoni körülményeiknél és kereseti viszonyaiknál fogva rá vannak szorulva."

b) a tanu díjainak kiutalását kihallgatásakor, vagy legkésőbb ezt követő két nap alatt, az igény különbeni elvesztése terhe mellett, a becsületügyi választmány elnökétől kérje.

Az elnök az igényjogosultságot az *a)* alpontban idézett törvényi rendelkezések alapján, a viteldíjakra, a helyi élelmezési költségekre és a tanu lakóhelyén szokásos napi bérviszonyokra figyelemmel, elbírálja és a tanudíjat ennek megfelelően megállapítja,

c) a megállapított díjat a kihallgatás után azonnal ki kell fizetni. Ha pedig ez a tanu hibáján kívül nem lehetséges, akkor azt neki minél előbb és úgy kell elküldeni, hogy ebből költségei ne legyenek,

d) a tanudíjakat annál a számadótestnél kell elszámolni, melynek kötelékébe a becsületügyi választmány elnöke tartozik. A tanunak megfelelő előleg adható,

e) a becsületügyi választmány elnöke a kitöltött, aláírt és hivatalos bélyegzővel ellátott utalványt a jelenlévő tanunak átadja, a távollevőnek pedig megküldi,

f) a tanudíj megállapítása ellen az utalvány kézhezvételét követő 14 nap alatt a becsületügyi választmány elnökének elöljáró parancsnokságánál panasszal lehet élni. Panasznak van helye akkor is, ha a tanudíj kiutalása iránt írásban benyujtott kérvényre egy hónap alatt nem hoztak határozatot,

g) a becsületügyi választmány elnöke a tanukat kihallgatásuk befejeztével tanuigényükre kioktatja. Azt, hogy a kioktatás megtörtént, a kihallgatási jegyzőkönyvben fel kell említeni.

A becsületügyi iratok kezelése, megőrzése és kiadása. 47. §.

1. Az eljárásban közreműködő minden parancsnoknak és becsületügyi szervnek mindenkor gondoskodnia kell a neki kiadott becsületügyi iratok lelkiismeretes kezeléséről és gondos megőrzéséről.

Az ügyiratokból a becsületügyi eljárás teljes lefolyásának és az eljárás egyes mozzanatai közti össze-

függésnek tisztán ki kell tünnie. Ezért minden intézkedést eredetiben, fogalmazványban, másolatban, vagy hiteles feljegyzésben, azonkívül az átvételi elismervényeket, esetleg előterjesztett okmányszerű bizonyítékokat stb. csatolni kell az iratokhoz. Idegennyelvű iratokat eredetiben és hiteles fordításban kell csatolni.

Az iratokat beérkezésük és keletkezésük sorrendjében folyó számmal kell ellátni és a 9. melléklet szerinti *iratjegyzékbe* bevezetni. Az iratjegyzéket folytatólagosan kell vezetni és minden átadás vagy előterjesztés alkalmával annak a megállapítását tartalmazó záradékkal kell ellátni, hogy az összes iratok hiánytalanul megvannak-e?

2. A befejezett becsületügyi eljárás iratait a m. kir. honvéd vezérkar főnöke őrzi. Becsületügyi iratokat nem szabad kiselejtíteni.

3. *Bü. iratokat* a jelen pont rendelkezései értelmében *kizárólag a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) adhat ki*, még pedig:

a) katonai parancsnokságoknak, katonai közigazgatási és igazságügyi hatóságoknak, hivatalos eljárásuk céljára a befejezett becsületügyi iratokat minden korlátozás nélkül,

b) polgári igazságügyi hatóságoknak, valamint más állami és velük egy tekintet alá eső hatóságoknak indokolt megkeresésükre, egyes ügydarabokat (jelentéseket, határozatokat, rendeleteket stb.), vagy a bü. eljárás összes iratait is — a személyi okmányok, valamint a tisztigyűlés és a bü. tanács jegyzőkönyveinek és mellékleteinek kivételével — és pedig eredetiben, avagy hiteles vagy kivonatos másolatok kiszolgáltatása útján. Az iratoknak vagy egy részüknek kiszolgáltatását a honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) csak akkor tagadhatja meg, ha kiadásuk közérdekbe,

így elsősorban nagyfontosságú katonai szolgálati érdekbe ütköznék,*

c) becsületügyi eljárás alatt állott tisztnek, az eljárás során kihallgatott tanunak, vagy az eljárásban érdekelt bármely magánszemélynek a becsületügyi eljárás befejeztével saját tulajdonát képező okmányait, levelezéseit stb. kérelmére ki kell adni. Indokolt esetben a visszaadott iratok hiteles másolatát az ügyiratok közé kell helyezni,

d) az előzőkben fel nem sorolt esetekben a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője), a tiszti állástekintély védelmét szem előtt tartva, szabadon dönt afelől, vajjon a kellő indokolással kért egyes, vagy összefüggő becsületügyi iratokat kiadja-e vagy sem.

A becsületügyi választmányok véleményadási joga és tanácsadási kötelessége. 48. §.

1. Minden olyan esetben, amidőn bizonyos eljárás lefolytatása céljából katonai szabályzat vagy különös rendelet valamely becsületügyi választmány véleményének beszerzését írja elő**, továbbá azokban az esetekben is, amikor a jogosult parancsnok valamely ügyben meghozandó döntéséhez a becsületügyi választmány véleme-

* Ha a becsületügyi eljárás fegyelmi úton nyert befejezést, a polgári igazságügyi és egyéb hatóságokkal szükség esetén csak ezt a tényt kell, — ellenben a kiszabott fenyítés nemét és mértékét nem szabad — közölni.

A szolgálati titoktartás kötelessége tekintetében a Szolg. Szab. I. Rész 75. pontja tartalmaz általános rendelkezéseket.

** Ide tartoznak különösen: nemtényleges tisztek elbocsátásának kérdése, az ily tisztekhez intézett szolgálati parancs iránti szándékos engedetlenség esetében, meg nem engedett polgári foglalkozás, vagy előzetes katonai engedély nélkül kötött házasságok állásszerűségének elbírálása, elbocsátás kérdése a tisztlálláshoz illő jövedelem rendszeres vagy tartós hiánya okából stb. (A—37. Szabályzat.)

nyére kíván támaszkodni, a büv. véleménye mindenkor szorosan a feltett kérdésre szorítkozzék.

2. Azt a körülményt, hogy a büv. véleményét az érdekelt tiszt meghallgatása után, avagy csupán a rendelkezésre álló adatok alapján adja-e meg, a jogosult parancsnok van hivatva az adott helyzet és az érvényben lévő rendelkezések figyelembevételével meghatározni.

Ha oly eljárással kapcsolatban szükséges a büv. véleményének meghallgatása, melyben a döntés joga a honvédelmi minisztert illeti meg, az illetékes büv. véleményének beszerzése iránt a honvédelmi miniszter — a jogosult parancsnok útján — közvetlenül intézkedik.

3. Az illetékes büv-nak kötelessége, hogy oly tisztteknek, (hasonlóállásúaknak), kik valamely becsületügy (lovagias ügy) mikénti elintézésére vonatkozólag hozzá útmutatásért fordulnak, megfelelő tanácsot adjon. A tanácsot írásban kell kérni és adni. A becsületügyi választmányt a tanácsért felelősség terheli. Mind a tanácsot kérő, mind a becsületügyi választmány legyenek figyelemmel arra, hogy a párbajkódexnek a kihívás tekintetében adott határideje betartható legyen.

4. Azok a tisztek, akik az illetékes büv-t idejében nem tudják elérni, a legközelebbi bü. választmányhoz fordulhatnak.

5. A bü. választmánynak nem szabad tanácsot adni oly üggyel kapcsolatban, amelyben már a bü. eljárást elrendelték, kivéve, ha arról van szó, hogy az érdekelt tiszt valamely bü. eljárás alá nem tartozó személlyel szemben a bűnvádi eljárás megindítását szorgalmazza-e vagy sem.

6. Magasabb parancsnokságok becsületügyi előadói tanácsot adni nem jogosultak és olyan lovagias ügyben, melynek elbírálásában szolgálati beosztásukból folyólag közreműködni hivatottak, megbizotti tisztséget nem vállalhatnak.

1. számú melléklet.
Minta a 20. §. 4/d. pontjához.

A m. kir. . . . honvéd . . . ezred becsületügyi választmánya.

(Hely) 19 . . . évi . . . . . hó . . . . -n

Jegyzőkönyv,

készült (név, csapattest, állományviszony, rendfokozat) mint eljárás alatt állóval az ellene folyamatban lévő tényfelderítő eljárás során.

Az idézés folytán megjelent (neve, rendfokozata), miután az elnök figyelmeztette, hogy a hozzá intézendő kérdésekre felelni és igaz vallomást tenni köteles, a következőket vallia:

1.

Az általános kérdésekre:

(1.) Nevem: N. N., Magyarországon, X. megyében, ... községben, . . . évben születtem . . . vallású, nőtlen vagyok; a m. kir. honvéd „Ludovika" akadémia elvégzése után . . . évi . . . . . hó . . . n a m. kir. . . . . honvéd . . . . ezredhez hadnaggyá neveztettem ki.

(2.) Tulajdonosa vagyok a 3. oszt. katonai érdemkeresztnek a hdm.-nyel és a kardokkal, az ezüst és a bronz katonai érdeméremnek a katonai érdemkereszt szalagján, a Károly csapatkeresztnek stb.-nek.

(3.) Bűnvádi vagy becsületügyi eljárás alatt nem állottam. (Ha állott, akkor jegyzőkönyvbe kell mondania, hanyszor, mikor, lényegében miért és milyen eljárás alatt állott s mily eredménnyel végződött az.) Fegyelmileg négy ízben voltam fenyítve.

2.

Felhívom (rendfokozat) urat, hogy adja elő kimerítően és összefüggően az Önnel közölt vádpontok tekintetében a tényállást és védekezését:

(Következik az eljárás alatt álló *összefüggő* vallomása: azután a becsületügyi választmánynak esetleges további kérdései s az eljárás alatt állónak ezekre adott feleletei.)

3.

Óhajt-e az ügyiratokba betekinteni?

Az ügyiratokba betekintettem. (Az ügyiratokba való betekintés jogával ez alkalommal nem kívánok élni.)

A jegyzőkönyv felolvasása után:

Vallomása helyesen van-e felvéve és van-e még valami előadni valója?

Vallomásom helyesen van felvéve és egyéb előadni valóm nincsen.

Jelenlétemben:

. . . . . (név) (rendfokozat) védő

. . . . . (az eljárás alatt álló névaláírása) (rendfokozata)

A büv. esetleges döntése.

Ezekután a jegyzőkönyvet lezártuk és aláírtuk.

. . . . . (név) (rendfokozat) büv. tag

. . . . . (név) (rendfokozat) büv. tag

. . . . . (név) (rendfokozat) büv. elnök

Folytatva 19 . . . év . . . . . hó . . . -n

1. (Kérdés)	1. (Felelet)

és így tovább

Megjegyzés:

Az eljárás alatt állóval a végkihallgatásra való megidézés akalmával (20. §. 5. pontja) a büv-nak az idézés kapcsán a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülményeket), valamint a súlyosító és enyhítő körülményeket is közölnie kell, hogy az eljárás alatt álló a végkihallgatásra kellőkép előkészülhessen.

Végkihallgatás.

(Hely), 19 . . évi . . . . . hó . . -n

A Becsületügyi Szabályzat 20. §. 5. pontja értelmében a következőkben közlöm . . . . . (az eljárás alatt álló rendfokozata) úrral a ténymegállapítás eredményét:

A) **A beigazolt vádbeli cselekmények:**
(Terhelő körülmények.)

(Itt kell felsorolni vádpontonként — röviden és találóan, de a szereplő személyek neveinek megemlítése nélkül — mindazokat a körülményeket (cselekményeket és mulasztásokat), amelyek a tényfelderítő eljárás során *beigazolást* nyertek vagy valószínűnek látszanak. (Terhelő körülmények.)

Nem szabad olyan cselekményeket vagy mulasztásokat felsorolni, melyeknek alaptalansága kétségtelenül beigazolódott.)

B) **Súlyosító és enyhítő körülmények:**

(Fel kell sorolni a megállapított összes súlyosító és enyhítő körülményeket, vagyis mindazt, ami az eljárás alatt álló kifogás alá eső magatartásának szigorúbb vagy enyhébb elbírálását teszi indokolttá.)

1.

Az előadottak alapján most már teljesen tájékozva van az Ön ellen emelt vádak felől?

1.
(Felelet.)

2.

Jogában áll az iratokba betekinteni és mindazt előadni, amit a ténymegállapítások és bizonyítékok stb. tekintetében még megjegyezni, vagy védelmére felhozni kíván.

2.

(Az eljárás alatt álló válasza, szóbeli védekezésének írásbafoglalása vagy írásbeli védekezésének csatolása, esetleges kérelmeinek vagy javaslatainak felsorolása.)

3.

A büv. esetleges döntése.

A jegyzőkönyv felolvasása után:

4.

Vallomása jól van-e felvéve és van-e még valami előadni valója?

4.

Vallomásom jól van felvéve, egyéb előadnivalóm nincs.

Az iratokba betekintettem.

(Az iratokba való betekintés jogával ez alkalommal sem kívánok élni.)

Jelenlétemben:

..... (név) ..... (az eljárás alatt álló névaláírása)
(rendfokozat)
védő
(rendfokozata)

Ezek után a jegyzőkönyvet lezártuk és aláírtuk.

..... (név) ..... (név)
(rendfokozat) (rendfokozat)
büv. tag büv. tag

..... (név)
(rendfokozat)
büv. elnök

Megjegyzés:

Esetleges javításokat aláírással igazoltan kell eszközölni.

z. számú melléklet.
Minta a 20. §. 4/g. pontjához.

A m. kir. .... honvéd .... ezred becsületügyi választmánya.

(Hely) 19 . . . évi . . . . . hó . . . n.

Jegyzőkönyv.

készült (az eljárás alatt álló neve) m. kir ..... honvéd .... ezredbeli (rendfokozat) ellen folyamatban lévő tényfelderítő eljárás során tanuként kihallgatott (név) m. kir..... honvéd .... ezredbeli (rendfokoz)-al.

A becsületügyi választmány előtt idézés folytán megjelent tanut az elnök az igaz vallomástételre felszólította és figyelmeztette, hogy vallomásának igaz voltát becsületére és kötelességére való hivatkozással (esküvel) kell megerősítenie.

1.

Mit tud (a tanu rendfokozata) úr (az eljárás alatt álló neve és rendfokozata) becsületügyére vonatkozólag előadni?

1.

(Következik a tanu vallomása, valamint a választmánynak esetleges további kérdései és a tanunak ezekre adott feleletei.)

A jegyzőkönyv felolvasása után:

Vallomása jól van-e felvéve és van-e még valami előadni valója?

Vallomásom jól van felvéve, egyéb előadni valóm nincsen. Vallomásom igaz voltát becsületemre és kötelességemre való hivatkozással megerősítem.

. . . . . .
(a tanu névaláírása)
(rendfokozata)

Ezek után a jegyzőkönyvet lezártuk és aláírtuk.

. . . . . (név) . . . . . (név)
(rendfokozat) (rendfokozat)
a büv. elnöke a büv. tagja.

Megjegyzés:

Esetleges javításokat aláírással igazoltan kell eszközölni.

3. számú melléklet.
Minta a 20. §. 4/h. pontjához.

A m. kir. ... honvéd ... ezred becsületügyi választmánya.

(Hely) 19 . . . évi . . . . hó . . . n.

Jegyzőkönyv,

készült a....... (az eljárás alatt álló neve) m. kir. .... honvéd.... ezredbeli (rendfokozat) ellen folyamatban lévő ténykifelderítő eljárás során tanuként kihallgatott (név) Budapesten,... ker..... -utca... szám alatt lakó kereskedővel.

A becsületügyi választmány előtt idézés folytán megjelent tanu, miután az elnök figyelmeztette arra, hogy legjobb tudása és lelkiismerete szerint a tiszta igazat vallja, semmit el ne hallgasson és vallomását akként tegye meg, hogy azt szükség esetében esküvel is megerősíthesse, továbbá miután felhívta figyelmét arra is, hogy a hamis tanuvallomás súlyos büntetőjogi következményeket von maga után, a hozzá intézett kérdésekre a következőket vallja:

1.

Mit tud (az eljárás alatt álló neve és rendfokozata) úr becsületügyére vonatkozólag előadni?

1.

(Következik a tanu vallomása, valamint a választmánynak szükséges további kérdései és a tanunak ezekre adott feleletei.)

A jegyzőkönyv felolvasása után:

Vallomása jól van-e felvéve és van-e még valami előadni valója?

Vallomásom jól van felvéve, egyéb előadni valóm nincs. A tanudíjakra vonatkozó kioktatást tudomásul vettem.*

. . . .
(a tanu névaláírása)
kereskedő.

A tanu esküt tett, vagy pedig: a tanu nem tett esküt.

Ezekután a jegyzőkönyvet lezártuk és aláírtuk.

. . . . (név)   . . . . (név)
(rendfokozat)   (rendfokozat)
a büv. elnöke.   a büv. tagja.

Megjegyzés:

Esetleges javításokat aláírással igazoltan kell eszközölni.

* Lásd a polgári tanuk díjai tekintetében a 46. §. 4. pontját.

4. számú melléklet.
Minta a 20. §. 7. és 8. pontjához.

A m. kir. .... honvéd .... ezred becsületügyi választmánya.

Előadás

..... (az eljárás alatt álló neve) m. kir..... honvéd .... ezredbeli (rendfokozat) becsületügyében.

(1.) ..... (az eljárás alatt álló neve) (rendfokozata) Magyarországon ..... megyében ..... községben .... évben született, ... vallású, nőtlen, ... fia, felavatták a m. kir. honvéd „Ludovika" akadémia elvégzése után ..... évi ..... hó ...-n, a m. kir. honvédséghez és a m. kir. ..... ezredben hadnaggyá nevezték ki. Bűnvádi vagy becsületügyi eljárás alatt nem állott (ha igen, hányszor, mikor, lényegében miért és milyen eljárás alatt s mely eredménnyel végződött az) fegyelmileg négy ízben volt fenyítve.

(2.) Az eljárás alatt álló tulajdonosa ..... (fel kell sorolni összes rendjeleit (kitüntetéseit) és díszjelvényeit).

(3.) Az 19.. évre szerkesztett minősítvényi táblázatban (csak általános megjelöléssel) „kiváló", „igen jó", „jó", „megfelelő" vagy „meg nem felelő" tisztnek van minősítve.

(4.) A tényfelderítő eljárás elrendelésére (a feljelentő neve)-nek a m. kir. ... honvéd ..... ezred parancsnokságához benyujtott feljelentése (tett jelentése) szolgált okul, mely az eljárás alatt állót lényegében azzal vádolja, hogy .....

. . . . . .

. . . . . .

(5.) A m. kir. . . . honvéd . . . . . ezred parancsnokság e feljelentés alapján 19 . . évi . . . . hó . . . n . . . ./Kt. szám alatt a tényfelderítő eljárást rendelte el és végrehajtásával a fenti becsületügyi választmányt bízta meg.

(6.) Az immár befejezett tényfelderítő eljárás eredménye a következő:

A) Tényállás:

(7.) Következik a tényállás ismertetése összefoglalásszerűen, időbeli sorrendben, a vádak egyenkénti megvilágításában, azonban minden lényegtelen körülmény elhagyásával. Minden egyes vádpontnál röviden fel kell sorolni az *idevágó tanuvallomások lényegét*, az eljárás alatt álló arra vonatkozó védekezését. Mindezek mérlegelése után a becsületügyi választmány *a tényfelderítő eljárás eredményét minden vádpontra nézve röviden foglalja össze*, úgy, hogy abból kétségtelenül kitűnjék, hogy az emelt vádpont be van-e igazolva vagy sem. *Élesen meg legyen különböztetve minden tény, mely megbízható* tanuvallomásból, vagy az eljárás alatt álló beismeréséből, vagy egyéb bizonyíték alapján *minden kétséget kizáró módon beigazolódott, azoktól a körülményektől, melyeket csupán gyanítani, vagy amelyekre következtetni lehet. Nem szabad tehát a tanuk és az eljárás alatt állók vallomását egyszerűen felsorolni, hanem azok mérlegeléséből kell megállapítani a végleges tényállást.* A becsületügyi iratokra (mellékleteire) sem szabad csak egyszerűen hivatkozni.

B) **Beigazolt vádbeli cselekmények:**

(Terhelő körülmények.)

(8.) (Itt fel kell sorolni vádpontonként — röviden és találóan, de a szereplő személyek neveinek megemlítése nélkül — mindazokat a körülményeket (cselekményeket és mulasztásokat), amelyek a tényfelderítő eljárás során beigazolást nyertek vagy valószínűnek látszanak. (Terhelő körülmények.)

(Nem szabad olyan cselekményeket vagy mulasztásokat felsorolni, melyeknek alaptalansága kétségtelenül beigazolódott.)

C) **Súlyosító és enyhítő körülmények:**

(9.) (Fel kell sorolni a megállapított összes súlyosító és enyhítő körülményeket, vagyis mindazt, ami az eljárás alatt álló kifogás alá eső magatartásának — beigazolt vádbeli cselekmények (terhelő körülmények) — szigorúbb vagy enyhébb elbírálását teszi indokolttá.)

D) **A becsületügyi választmány indítványa:**

(10.) A büv. a tényállás, a beigazolt vádbeli cselekmények, valamint a súlyosító és enyhítő körülmények egybevetése és mérlegelése után egyhangúlag (2 szavazattal 1 ellenében)

indítványozza:

a tisztigyűlés egybehívása szükséges,

a tisztigyűlés egybehívása nem szükséges, eljárás alatt álló magatartását fegyelmileg kell elbírálni.

(Hely, 19 . . évi . . . . . hó . . . n.

. . . . . (név) . . . . . (név)
(rendfokozat) (rendfokozat)
büv. tag büv. tag

. . . . . (név, rendfokozat)
büv. elnök

Megjegyzés: 1. Ha csak egy eljárás alatt álló van: az „Előadás"-ból kettő (lehetőleg géppel sokszorosított) azonos példányt kell készíteni (az első példányt a bü. iratokhoz való csatolás végett, a másodpéldányt az eljárás alatt álló számára).

2. Ha *több eljárás* alatt álló van, az „Előadás" megszerkesztését illetően lásd a 20. §. 8. pontjának „Együttes előadás"-ra vonatkozó rendelkezéseit. Ebben az esetben tehát egy együttes előadást és annyi kivonatos másodpéldányt kell készíteni, ahány eljárás alatt álló van. Ezek a kivonatos előadások tartalmazzák:

a) az egész ügyre áttekintést engedő rövid összefoglalást,

b) az együttes előadásnak az érintett tisztre vonatkozó részét.

5. számú melléklet.
Minta a 26. §.-hoz.

M. kir. . . . . honvéd . . . . ezred.

Tisztigyűlés.

(Hely), 19.. évi.... hó..n.

Jegyzőkönyv.

készült (az eljárás alatt álló neve) m. kir. .... honvéd-ezredbeli (az eljárás alatt álló rendfokozata) becsületügyében.

Jelenlevők:

1. Elnök: (neve, rendfokozata, csapatteste.)

Szavazótagok:

. . . . . (Név, rendfokozat, csapattest.)
. . . . . „ „ „
. . . . . „ „ „
. . . . . „ „ „
. . . . . „ „ „
. . . . . „ „ „
. . . . . „ „ „
. . . . . „ „ „
. . . . . „ „ „
. . . . . „ „ „

2. Az eljárás alatt álló (neve és rendfokozata) a gyűlésen, védője (név), m. kir.... honvéd... ezredbeli (rendfokozat) kíséretében, valamint (név, rendfokozat) becsületügyi előadó is megjelent.

3. Az eljárás alatt álló (neve és rendfokozata) helyett (.... név) m. kir. ...honvéd ....ezredbeli (rendfokozat) jelent meg védőül. Ezt a minőségét az eljárás alatt álló által kiállított meghatalmazással igazolta, ennek a tisztigyűlés jegyzőkönyvéhez való csatolását az elnök elrendeli.

4. Az elnök az eljárás alatt álló és védője, valamint a becsületügyi előadó jelenlétében a tisztigyűlést megnyitván, felszólítás útján megállapítja, hogy senki ellen sincs a 10. §. értelmében kizáró ok. (Ha a tisztigyűlés bármely tagja ellen kizárási ok forog fenn, akkor az elnök a 26. §. 4/b. alpontja értelmében jár el.)

5. Az elnök — esetleg a bü. előadó útján — a becsületügyi választmány előadását, a beigazolt vádbeli cselekmények (terhelő körülmények), a súlyosító és enyhítő körülmények, valamint az indítvány kivételével ismerteti.

6. Az előadás felolvasásával kapcsolatban az elnök a következő ügyiratokat ismerteti:

(A felolvasott ügyiratok iratjegyzéki számát a jegyzőkönyvbe be kell jegyezni.)

7. Az elnök ismerteti a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülményeket), a súlyosító és enyhítő körülményeket, valamint a büv. indítványát (esetleg a jogosult parancsnok indokait).

8. Miután a tisztigyűlés tagjai közül már senki sem tartotta szükségesnek a tényállás további megvilágítását, az elnök az eljárás alatt állónak (védőjének) a szót annak hozzáadásával engedi át, hogy mindazt előadhatja, amit igazolásául és a vád megcáfolására felhozni akar.

Az eljárás alatt álló (védője) előadja: (most következik főbb vonásokban az eljárás alatt álló, vagy védője, vagy mindkettőjük védőbeszéde, melyet mindketten aláírnak. A benyujtott védőiratokat a jegyzőkönyvhöz kell csatolni).

. . . . . (név). . . . . .
(rendfokozat) mint védő (az eljárás alatt álló névaláírása)
(rendfokozata)

9. Miután az eljárás alatt álló (és védője) a jegyzőkönyvet aláírta, majd a becsületügyi előadóval együtt a tanácskozótermet elhagyta, az elnök a *tanácskozást* az ügy tömör összefoglalása után oly figyelmeztetéssel nyitja meg, hogy minden tagnak jogában áll véleményét nyiltan és szabadon kimondani s megokolni.

10. (Név, rendfokozat) véleménye az, hogy .....

. . . . . .

(Név, rendfokozat) annak a nézetének ad kifejezést, hogy ....

. . . . . .

11. Az elnök ezután minden lényegtelen dolog elhagyásával rámutat azokra a fontosabb mozzanatokra, amelyeknek a tisztigyűlés határozatára jelentőségük van. (Az elnök összefoglalását csatolja a tisztigyűlés jegyzőkönyvéhez.)

12. A tanácskozás befejeztével az elnök elrendeli a szavazást az előzetes kérdésekre (26. §. 4/i. és k. pontja).

13. Miután az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás eredménye nemleges volt, az elnök elrendeli a szavazást *a főkérdésekre.*

14. A szavazásra jogosított tagok szavazatukat pontonként (Lásd: 26. §. 4/l. pont.) külön-külön szavazati

jegyen az elnök kezébe adták át, erre ő a szavazás eredményét az egyes rendfokozatok rangban legidősebb tagjaival egyetértve pontonként megállapítja és azt kihirdeti.

15. *A tisztigyűlés:*
az első beigazolt vádbeli cselekményre vonatkozóan 5 szavazattal 7 ellenében a következőképpen

határozott:

„A bü. tanácsot a végtárgyalás megtartása céljából egybe *kell hívni*",
a második beigazolt vádbeli cselekményre vonatkozóan 8 szavazattal 4 ellenében a kévetkezőképpen

határozott:

„A bü. tanács egybehívása nem szükséges, eljárás alatt álló magatartását fegyelmileg kell elbírálni", stb., stb.

(A szavazati jegyeket ezután megsemmisítik. Ennek megtörténtét a jegyzőkönyvbe fel kell venni.)

16. Az elnök végezetül a tisztigyűlés tagjait a titoktartás kötelességére figyelmezteti, majd a jegyzőkönyv lezárása és aláírása következik.

(Az elnöknek és minden egyes rendfokozat rangban legidősebb tisztjének aláírása.)

. . . . . (név) . . . . . (név)
(rendfokozat) (rendfokozat)

. . . . . (név) . . . . . (név)
(rendfokozat) (rendfokozat)

. . . . . (név)
(rendfokozat)

. . . . . (név)
(rendfokozat) mint elnök.

6. számú melléklet.
Minta a 37. §.-hoz.

A m. kir. . . . . honvéd hadtest főtiszti becsületügyi tanácsa.

(Hely), ... évi . . . . . hó . . .-n.

Jegyzőkönyv,

készült (az eljárás alatt álló neve) m. kir. . . . . honvéd . . . . . ezredbeli (eljárás alatt álló rendfokozata) becsületügyében megtartott végtárgyalásról.

Jelenlevők:

1. (Név) m. kir. . . . . honvéd . . . . . ezredbeli (rendfokozat), mint a becsületügyi tanács elnöke;
2. (Név) m. kir. . . . . honvéd . . . . . ezredbeli (rendfokozat)
" " " " " "
" " " " " "
" " " " " "
mint a bü. tanács tagjai.

3. Az eljárás alatt álló (védője) név (m. kir. . . . . honvéd . . . . . ezredbeli) rendfokozat (kíséretében) megjelent.

4. Az eljárás alatt álló helyett (név) m. kir. honvéd . . . . ezredbeli (név, rendfokozat) jelent meg védőül és ezt a minőségét az eljárás alatt álló által kiállított meghatalmazással igazolta, amelynek a tárgyalási jegyzőkönyvhöz csatolását az elnök elrendeli.

5. Az elnök az eljárás alatt álló és védője jelenlétében a tárgyalást megnyitván, felszólítás útján megállapította, hogy senki ellen sincs a 10. §. értelmében kizárási ok (ha a becsületügyi tanács bármelyik tagja ellen kizárási indítványt tettek, akkor az elnök a 37. §. 1/b. alpontja értelmében jár el).

6. Az elnök a tárgyalást az összes tagokhoz intézett azzal a felhívással folytatja, hogy a szóbanforgó ügyben a tényfelderítő eljárás eredménye alapján becsületük és kötelességük szerint tanácskozzanak és hozzanak határozatot.

7. Az elnök azután a becsületügyi előadót utasítja, hogy a becsületügyi választmány előadása alapján a tényállás *lényeges részleteit,* a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülményeket), a súlyosító és enyhítő körülményeket, a tisztigyűlésen előadott védelem lényegét s a tisztigyűlés határozatát ismertesse.

8. Az előadás kapcsán az elnök utasítására a becsületügyi előadó a következő iratokat olvasta fel:

Az eljárás alatt álló (védője) kívánságára az elnök még a következő iratok felolvasását rendelte el:

(A felolvasott iratok iratjegyzéki számát a jegyzőkönyvbe be kell jegyezni.)

9. Az elnök felhívja a tanácstagokat, hogy nyilatkozzanak arra nézve, vajjon kívánnak-e még és mely irányban tájékozódni. A kívánt tájékoztatásokat az elnök megadta.

10. Miután a becsületügyi tanács tagjai közül már senki sem tartotta szükségesnek a tényállás további megvilágítását, az elnök az eljárás alatt állónak (védőjének) a szót annak hozzáadásával engedi át, hogy mindazt előadhatja, amit igazolásául és a vád megcáfolására felhozni akar.

11. Az eljárás alatt álló (védője) előadja:

(Most következik főbb vonásokban az eljárás alatt álló és esetleg védőjének, vagy mindkettőjüknek védő

beszéde, illetve védőiratuk felolvasása. A benyujtott védőiratot a jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

. . . . . (név) . . . . . (az
(rendfokozat) mint védő eljárás alatt álló névaláírása)
(rendfokozata)

12. Miután az eljárás alatt álló (a védő) a jegyzőkönyvet aláírta, az eljárás alatt álló (a védő) a tanácstermet elhagyta, az elnök megnyitja a tanácskozást. A tanácskozás során az ügyet tömören összefoglalja*, majd felhívja a jelenlévőket, hogy jogukban áll véleményüket és észrevételeiket nyiltan és szabadon előadni.

13. (Név, rendfokozat) véleménye az, hogy . . . . . .

. . . . . .

(Név, rendfokozat) annak a nézetének ad kifejezést, hogy

. . . . . .

14. Az elnök azután minden lényegtelen dolog elhagyásával rámutat azokra a fontosabb mozzanatokra, amelyeknek a becsületügyi tanács határozatánál jelentőségük van.

15. A tanácskozás befejeztével az elnök elrendeli a szavazást az *előzetes* kérdésekre. (37. §. 1/h. és i. pontjai.)

16. Miután az előzetes kérdésekre megejtett szavazás eredménye nemleges volt, az elnök elrendeli a szavazást a *főkérdésekre.*

17. Az elnök a becsületügyi tanács tagjai által beadott szavazati jegyeket felolvassa és azután a szavazás eredményét a becsületügyi tanács tagjaival együtt megállapítja és a következőkép hirdeti ki:

18. A becsületügyi tanács egyhangúlag (szótöbbséggel) az állásbecsület megsértésére szóló . . . . . a veszélyeztetésre szóló . . . . . , felmentésre szóló . . . . . szavazattal a következőképpen

határozott

(Következik a határozat és indokolása a 37. §. 1/l. alpontja értelmében.)

A határozat megszerkesztése után az elnök elrendelte a szavazójegyek megsemmisítését.

19. A megejtett szóbeli szavazás eredménye alapján a becsületügyi tanács (egyhangúlag, szótöbbséggel) a következő

indítványt

teszi:

a) az eljárás alatt álló következő kitüntetéseit (következik az ő szóbanforgó érdemrendjeinek, rendjeleinek, kitüntetéseinek és díszjelvényeinek felsorolása) el kellene vonni (meg kellene hagyni),

Indokolás . . . . . .

b) az eljárás alatt állónak altiszti (tisztesi) rendfokozat odaítélhető (nem volna odaítélhető).

Indokolás . . . . . .

20. Az elnök végül még a titoktartás kötelességére figyelmezteti a becsületügyi tanács tagjait, majd a jegyzőkönyv lezárása és aláírása következik.

. . . . . (név) . . . . . (név)
m. kir. . . . honv. . . . ezred- m. kir. . . . honv. . . . ezredbeli (rendfokozat) beli (rendfokozat)

. . . . . (név) . . . . . (név)
m. kir. . . . honv. . . . ezred- m. kir. . . . honv. . . . ezredbeli (rendfokozat) beli (rendfokozat)
mint tanácstagok.

. . . . . (név)
m. kir. . . . . honvéd . . . . ezredbeli (rendfokozat)
mint elnök.

* Az elnök összefoglalását írásban csatolja a jegyzőkönyvhöz.

7. számú melléklet.
Minta a 44. §. 2. pontjához.

M. kir. . . . . parancsnokságnak

Kelt . . . . év . . . . . hó . . . n. **(Állomáshely.)**

Kérem egykor viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatomnak (a nyugállományban, a szolgálatonkívüli viszonyban, a tartalékban) visszaadását.

1/a. Név (ha változtatta, előbbi neve is).

1/b. Születési hely, év, hónap és nap, illetőségi hely, állampolgárság.

1/c. Vallása (ha változtatta, előbbi vallása is).

1/d. Volt rendfokozata és azidőben állományilletékes csapatteste.

1/e. Jelenlegi esetleges legénységi rendfokozata és állományilletékes csapatteste.

1/f. (Itt sorolja fel jelenlegi további személyi viszonyait, nevezetesen családi állapotát, jelenlegi polgári foglalkozását vagy állását, vagyoni viszonyait.)

2/a. (Itt részletezze az általa végzett polgári és katonai iskolákat, békebeli katonai szolgálatait.)

2/b. (Részletezze különösen pontosan harctéri szolgálatát, azidőbeni csapattestét és beosztását a hadszíntér feltüntetésével, esetleges fegyvertények idejét és helyét, sebesüléseit.)

2/c. Kitüntetései:

1. háborús

2. békebeli

(az esetleg elvont kitüntetéseket is fel kell sorolni.)

3. Egykor viselt tiszti rendfokozata elvesztésének ideje, oka és körülményei:

(Azt a bírói ítéletet, becsületügyi határozatot, vagy rendeletet, amely rendfokozatának vesztésére, vagy a rendfokozatáról való lemondásának elfogadására vonatkozik, eredetiben vagy hiteles másolatban mellékelje a folyamodó.)

4. A tiszti rendfokozat elvesztésétől a jelen kérvény benyujtásáig eltelt idő részletes leírása:

(Életkörülményeinek és magánviszonyainak időbeli sorrendben való felsorolásakor különösen azokat az adatokat kell pontosan felemlíteni, amelyek az állásszerűség szempontjából fokozott jelentőséggel bírnak, tehát kereseti foglalkozásán kívül pl. az időközben kötött házasságának adatait, az ellene esetleg folyamatban volt bűnvádi (fegyelmi) stb. eljárás okát és eredményét. Az állásszerűség szempontjából jelentős adatait folyamodó hivatásos, vagy a hivatásos állományból származó nemtényleges tisztek irásbeli nyilatkozatával támassza alá.)

5. Egykor viselt tiszti rendfokozatának visszaadását mily célból és mely érdemeire hivatkozva kéri?

6. Kérte-e már egykor viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatának visszaadását, ha igen, mikor és mely parancsnokságnál és hol folyt le a visszahelyezési eljárás?

7. A forradalom és kommunizmus alatt tanusított magatartása igazolt-e? Ha még nincs igazolva, igazolását mikor és hol kérte, avagy miért nem nyujtotta be erre vonatkozó kérvényét?

8. A visszahelyezési eljárásból és a tisztigyűlés előtti megjelenésből eredő személyi költségeit hajlandó-e viselni?

Kijelentem, hogy az egyes kérdőpontokra válaszomat legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint az igaz-

sághoz híven adtam meg és tudomásul veszem, hogy ha bebizonyul, miszerint kérvényemben tudatosan az igazságtól eltérő adatot jelentettem be, ez a visszahelyezési eljárás azonnali beszüntetését vonja maga után. Adataim helytállóságának, valamint jelenlegi társadalmi állásom állásszerűségének igazolására a következő okmányokat, igazolványokat és nyilatkozatokat csatolom:

. . . . . .

. . . . . .

Összesen: . . . . . darabot.

. . . . . .

(A folyamodó s. k. névaláírása és lakcíme)

8. számú melléklet.
Minta a 44. §. 7. pontjához.

A m kir. .... honvéd .... ezred becsületügyi választmánya.

Összefoglalás és vélemény

. . . . . (folyamodó neve) rendfokozat visszaadási ügyében.

1. Folyamodó neve és személyi adatai:

(Itt fel kell sorolni folyamodó nevét, egykor viselt tiszti rendfokozatát, jelenlegi esetleges altiszti, tisztesi rendfokozatát, jelenlegi és volt állományilletékes csapattestét, születési évét és helyét, illetőségét, vallását, családi állapotát, jelenlegi polgári foglalkozását vagy állását, vagyoni viszonyait. Ha nevét és vallását változtatta, a régi nevét, illetve vallását is fel kell tüntetni.)

2. Folyamodó háborús teljesítményei, sebesülései:

(Itt a hadjárat, hadszíntér és a fegyvernem megemlítésével a beigazolt arcvonalszolgálat (hadifogság) idejét, továbbá sebesüléseinek közelebbi adatait kell kimutatni. Ha folyamodó eme adatait csak valószínűsíteni tudja, akkor ezt külön meg kell említeni.)

3. Folyamodó tulajdonosa . . . . . (fel kell sorolni összes rendjeleit (kitüntetéseit) és díszjelvényeit, amelyeknek adományozását (odaítélését) okmányokkal igazolta. Az esetleg elvont kitüntetéseket — e körülmény megemlítésével — szintén fel kell sorolni.)

4. A forradalom és kommunizmus (hadifogság, elszakított területen töltött idő) alatti magatartása igazolt-e?*

* Azok, akik az 1918. évben 18-ik életévüket még nem érték el, az A—37-hez jelz. Szabályzat Függelék 2. §. 1. pont utolsó bekezdése értelmében az 1918—1919. évi forradalmi mozgalmak alatt tanusított magatartásuk igazolása alól (igazolási eljárás alól) mentesek.

5. Az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal nyilvántartásában szerepel-e?

6. A becsületügyi választmány megállapításainak eredménye a következő.

A) **Tényállás:**

7. (következik az egykor viselt tiszti rendfokozat elvesztése idejének, okának és körülményeinek, az egykor terhéül rótt cselekményeknek,)

8. (az azóta tanusított magatartásának és életkörülményeinek,)

9. (végül az esetleges különös békeérdemeinek) (összefoglalásszerű ismertetése. Különösen az államtekintély szempontjából fokozott jelentőséggel bíró adatokat kell pontosan felemlíteni, tehát a keresetí foglalkozáson és a polgári társadalomban elfoglalt állás on kivül pld. az időközben kötött házasság adatait, a folyamodó ellen — tiszti rendfokozata elvesztése után — esetleg folyamatban volt bűnvádi, fegyelmi stb. eljárás okát és eredményét.)

B) **A becsületügyi választmány véleménye:**

10. A tényállás, valamint az alább kifejtett indokok alapján a becsületügyi választmány egyhangú (2 szavazattal 1 ellenében alkotott)

véleménye

folyamodó egykor viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatának visszaadása az állástekintéllyel összeegyeztethető (nem egyeztethető össze). — (Esetleg: — de csak a rendfokozat visszaadásának javasolása esetén — folyamodó forradalmak (hadifogság stb.) alatti magatartása „igazolt".)

C) **Indokolás:**

11. (Itt fel kell sorolni mindazokat a körülményeket és indokokat amelyek alapján a becsületügyi választmány — a 44. § .1. pontjában foglaltak szem előtt tartásával — a Legfelsőbb kegyelem gyakorlására folyamodót javaslatba hozhatónak tartja.)

(Hely,) 19 . . évi . . . . . hó . . . n.

. . . . . (név)
(rendfokozat)
büv. tag

. . . . . (név)
(rendfokozat)
büv. tag

. . . . . .
(név) (rendfokozat)
büv. elnök.

Megjegyzés: Az „Összefoglalás"-ból másodpéldányt készíteni és azt a folyamodónak kiadni nem szabad.

9. számú melléklet.

Minta a 47. §-hoz.

A m. kir. . . . honvéd gyalogezred becsületügyi választmánya.

Iratjegyzék*)

A (név) m. kir. . . . honvéd gyalogezredbeli (rendfokozat) becsületügyére vonatkozó iratokról.

Folyó-szám	Év, hó, nap	A beadványt intéző hatóság megnevezése, az ügyirat kelte és száma	A beadvány vagy intézkedés tárgya
1.	19 . . . november 2.	. . . . . honvéd gy. ezredpság. 19 . . . XI/2. 140/Kt.	A m. kir. . . . honvéd gyalogezred parancsnokának parancsa, melylyel a ténymegállapitásokat elrendeli. 1—a) X. Y. feljelentése. 1—b) A feljelentésnek (közelebbről megjelölendő) melléklete. 1—c) N. N. hadnagy igazoló jelentése.
2.	november 2.	. . . . . honvéd gy. ezredpság. 19 . . . XI/2. 150/Kt.	A m. kir. . . . honvéd gyalogezred pság átirata. 2—a) Az eljárás alatt álló minősítvényi táblázatának kivonata. 2—b) Az eljárás alatt álló büntetési jegyzőkönyvi kivonata.
3.	november 3.	(Saját) S.	Az eljárás alatt álló megidézése (fogalmazvány).
4.	november 3.		A feljelentő megidézése. (Fogalmazvány.)
5.	november 15.	M. (Magánbeadvány) 1921. XI/5.	Az eljárás alatt állóval felvett jegyzőkönyv.
6.	november 15.		Az eljárás alatt álló átvételi elismervénye megidézéséről. Az ügyiratokba betekintettem (Hely) 19 . . . november 15. (Név, rendfok.) védő (Név, rendfok.) eljárás alatt álló.
7.	november 16.		Jegyzőkönyv (név) kereskedő (a feljelentő) kihallgatásáról.

*) A megelőző, vagy kapcsolatos bűnvádi, bü., vagy fegyelmi (bizottsági) eljárásra vonatkozó olyan iratokat, amelyek külön iratjegyzékbe vannak foglalva, egy szám alatt kell felvenni.

Újrafelvételi vagy visszahelyezési (rehabilitációs) eljárás esetében nem szabad a bü. alapeljárásra vonatkozó iratjegyzéket folytatni.

Folyó-szám	Év, hó, nap	A beadványt intéző hatóság megnevezése, az ügyirat kelte és száma	A beadvány vagy intézkedés tárgya
8.	19 . . . november 18.	S.	(Név, rendfok.) felszólítása írásbeli nyilatkozattételre (kérdőív mellékelve).
9.	november 18.	S.	Tanuk megidézése (fogalmazvány)
10.	november 23.	M. 19 . . . XI/21.	(Név, rendfok.) nyilatkozata.
11.	november 24.		Jegyzőkönyv (név) ügynök kihallgatásáról.
12.	november 24.		Jegyzőkönyv (név, rendfok.) kihallgatásáról.
13.	november 25.		Jegyzőkönyv (név, rendfok.) kihallgatásáról.
	november 26.		Az eljárás alatt állóval felvett jegyzőkönyv folytatása.
14.	november 29.	S.	A m. kir. . . . állomásparancsnoksághoz intézett megkeresés tanuk kihallgatása végett (3 kérdőív mellékelve).
15.	december 8.	A m. kir. . . . állomásparancsnokság 1921. XII./5. 105/Kt.	A m. kir. . . . állomásparancsnokság átirata a megejtett tanukihallgatásokról. 15—a) Jegyzőkönyv (név) (tizedes) kihallgatásáról. 15—b) Jegyzőkönyv (név) pincér kihallgatásáról. 15—c) Jegyzőkönyv (név) ügynök kihallgatásáról.
16.	december 10.	S.	Az eljárás alatt álló megidézése a végkihallgatásra (fogalmazvány).
17.	december 12.	M. 19 . . . XII/11.	Az eljárás alatt állónak a végkihallgatásra történt megidézéséről szóló átvételi elismervény.
18.	december 13.		Az eljárás alatt állóval végkihallgatása alkalmával felvett jegyzőkönyv. Az ügyiratokba betekintettem. (Hely és kelt). (Név, rendfok.) védő (Név, rendfok.) eljárás alatt álló.

Folyó-szám	Év, hó, nap	A beadványt intéző hatóság megnevezése, az ügyirat kelte és száma	A beadvány vagy intézkedés tárgya
19.	19 . . . december 22.		**Előadás** A naplózott iratok hiánytalanul megvannak. (Hely és kelt.) (Név, rendfokozat) a becsületügyi választmány elnöke.
20.	19 . . . január 6.	. . . honvéd gy. ezred pság. 19 . . . I/3. 5/Kt.	A tisztigyűlés összehívására vonatkozó parancs.
21.	január 6.		Az eljárás alatt állónak a tisztigyűlésre való megidézése.
22.	január 8.	M. 19 . . . I/7.	Az eljárás alatt álló átvételi elismervénye megidézéséről.
23.	január 16.		A tisztigyűlésről felvett jegyzőkönyv. 23—a) A védő meghatalmazása. 23—b) Védőirat. 23—c) Összefoglalás.
			A naplózott iratok hiánytalanul megvannak. (Hely és kelt.) (Név és rendfokozat) a tisztigyűlés elnöke.
24.	január 22.	. . . honv. hadtestparancsnokság 19 . . . I/21. 24/eln.	A m. kir. . . . honvéd hadtestparancsnok rendelete a végtárgyalás megtartása tárgyában.
25.	január 30.		A becsületügyi tanács tárgyalásának elrendelése és az eljárás alatt álló megidézése (fogalmazvány). 25—a) Feladóvevény.
26.	február 4.	M. 19 . . . II/1.	Az eljárás alatt állónak átvételi elismervénye megidézéséről.
27.	február 10.		A becsületügyi tanács tárgyalási jegyzőkönyve. 27—a) A védő meghatalmazása. 27—b) Védőirat. 27—c) Összefoglalás.
			A naplózott iratok hiánytalanul megvannak. (Hely és kelt.) (Név és rendfokozat) a becsületügyi tanács elnöke.

Megjegyzés: A 2. rovatba azt a napot kell írni, amelyen az ügyirat a becsületügyi választmányhoz (tanácshoz) beérkezett, illetve amelyen az illető jegyzőkönyvet, fogalmazványt stb. az utóbbiaknál szerkesztették.

FÜGGELÉK.

I.

Becsületügyek (lovagias ügyek) intézése általában.

1. A tisztikar egységének folyománya az, hogy az egyes tisztek cselekményei elválaszthatatlanok a tisztikar hírnevétől és tekintélyétől.

Éppen ez okból jut különös jelentőséghez a tisztikar tagjainak a lovagias ügyekben tanusított magatartása. Ezekben az ügyekben ugyanis a tisztikar minduntalan közvetlen érintkezésbe jut a polgári társadalomnak a lovagias eljárás szükségességét elismerő előkelő rétegeivel.

Ez a körülmény mind a parancsnokokra, mind a tisztikar tagjaira különleges kötelességeket ró, nevezetesen:

a) minden parancsnoknak fontos kötelessége, hogy alárendelt tisztikarát lovagias gondolkodásra és cselekvésre nevelje, annak a becsületről alkotott, amúgy is fejlett és érzékeny felfogását szakadatlanul finomítsa, hogy ezáltal a tisztikar az e tekintetben kivívott megkülönböztetett helyzetét a jövőben is fenntarthassa és biztosíthassa;

b) a lovagias ügyekben szereplő tisztek tekintsék magukat az állástekintély letéteményeseinek, ne tévesszék szem elől a tisztikarban ápolt nemes hagyományokat, intézzék el a rájuk bízott becsületügyet mindenkor

lelkiismeretesen, igazságosan, gyorsan és öregbítsék ezáltal is a tisztikar hagyományos jó hírnevét és tekintélyét.

II.

Tisztek között felmerült lovagias ügyek elintézése alkalmával követendő eljárás.

2. Tiszt megbízottul rendszerint csak tiszteket kérhet fel. Más megbízottak felkérését csak egészen kivételes és kényszerítő körülmények indokolhatják. Szükség esetén a tiszt jogosult parancsnokához, vagy a legközelebbi állomásparancsnoksághoz forduljon.*

3. A megbizatásnak tiszt részéről történt felkérés esetén való elvállalása bajtársi szolgálat. (Szolg. Szab. I. Rész, 30. pontja.) A megbízás vállalása elől csak kivételes és kényszerítő körülmények fennforgása esetében szabad kitérni.

4. A megbízottak a rájuk bízott lovagias ügyet a tiszti lovagias felfogás és a tisztekre kötelező különleges rendelkezések szem előtt tartásával a polgári társadalomban elfogadott bármely párbajkódex szerint intézhetik.

5. A megbízottak igyekezzenek a rájuk bízott lovagias ügyet békésen elintézni és csak akkor válasszák a fegyveres elintézés módját, ha a sértés olyan súlyos, hogy a békés elintézés nem férne össze a becsület követelményeivel.

* A megbizottak fölkérésénél legyen figyelemmel a tiszt arra, hogy elvileg rendfokozatának és állományviszonyának, valamint ellenfele korának, társadalmi állásának megfelelő megbizottakat kérjen fel, valamint arra is, hogy megbizottainak érzékeny anyagi kiadásokat ne okozzon.

Lovagias ügyekkel kapcsolatban felmerült kiadásokat nem lehet a kincstár terhére felszámítani.

6. A tiszt megbízottaihoz minden esetben, tehát akkor is, ha felkérésük élő szóval történt, a tényállás rövid leírását tartalmazó megbízó levelet köteles intézni. A megbízottak viszont ne csak a tényállás teljes tisztázására, hanem az ügy hátterének megismerésére is törekedjenek, mert csak ily eljárás biztosíthatja a lelkiismeretes, igazságos és méltányos elintézést.

A tényállást kivételes vagy különösen súlyos esetben bü. előzetes megállapítások keretében is tisztázni lehet. (Függelék 35. *g)* pontja.)

7. Csupán a felek közvetlen megegyezése alapján, tehát előzetes tárgyalások nélkül, tanuk jelenlétében párviadalnak tisztek között még a párbajkódexek szerint megengedett esetekben sem lehet helye, mert a tisztikar tagjai cselekményeikért a tisztikarral szemben is felelősek.

8. A megbízottak a lovagias ügy minden fontos mozzanatát jegyzőkönyvbe kötelesek foglalni. A jegyzőkönyvnek az egyébként szokásos alakiságok mellett feltétlenül tartalmaznia kell:

a) az ügyben szereplő felek és megbízottaik állományviszonyát, rendfokozatát, csapattestét vagy lakóhelyét,

b) a használt kódexet,

c) a kihívás okát,

d) a lehetőleg egyhangúlag megállapított rövid tényállást,

e) a tényállás alapján annak megállapítását, vajjon történt-e sértés, kinek a részéről és mily fokú az; kölcsönös sértés esetén annak megállapítását is, hogy kit illetnek a sértett fél jogai,

f) a sértés fokával és módjával arányban álló elégtételt.

A megbízottak ne feledjék, hogy a közöttük felmerülő mindennemű véleménykülönbséget kiküszöbölni és ezáltal a tárgyalások folytatását, illetve az ügy be-

fejezését lehetővé tenni a párbaj-, (döntő-), vagy fegyverbíróság hivatott.

9. Tilos tiszttel szemben becsületbíróságot megajánlani, vagy elfogadni.*

10. Párbaj-, (döntő-), vagy fegyverbíróságban tisztek úgy elnöki, mint tagi minőségben résztvehetnek.**

Tisztek párbaj-, (döntő-), vagy fegyverbíróságba úgy elnök, mint tagokként csak tényleges, vagy a hivatásos állományból származó nemtényleges (nyugállományú, szkv.) tiszteket kérhetnek fel, illetve hozhatnak javaslatba.

11. Lovagias ügyet tiszttel szemben egyoldalúan nem szabad lezárni. Ha a lovagias eljárás során oly körülmények merülnek fel, melyek egyébként a lovagias ügy egyoldalú befejezésére nyujtanának jogos alapot, a tárgyalásokat meg kell szakítani és a csonka jegyzőkönyvet a Becsületügyi Szabályzat 5. §. 2. pontja értelmében — jelentésképpen — bü. szempontból való elbírálásra az érdekelt tiszt jogosult parancsnokához kell előterjeszteni. Ezt az előterjesztést a rangban legidősebb megbízott eszközli.

12. Bűnvádi vagy becsületügyi eljárás (előzetes bü. megállapítások) alatt álló tiszt az eljárás jogerős befejezéséig megbízotti, párbajbírói stb. tisztet nem vállalhat.

A tiszt azt a körülményt, hogy bűnvádi vagy bü. eljárás (előzetes bü. megállapítások) alatt áll, meg-

* Tiszteknek becsületbíróságban akár elnökként, akár tagokként résztvenniök tilos.

** A becsületbíróságot nem szabad összetéveszteni a párbaj-, (döntő-), vagy fegyverbírósággal. A becsületbíróság a kifogásolt fél párbajképessége és így közvetve becsülete felől van hivatva ítélni, ellenben a párbaj-, (döntő), vagy fegyverbíróság a lovagias ügy elintézésének egyes részletkérdéseit dönti el.

bízottaival felkérésük alkalmával előzetes felszólítás nélkül is mindig közölni köteles.

13. A tiszt az őt személyében ért sértésért tiszttel szemben — a 14., 15. és 16. pontban említett kivételes esetektől eltekintve — mindig lovagias úton törekszik elégtételre.*

14. Tiszt tiszttől ennek tanukihallgatás során tett vallomásáért, abban az esetben, ha az nem lépte át a kötelességszerű feleletadás keretét és személyi sértéseket sem tartalmazott, lovagias elégtételt nem kérhet.

15. Elöljárótól szolgálati ügyből kifolyólag esetleg elszenvedett sérelem orvoslása a panasz útjára tartozik.**

16. A katonai szolgálat körébe tartozó kötelesség teljesítésének elmulasztását csak a kísérő körülmények által indokolt igen kivételes esetben lehet lovagias úton elintézni.

A köteles tisztelet mellőzése (Szolg. Szab. I. R. 83. és 533. pontja), elöljáró cselekedetének kedvezőtlen bírálata (Szolg. Szab. I. R. 84. pontja), alárendelttel való megszégyenítő bánásmód (Szolg. Szab. I. R., 122. pontja), elvileg szolgálati úton való elintézést követel és kivételesen akkor intézhetők el lovagias úton, ha a kísérő körülmények, mint amilyenek például a sértő cselekményeknek szolgálaton kívül, társaságban való elkövetése, a cselekményeknek szigorú értelemben vett szolgálati jellegét elhomályosítják és azt bizonyos vonatkozásban magánüggyé is teszik.***

17. Ha a megbízottak, vagy a párbaj- (döntő-) bíróság

* Nem tisztekkel szemben követendő eljárást a Függelék 20. pontja tartalmazza.

** Az a tiszt, aki elöljárójától szolgálati ügyből folyólag lovagias úton elégtételt kér, a katonai büntetőtörvénykönyvről szóló 1930. II. t.-c. 71. §-a értelmében függelemsértés büntette miatt 5 évig terjedhető börtönnel büntethető. Ezt a rendelkezést akkor is alkalmazni kell, ha az elöljárói viszony időközben megszünt.

*** Elbírálás tekintetében lásd a Függelék 38/d. pontját.

sértés fennforgását állapítja meg, tisztek között sajnálkozással elégtételt adni nem lehet.

Sajnálkozni csak valamely sértés látszata (pld.: vélt udvariatlanság) esetében lehet, különösképpen akkor, ha a tiszt fejlett lovagias érzése és felfogása a sajnálkozás kifejezését hölggyel vagy idősebb bajtárssal szemben, mint tiszteletének kifejezését, vagy teljes jóhiszeműségének bizonyságát, önként ajánlja fel.

18. Becsület (lovagias) ügyeknek az állásfelfogás és a tisztiállás követelményeinek megfelelő igazságos, gyors és megnyugtató elintézése érdekében mind a feleknek, mind a megbízottaknak jogukban áll, hogy felmerült kételyek eloszlatása végett — a Bü. Szab. 48. §-ában meghatározott keretek között — a becsületügyi választmányhoz forduljanak tanácsért.

III.

Tisztek és honvéd tisztviselők (tisztviselőjelöltek) között felmerült lovagias ügyek elintézése alkalmával követendő eljárás.

19. Tiszt és honvéd tisztviselő (tisztviselőjelölt) között felmerült lovagias ügyben a Függelék II. fejezetében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.*

IV.

Tisztek és becsületügyi eljárás alá nem tartozó személyek között felmerült lovagias ügyek intézésénél, vagy becsületügyi eljárás alá nem tartozó megbízottakkal folytatott tárgyalás alkalmával követendő eljárás.

20. A tisztnek bü. eljárás alá nem tartozó személy által elkövetett sértés esetén is *elsősorban* lovagias úton

* Lásd 37. pont lábjegyzetét is.

kell az elégtételszerzésre törekednie és csak ha ily úton nem juthat elégtételhez, veheti igénybe az elégtételszerzés más módját.

Csak kivételes és különös körülmények közt, nevezetesen, ha a sértés kifejezetten a tiszt szolgálatának gyakorlására, vagy valamely hivatalos eljárás (bűnvádi, bü., polgári peres, vagy fegyelmi stb. eljárás) során, vagy azzal kapcsolatban tanusított magatartására vonatkozik, avagy, ha a sértő társadalmi állása, büntetett előélete, vagy egyéb körülmények folytán — a párbajkódexek értelmében — párbajképtelen egyén: van jogában, illetve kötelessége a tisztnek az elégtétel megszerzésére más úton törekedni.

Kétes esetekben az elégtételszerzésnek lovagias úton való bevezetése célszerű, nehogy a bűnvádi eljárás eredményes befejezéséhez szükséges föltételek esetleges hiánya következtében a tiszt az elégtételtől végleg elessék.

A büv. tanácsadási kötelessége tekintetében a Becsületügyi Szabályzat 48. §-a tartalmaz rendelkezéseket.*

21. Megbízottakként működő tiszteknek már a tárgyalások megkezdésekor meg kell állapodniok a többi megbízottal abban, hogy a tárgyalást mely kódex alapján fogják lefolytatni. Ezt a megállapodást jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A bü. eljárás alá nem tartozó feleket vagy megbízottakat arra felszólítani, hogy a lovagias ügy elintézése tekintetében magukat a katonai Becsületügyi Szabályzat Függelék rendelkezéseinek alávessék, nem kell. Ha azonban az érdekeltek önként tesznek ily ajánlatot, azt el kell fogadni és jegyzőkönyvbe kell foglalni.

Becsületügyi eljárás alá nem tartozó személlyel felmerült lovagias ügy tárgyalása során az érdekelt tiszti megbízottak tartsák szigorúan szem előtt a tár-

* A tanácskérésnél mindig figyelemmel kell lenni arra, hogy a kihívás határideje betartható legyen.

gyalás alapjaként elfogadott párbajkódex szabályait és az ellenfél megbizottaival egyetértve intézzék el az ügyet úgy, hogy a feleket az elintézés eredményeképpen semmiféle igazságtalanság, sérelem, vagy megaláztatás ne érje. Az ellenfél megbizottai iránt legyenek mindenkor méltányosak és lovagiasak.

22. A megbizottak közt a lovagias ügy mikénti elintézése tekintetében felmerülő bárminémű nézeteltérés kiküszöbölésére a párbaj- (döntő-), illetőleg fegyverbíróság van hivatva. Ha tehát a lovagias ügy elintézése közben ily természetű akadályok merülnének fel, a tiszti megbizottak azokat a megfelelő bíróság megajánlásával kezdeményezőleg hárítsák el.

A megajánlott párbaj- (döntő-) vagy fegyverbíróságot csak akkor lehet visszautasítani, ha a megajánlás a párbajkódexekben biztosított jogokat vagy kötelességeket érint, ellenkező esetben a felajánlás visszautasítása, vagy e bíróságok döntésének el nem fogadása a lovagias elégtételadás megtagadásával egyenlő megítélés alá esik.

A tiszt megbizottai a párbaj- (döntő-), illetőleg fegyverbíróság elnöke és tagjai gyanánt csak tényleges, vagy olyan nemtényleges tisztet kérhetnek fel, illetve hozhatnak javaslatba, aki hivatásos tiszt volt.

23. A tiszt ellen felajánlott becsületbíróságot elfogadni tilos. Ha a becsületügyi eljárás alá nem tartozó ellenfél vagy megbizottai a tiszt ellen olyan körülményeket hoznak fel, amelyek a tiszt becsületét látszanak érinteni, a becsületbíróság egybehivása helyett a tárgyalás eddigi menetét magábafoglaló jegyzőkönyvet — vagy jelentést — kell a jogosult parancsnokhoz bü. elbírálás végett előterjeszteni. (Függelék 11. pontja.) A jogosult parancsnok döntése, illetőleg a tisztikarnak a bü. eljárás során való ítélkezése, azután egyenlő értékű a becsületbíróság határozatával.

24. A tiszt vagy megbizottai becsületügyi eljárás alá nem tartozó ellenféllel szemben a párbajkódexek szerint megengedett esetekben becsületbíróság egybehivását kérhetik. A becsületbíróság határozatát a további tárgyalások alapjául el kell fogadni.

A becsületbíróságban tisztek ilyen esetben sem működhetnek közre.

25. Katonai bűnvádi eljárás során közönséges bűncselekményért lefokozott, vagy becsületügyi eljárás következtében rendfokozatát vesztett, végül polgári büntetőbírói eljárással kapcsolatban bármely bűntett, illetve haszonlesésből eredő bármely vétség vagy kihágás miatt a 4. §. 1. pont értelmében közigazgatási úton elbocsátott volt tiszt párbajképességét becsületbíróság által felülbíráltatni nem szabad.

Ilyen volt tisz párbajképességét — a tisztikarral szemben — csak egykor viselt tiszti rendfokozatának visszaadása által szerzi vissza.

26. Minden más esetben, nevezetesen, ha a tisztet katonai bűncselekménnyel kapcsolatban fokozták volna le, avagy ha tiszti rendfokozatáról bűnvádi eljárás során, vagy a becsületügyi eljárás elkerülése végett lemondott, végül ha közigazgatási úton történt elbocsátása nem a 25. pontban felsorolt okokból következett volna be: az érintett volt tiszt párbajképességét el kell ismerni, ha magát — volt rendfokozata szerint illetékes — becsületügyi választmány döntésének aláveti és e döntés számára kedvező.

A becsületügyi választmány tárgyalásához és döntéséhez szükséges adatokat a megbízottak vagy a becsületügyi választmány kérésére a m. kir. honvéd vezérkar főnöke bocsátja rendelkezésre.

27. Ha becsületügyi eljárás alá nem tartozó személy tiszttel szemben fölmerült igen kényes természetű ügyét a párbajkódexek megengedte esetekben tanuk igénybevételével kívánja elintézni, az érdekelt tiszt tanui tisztek is lehetnek.

28. Ha becsületügyi eljárás alá nem tartozó ellen-

fél a megbízottaknak a lovagias fegyveres elintézésre vonatkozó jegyzőkönyvi megállapodása után a tisztre ily esetben kötelező előzetes parancsnoki jóváhagyást nem hajlandó bevárni, a párbajt a kódexszabta időn belül meg kell vívni.

29. Párbajellenes meggyőződésű egyéneknek, valamint olyan egyesület tagjának képviseletét, amely alapszabályaiban a párbajt, mint elintézési módot, elveti, tiszt nem vállalhatja.*

30. Párbajképtelen egyén részéről követelt fegyveres kiálláshoz a tisztnek jogosult parancsnoka előzetes engedélyét kell kikérnie.

31. Lovagias ügyre vonatkozó nyilatkozat sajtóban csak a jogosult parancsok előzetes jóváhagyása alapján és az általa engedélyezett szövegben tehető közzé.

V.

Tiszt és lelkész között felmerült ügy elintézése békéltető eljárás útján.

32. Tisztnek lelkésszel felmerült ügyét nem szabad a szorosan vett lovagias keretek között, tehát a párbajkódexek szabályai alapján intézni.

Mindamellett ily esetben is meg kell a tisztnek kísérelnie két tiszt útján a felmerült sérelemnek, illetőleg ellentétnek a tiszti és lelkészi állás és hivatás követelményeket kielégítő tapintatos és bajtársi elintézését. (Békéltető eljárás.)

Ha ez nem jár sikerrel, a sérelmet szenvedő tiszt honvéd lelkész ellen ennek előljáró katonai hatóságánál, polgári lelkész ellen pedig egyházi hatóságánál tesz

* Tényleges állományú tisztek politikai vagy politikai hátterű ügyekben sem megbízotti, sem döntőbírói tisztséget nem vállalhatnak.

— jogosult parancsnoka útján — feljelentést. Bűnvádi eljárást lelkész ellen folyamatba tenni — ha csak a sérelmet lelkész ellen folyamatba tenni — ha csak a sértés valamely hivatalból üldözendő bűncselekmény tényálladékát nem meríti ki — kizárólag az érdekelt tiszt jogosult parancsnokának engedélye alapján lehet.

A sérelmet szenvedő lelkész a tiszt ellen följelentését a Becsületügyi Szabályzat 5. §-ának 2. pontja értelmében a tiszt előljáró (jogosult) parancsnokánál teszi meg.*

VI.

Bejelentési kötelesség, lovagias ügyek jegyzőkönyveinek előterjesztése, fegyveres elintézéshez előzetes jóváhagyás megszerzése.

33. Az a tényleges állományú tiszt, akinek lovagias ügye támad, köteles ezt a körülményt az ügynek, a benne szereplő személyeknek és az általa már bevezetett intézkedéseknek rövid megemlítésével, valamennyi előljárójának, egészen jogosult parancsnokáig, haladéktalanul és a legcélravezetőbb módon bejelenteni.

Az elöljáróknak ezen bejelentés kapcsán joguk van a tisztikar tekintélye érdekében szükséges irányítást megadni, viszont kötelességük az érdekelt tisztet kérelmére az ügy elintézésében minden vonatkozásban támogatni. (Függelék 1. a. pontja.)

34. Tiszti megbízottaknak lovagias ügyek békés befejezéséhez, illetőleg lezárásához az elbírálásra jogosult parancsnok előzetes hozzájárulását a 35. pontban foglalt kivételektől eltekintve, megszerezniök nem kell.

*A békéltető eljárásban közreműködött tisztek annak lefolyásáról és eredményéről megbízójukat jegyzőkönyv helyett levélben értesítsék még akkor is, ha netán a lelkész is él két közvetítő bajtárs megnevezésének jogával, ennélfogva az ügyet kétoldalúan tárgyalták, illetőleg intézték el.

Az általuk elintézett ily lovagias ügy jegyzőkönyvének egy — mindkét fél egy-egy megbízottja által hitelesített — másolati példányát azonban a rangban legidősebb megbízott a tiszti álláskövetelmények szempontjából szükséges felülbírálás végett a rangban legidősebb fél jogosult parancsnokához utólag előterjeszteni köteles.

Ez az utólagos előterjesztési kötelesség tiszteknek bü. eljárás alá nem tartozó személlyel szemben keletkezett lovagias ügyére is vonatkozik.

35. A 34. pontban foglalt általános érvényű szabálytól eltérően a megbízottak — békés elintézés lehetősége esetén is — kötelesek a lovagias ügy jegyzőkönyvét előzetes jóváhagyásra a jogosult parancsnokhoz előterjeszteni, ha:

a) az érdekelt tisztek valamelyike ellen bűnvádi vagy becsületügyi eljárás, avagy előzetes bü. megállapítások folynak (Függelék 12. pontja),

b) ha a megbízottak a tényállás alapján úgy látják, hogy az ügyben szereplő tisztek valamelyikének egyéni becsülete, vagy a tisztiállás közös becsülete érintve van, ennélfogva a Bü. Szab. 5. §-ának 2. pontja értelmében jelentéstételre amúgy is kötelezve volnának,

c) ha a lovagias ügy tárgyalása során oly körülmény merülne fel, mely bü. eljárás alá nem tartozó ellenféllel szemben a lovagias ügy egyoldalú befejezésére nyujthatna jogos alapot (Függelék 11. pontja),

d) ha a lovagias ügy tárgya egyszersmind bűnvádi vagy fegyelmi megtorlást igénylő cselekmény (Függelék 16. pontja),

e) ha a bü. eljárás alá nem tartozó ellenfél vagy megbízottai a tisztre vonatkozólag olyan bejelentést tettek, amelynek következtében bü. eljárás alá nem tartozó egyénnel szemben becsületbírósági ítélkezésre volna szükség (Függelék 23. pontja),

f) ha a tisztet nyilvánosan (sajtóban) ért támadás következtében a megbízottak elégtételképpen sajtónyilatkozatban is megállapodtak (Függelék 31. pontja),

g) kivételesen és csak tisztek között felmerült ügyben, ha az ügynek különösen nagy terjedelme vagy kuszáltsága, avagy hivatalos eljárással való összefüggése következtében a megbízottak bonyodalmak elkerülése végett a jogosult parancsnok irányítását, vagy a tényállásnak a büv. által való felderítését egyhangúlag szükségesnek tartják, avagy ha a megbízottak között felmerült véleménykülönbség eldöntésére a párbaj vagy döntőbíróság nem látszik alkalmasnak.*

36. Előzetes jóváhagyás végett elő kell terjeszteni minden oly ügyre vonatkozó jegyzőkönyvet, melyben a megbízottak fegyveres elintézésben állapodtak meg.

Kivételt képez a Függelék 28. pontjában említett eset, amikor is azonban a jegyzőkönyv utólagos előterjesztése kötelező.

VII.

A jogosult parancsnok kötelességei.

(Lovagias ügyek elbírálása.)

37. A lovagias ügyek elbírálására mindig a rangban idősebb fél jogosult parancsnoka hivatott (Bü. Szab. 6. §. 4. pontja.) **

* Tisztnek bü. eljárás alá nem tartozó személlyel felmerült hasonló ügyét a megbízottként müködő tisztek még ilyen körülmények között is csupán a párbajkódex szabályai szerint intézhetik, mert bü. eljárás alá nem tartozó személy ügyében katonai parancsnokság vagy bü. szerv sem döntésre, sem irányításra nem hivatott.

** Honvéd tisztviselők és tisztviselőjelöltek ügyeiben a honvédelmi miniszter gyakorolja a jogosult parancsnok jogkörét.

Tiszt és honvéd tisztviselő (tisztviselőjelölt) közt felmerült lovagias ügyben a tiszt jogosult parancsnokán kívül a honvéd tisztviselőre nézve a jogosult parancsnok jogkörét gyakorló honvédelmi miniszter is elbírálja az ügyet.

38. A jogosult parancsnok e Függelék 1. pontjában előírt kötelességeinek szem előtt tartásával az előterjesztett jegyzőkönyv alapján bírálja el:

a) vajjon az ügy a tiszti lovagias felfogás és álláskövetelmények szerint mind érdemi, mind alaki tekintetben helytálló és megnyugtató elintézést, illetve befejezést nyert-e,

b) habár az ügy elintézése érdemben helytállónak mutatkozik, nem szükséges-e a felek vagy megbizottak által elkövetett alaki természetű mulasztásoknak jövőbeni miheztartás céljából való megjelölése, avagy — csak tisztek között felmerült ügyben — az ügynek a parancsnok útmutatása szerint leendő újbóli tárgyalása,

c) hogy, ámbár a lovagias ügy tárgyául szolgáló sértésért a személyi elégtételt a lovagias eljárás keretében megadták, nem szükséges-e, hogy a parancsnok az állástekintélyt is érintő cselekményért a sértést elkövetett tiszt eljárását külön kifogással illesse, vagy fegyelmi úton megtorolja,

d) hogy abban az esetben, ha a lovagias ügy tárgya egyúttal a Szolg. Szab. rendelkezéseibe ütköző fegyelmi kihágást is képez (Függelék 16. pontja), nem szükséges-e a lovagias eljárás megszüntetésével az ügyben csak szolgálati úton eljárni,

e) vajjon az ügy nem tartozik-e bűnvádi eljárás alá, illetőleg nincs-e az ügyben szereplő tisztek cselekménye által az egyéni, vagy a tiszti állás közös becsülete érintve.

39. A parancsnok, ha szükségesnek tartja, döntéséhez a büv. véleményét is beszerezheti. Ezt a véleményt a büv. mindig soronkívül és a lehető legrövidebb időn belül köteles parancsnokához előterjeszteni.

40. A parancsnok elbírálásának eredményét mind békés, mind fegyveres elintézés esetén soronkívül és rendszerint a rangban legidősebb megbizott útján közölje, ha pedig valamely más intézkedést is szükségesnek tart, azt egyidejüleg tegye meg.

41. Ha a lovagias ügyben érdekelt tiszti felek valamelyike ellen becsületcsorbító cselekmények miatt bűnvádi vagy bü. eljárás, avagy előzetes bü. megállapítás van folyamatban (Függelék 35/a. pontja) a parancsnok hivatott dönteni afelől, hogy a felmerült lovagias ügynek lovagias keretek között való elintézését engedélyezi-e, avagy az ügyet a folyamatban lévő eljárás jogerős befejezéséig függőben tartja.

Ha a lovagias ügy tárgya a bűnvádi vagy a becsületügyi eljárás (előzetes bü. megállapítások) tárgyával kapcsolatos, a lovagias ügy elintézését az illető eljárás befejezéséig minden esetben függőben kell tartani.

42. Ha közönséges bűncselekmény miatt elrendelt bűnvádi vagy becsületügyi eljárás következtében az érdekelt tisztek valamelyike rendfokozatát elvesztette, akkor a becsület (lovagias) ügy is befejezést nyert.

Ellenkező esetben a jogosult parancsnok, vagy ha bü. eljárás is volt folyamatban, a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok dönt arra nézve, hogy a bírói ítélettel kiszabott büntetés, avagy a becsületügyi eljárás eredményeként adott intés vagy fegyelmi fenyítés a sértett tiszti félnek elégtételül szolgál-e, avagy az ügy lovagias elintézésének is szabad folyást enged.

Bü. eljárás alá nem tartozó ellenfélnek bírói büntetés, vagy becsületügyi eljárás eredményeként adott intés, avagy fegyelmi fenyítés elégtételül nem szolgálhat.

43. Szakorvosi lelettel (véleménnyel) elmebetegnek nyilvánított, vagy ily okból gondnokság alatt álló ellenféllel szemben lovagias elintézésnek nincsen helye.*

* Amennyiben csökkent beszámíthatóság esetéről van szó, a lovagias elégtételadás és vevési képesség tekintetében esetenkénti elbírálásnak van helye.

VIII.

Lovagias ügyek intézésében közreműködő tisztek által elkövetett mulasztások elbírálása.

44. A tisztikar egységéből folyik, hogy a megbizottak nemcsak megbizójuk, hanem a tisztikar iránt is felelősséggel tartoznak. Minden olyan esetben tehát, amidőn lovagias ügyet a megbizottak stb.-ként működő tisztek esetleges lelkiismeretlensége, kötelességsértése, vagy makacssága következtében nem lehetett az álláskövetelmények szerint elintézni, a vétkes tiszteket felelősségre kell vonni.

Erre a felelősségrevonásra a vétkes tisztek jogosult parancsnoka van hivatva és az fegyelmi úton vagy becsületügyi eljárás keretében történhetik.*

45. Jóhiszemű — bár helytelen — eljárás esetében nem megtorlásnak, hanem oktatásnak vagy irányításnak van helye.

* A 6. §. 4. pontja ily esetekben is érvényes.

TARTALOMJEGYZÉK.

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

1. §. A becsületügyi eljárás célja és tárgya 3
2. §. A becsületügyi szabályzat hatálya 4
3. §. Megelőző bünvádi eljárás után becsületügyi elbírálás 4
4. §. Rendfokozatból elbocsátás becsületügyi eljárás nélkül 5

II. FEJEZET.

A becsületügyi eljárásról általában

5. §. Becsületügyi eljárás megindítása 11
6. §. Becsületügyi eljárás elrendelésére jogosult parancsnokok 11
7. §. A becsületügyi eljárás tagozódása, a jóváhagyásra hivatott parancsnokok, becsületügyek bejelentése 16
8. §. A jogosult parancsnok kötelességei feljelentés esetén 19
9. §. A becsületügyi eljárás megszakítása 20
10. §. Kizárási okok 22
11. §. Az eljárás alatt álló jogai és kötelességei . . 24
12. §. A védő (képviselő) jogai és kötelességei . . 26
13. §. Az állásbecsület megóvásának kötelezettsége, a ténymegállapítások gyors végrehajtása, titoktartás 27

III. FEJEZET.

A tényfelderítő eljárás

14. §. A tényfelderítő eljárás elrendelése 29
15. §. Becsületügyi választmányok 31

16. §. Főtiszti becsületügyi választmányok 32
17. §. Törzstiszti becsületügyi választmányok . . . 33
18. §. Tábornoki becsületügyi választmány 34
19. §. Kivételek a becsületügyi választmányok általános illetékessége alól 35
20. §. A tényfelderítő eljárás végrehajtása 37
21. §. A jogosult parancsnok teendői a becsületügyi választmány indítványának előterjesztése után 45
22. §. A jóváhagyásra hivatott parancsnok teendői. . 46

IV. FEJEZET

A tisztigyűlés.

23. §. A tisztigyűlés rendeltetése 47
24. §. A tisztigyűlés megalakulása 48
25. §. A jogosult parancsnok intézkedései a tisztigyűlés egybehívására 50
26. §. A tisztigyűlés elnökének kötelességei, a tisztigyűlés lefolyása 52
27. §. A jogosult parancsnok teendői a tisztigyűlés után 56
28. §. A bü. eljárás jóváhagyására hivatott pk. intézkedései a tisztigyűlés határozata alapján . 58

V. FEJEZET

A becsületügyi tanács tárgyalása, végtárgyalás

29. §. A végtárgyalás célja 61
30. §. Becsületügyi tanácsok általában 62
31. §. Főtiszti becsületügyi tanácsok 63
32. §. Törzstiszti becsületügyi tanácsok 65
33. §. Tábornoki becsületügyi tanács 66
34. §. A becsületügyi tanácsok illetékessége, átutalás stb. 66
35. §. A jóváhagyásra hivatott parancsnok intézkedése a végtárgyalás megtartása céljából . . 67
36. §. A bü. tanács elnökének jogai és kötelességei . 68
37. §. A végtárgyalás lefolyása 70
38. §. A jóváhagyásra hivatott parancsnok intézkedései a végtárgyalás után 74
39. §. A jogerős véghatározat következményei . . . 76
40. §. A véghatározat közlése, kihirdetése, a becsületügyi iratok előterjesztése 78

VI. FEJEZET

Különleges rendelkezések.

41. §. Vádkiterjesztés 81
42. §. Újrafelvételi eljárás 82
43. §. Tiszti rendfokozatról való lemondás 84
44. §. Rendfokozat visszaadása kegyelmi úton (Rehabilitáció) 87
45. §. Az újrafelvett katonai bünvádi eljárás kedvező eredménye, vagy a jogegység érdekében használt semmiségi panasz folytán hozott ítélet alapján az előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatba való visszahelyezés körül követendő eljárás 93
46. §. Illetmények 97
47. §. A becsületügyi iratok kezelése, megőrzése és kiadása 99
48. §. A becsületügyi választmányok véleményadási joga és tanácsadási kötelessége 101

Mellékletek, minták

1. sz. Jegyzőkönyv az eljárás alatt álló kihallgatásáról (20. §.) 103
2. sz. Jegyzőkönyv tisztnek tanukénti kihallgatásáról (20. §.) 108
3. sz. Jegyzőkönyv polgári egyénnek tanukénti kihallgatásáról (20. §.) 110
4. sz. A becsületügyi választmány előadása (20. §.) . 112
5. sz. Jegyzőkönyv a tisztigyűlés tárgyalásáról (26. §.) 116
6. sz. Jegyzőkönyv a becsületügyi tanács tárgyalásáról (37. §.) 120
7. sz. A visszahelyezés (rehabilitáció) iránti kérvény (44. §.) 124
8. sz. Összefoglalás és vélemény a visszahelyezési eljáráshoz (44. §.) 127
9. sz. Az iratjegyzék (47. §.) 131

FÜGGELÉK

Becsületügyek (lovagias ügyek) intézése

I. Becsületügyek (lovagias ügyek) intézése általában 135

II. Tisztek között felmerült lovagias ügyek elintézése alkalmával követendő eljárás 136
III. Tisztek és honvéd tisztviselők (tisztviselőjelöltek) között felmerült lovagias ügyek elintézése alkalmával követendő eljárás 140
IV. Tisztek és becsületügyi eljárás alá nem tartozó személyek között felmerült lovagias ügyek intézésénél, vagy becsületügyi eljárás alá nem tartozó megbízottakkal folytatott tárgyalás alkalmával követendő eljárás 140
V. Tiszt és lelkész között felmerült ügy elintézése békéltető eljárás útján 144
VI. Bejelentési kötelesség, lovagias ügyek jegyzőkönyveinek előterjesztése, fegyveres elintézéshez előzetes jóváhagyás megszerzése 145
VII. A jogosult parancsnok kötelességei (Lovagias ügyek elbírálása) 147
VIII. Lovagias ügyek intézésében közreműködő tisztek által elkövetett mulasztások elbírálása . . 150

SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR